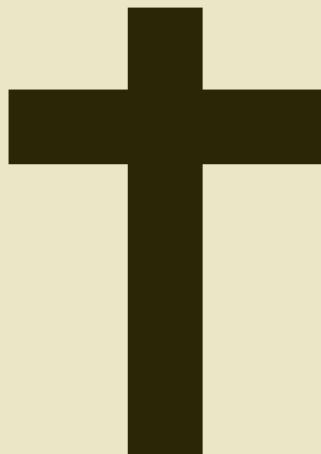

Lukri Né Kena

Wagi: Lukri Né Kena Portions

**Lukri Né Kena
Wagi: Lukri Né Kena Portions
Luk long tokples Wagi long Niugini**

copyright © 2016 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Wagi

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-12-01

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files dated 29 Jan 2022
6967869f-9588-59ed-91d2-0158edb59705

Contents

LUK	1
---------------	---

LUK

Né Uría Koptak

Lukri Né ge danah wénih Luk qe yan. Nug ge dokta am Grikrer. Nug danah nusgur am danah lawárdi Tiwur pi dosi qe ole olag mefé mérigrí né ene yan. Tiwurdi Né os ge wénih Aposel qe ole Luk nug yan. Lukri Né e owa ge Luk Yesus kerdi wan ewa uríyan qeri yan: Nug oun os gattu owa de qe mariko peko buliko ow Tiwurdi uhřibak érurdigrí uríyan (19:10). Yesus danahas kunum asilag kug owari buliko diardigrí uríyan (2:10; 2:30-32; 3:6; 24:47). Né Kena enewa, ig Yesusri o mousak hipunin danahas dilag nie qe ewqétu (6:20; 7:22; 14:11-13; 21:1-4). Ig nug o mousak as dilag qe ewqétu (né ene sillah 7:11-17; 8:2-3; 10:38-42; 13:10-13; 21:1-4; 23:27-31). Am nug o mousak nir nounu dilag qe ole ewqétu (né ene sillah 8:41-42; 54-55; 9:38-42; 9:46-48; 18:15-17).

Lukri Né Watiak

1. Né digumak (1:1-4)
2. Le Luarak danah Yon memnak am Yesus ole (1:5—3:20)
3. Yesus kekuak diguman (3:21—4:13)
4. Yesus Galili kekuan (4:14—9:50)
5. Yesus kekolle Yerusalem atan (9:51—19:27)
6. Kuha usih qe owa Yerusalem kef ban (19:28—23:56)
7. Yesus buliko fou meko asko am bégur gumarko wanana (sapta 24)

Né Digumak

¹ O danah naři Tiofilus, danah kuřum la os ag tatam kef kef ig gammigwa beko atan qeri né ene yeg. ² Ag né qe danahas ig mariwet duet qe sillah ole yeg. Danahas qe digumakwa Yesus kef kef sew amlagwa peg qe, dimba ag Tiwurdi Néri kuak danah beg. ³ Da Luk da né qe digumakwa arereg ban qe peko kepařko kouturin. Qeri da ole né ene kef kef kunum ban qe dimlamurko yarildi kena elle qe yin. ⁴ Danah naři Tiofilus, na né ismireg qe, né mefé qe doka ot mourdig.

Le Luarak Danah Yon Memnakri Né

⁵ Sén qewa Herod* nug king delle Yudia gumewew, pris† os wénih Sakaraia daré. Nug pris ameg Abiya gewari, am nug waw Elisabet ole a olele pris Aron furuh. ⁶ A olele Nafinahri Ro am Né ole kunum dimlamurdap, qeri ge Tiwur a danahas mangunah qere piatan. ⁷ Gam a keinmanah am a nir kawa, kerdi Elisabet nug

owa nir kawa. ⁸ Sén os pris ameg Sakaraia nug daré ole qe asilag sén kekuakri dewew ge, der os pris Sakaraia nug Tiwur nohwa kekuan. ⁹ Pris ag koulagwa wenlag ker masawa yeksi touřweg ge, Sakaraia wénih ban. Wénih bew ge, nug kepřurweg Tiwur Lougwa noko ker ahu os kew kas muřidig kena ole Tiwurdi mandigri nuan. ¹⁰ Ker ahu os kew kas muřidig kena be ole qe nug manewew ge, danahas kunum dimdim qagleksi unuqoreg. ¹¹ Sén qewa Tiwurdi doup Sakaraia gumurko doko, qárew ker ahu os muřidig kena ole ařele dian qe séku kenariwa sirko dian. ¹² Dewew ge, Sakaraia aminko doup qe peko ge, nug wawtuřko ole fařan. ¹³ Gam Tiwurdi doup amegwa anan. "Sakaraia, na aw fařwen. Tiwur unuqorak nasip duan. Na wat Elisabet nug nir danah memanko mirdig, am na nir qe wénih Yon katař. ¹⁴ Geisah nug dow, na ot gamag naři asdigg. Am nug durig qeri danahas la kuřum ole olag gamag asdigg. ¹⁵ Kerdi nug Tiwur nohwa danah wénih ole darig. Nug wain am le gagrag la qe ole ospi lew, am nug anig owa niewew, sén qewa ole Koulli Gun nug ole witteuw dessa omaldig. ¹⁶ Nug anuqko Israel danahas kuřum omlarew ag olag buliwev asilag Nařinah Tiwur gumdeksi dolag. ¹⁷ Profet‡ Elaisa gagragsak morew kekuan qe sillah Yon Nařinah noh oko anuqko attig. Atewew ge, nug sew nir memelgar ole ag olag usih nirig. Am nug danahas Tiwur nohwa tapewnak sési qe omlarew olag buliwev Tiwur o nie sillah diakrit dahmelag. Qewa ge, nug sew Nařinah urírigri qeri danahas olag bawressi dalag," eko anan. ¹⁸ Sakaraia Tiwurdi doup kořmoran, "Da qe areg ol mefé mérigrí? Keřdi da wal ole i keinmanah am i nir ole makri sén értan." ¹⁹ Tiwurdi doup nug kořewa oko anan, "Da doup Gebrel. Da Tiwur nohwa deina ole. Nug da mefilew nasip né kena ene oko na amenwa andildi uríyém. ²⁰ Na doka koutor. Gei ole na né kařdew né ospi mariwen, keřdi na dasil né ot mefé pi mé. Na dawe atew nir nasip dow am bulika né maririp. Da kef aném qe sén nusig morakwa bérigr." ²¹ Sén qewa danahas Sakaraia dimdim bérigrí ameg méksí dessi dahmak kuřum og. "Aregri Tiwur Lougwa gun awen owa wagamnah de?" ²² Sén nug dimdim ban ge, nug né mariakri olele kawa. Ag nug Tiwur Lougwa kowol os pian ge, nug ewegwa ih sew peksi olag mourkan, keřdi nug né kařdan. ²³ Nug pris kuakri sén nusig qe malako ge, buliko lougwa atan. ²⁴ Qe dimba ge, waw Elisabet o ole meko, nug kalam tanig ole qe louw ih daré.

* 1:5 1:5 Herod ene Herod king dewew Yesus katleg ole qe memeg.
Tiwurdi ofa mak danah † 1:17 1:17 Tiwurdi né oko mariak danah

† 1:5 1:5 Tiwur am danahas ole gamlagwa

25 Elisabet anan, "Nařinah dasil o niew, nug sew da nir ole mein. Géri danahas nolagwa úra nak dorém ge, nug sew kawa man."

Yesus Memnakri Né

26 Kalam 6 qere Elisabet nirdi weiewew, Tiwur doup nusig wénih Gebrel qe meñorew taun nagur wénih Nasaret qewa atan. Taun qe Galili atu owa de. 27 Tiwurdi doup nug Tiwurdi né oko as magun os danah ole ospi weiyes ole qe dowa atan. Nug danah os wénih Yosep king Dewit furuhwari qeri feg órwieg. As magun qe wénih Maria. 28 Tiwurdi doup nug gumurko atko amegwa anan, "Maria, na kena te dana? Tiwur nasip o naři nie. Tiwur na ole dasa." 29 Maria dopri né qe doko wawtuřko katat qew ge dahman, "Keři digurinah né ene ané." 30 Gam Tiwurdi doup anan, "Maria, na aw farwen. Tiwur nasip o nie. 31 Geisah na ot ole meka nir danah os memanka am nug wénih Yesus katař. 32 Tiwur sew nug binag naři ole bérig am nug wénih Tiwur Karannah Bega éksi anlag. Nařinah Tiwur sew nug king beko alag dugiah Dewit king daré sillah darig. 33 Nug Yakop furuh gumarelle king sansan darig. Kingdom nusig ge ospi kawa mew," eko anan. 34 Maria Tiwurdi doup amegwa anan, "Da danah ole ospi weiyé gam, aregnah kowol qere dagnéwa bérig?" 35 Tiwurdi doup kořewa oko anan, "Koulli Gun neko na tonirew gagragsak Tiwur Karannahri na qanfírdig. Qeri nir gunnah na memandip qe wénih Tiwur Bega éksi anlag. 36 Na doka koutor. Na liap Elisabet ole nug keinmanah, nug owa nir kawa éksi andéw, gam gei nug kalam 6 qere nirdi weiy, géri nug nir ole darig. 37 Keřdi Tiwur nug keř os sakri ane ge, qe mou bérig." 38 Maria Tiwurdi doup kořewa oko anan, "Da Nařinahri kuak as, na né anam qe sillah bar." Qere anew ge, Tiwurdi doup nug munurko atan.

Maria Elisabet Perig Atan

39 Qe dimba wagam ole kawa, Maria bawarko usihri teko Yudia atu owa taun os quoukuwa, Sakaraia Elisabet ole des qewa atan. 40 Atko Sakaraia lougwa wanew Elisabet peko sumdew ge, Maria ole Elisabet sumdan. 41 Sumdewew ge, nir Elisabet owa nian qe ole kawqan. Koulli Gun Elisabet wittew dessa dahmak moran. 42 Elisabet qalko Mariari anan, "Tiwur na as la kunum érárik wittak kena miran, am Tiwur nir na otwa nie qe wittak kena moran. 43 Da ol gamagnah ase, keřdi Nařinah dasil anig peirdigri úriyé. 44 Na

sumřam qe dueppi ole nir da olwa ene gamag asew kawqé. 45 Tiwur na wittak miran, keřdi na nug anan qe beko mou murdigri ot mefe man," eko Elisabet Maria anoran.

Mariari Kasi

46 Maria anan, "Da ol dahmak ole kunum Nařinah morko binag meina. 47 Da Tiwurdi ol gamag naři ase, keřdi nug da hipunin dasil noh uwindi seko buliko wíran. 48 Da Tiwurdi kekuak as sam, gam nug da dahmíkó koutoran. Qeri gei digumak am dimba dimba ole danahas anlag, 'Tiwur as qe wittak kena moran,' éksi anlag. 49 Keřdi Tiwur Gagragsak Digu, nug dagrowa kowol danah sakri kawa qe sew ban. Nug wénih gunnah. 50 Nug sew danahas nug fařursi ole qe ag alalgar dugialgar ole ag nusig o duak owa dalag. 51 Nusig gagragsakwa kowol danah sakri kawa qe san. Nug sew danah ag agége binlag meg qe kum qétieg. 52 Nug king binlagri seréw qe dilag gagragsak sew kawa meweg, am danah binlag kawa sam daréw qe sew ag nug nohwa naři beg. 53 Nug danahas ke kawa qe ke kena nusigwa begaran am sew danahas kehlag ole qe ewlag sam qere ateg. 54-55 Nug kuak nir nusgur Israel danahas kehnaran. Keřdi nug Abraham am algur dugiahur ole o duak nusig owa sansan diakri né faggan qe dahmorko, ig alangar dugiangar agop ole qere séřig," eko Maria Tiwur binag man. 56 Maria nug Elisabet ole kalam kiam sillah dessa, am buliko kawagwa Nasaret atan. 57 Elisabetri nir memnak sén dów ge, nug nir danah memnan. 58 Nug gému ole asilaswari am leiliti ag Elisabet nug Nařinahri o duak naři owa dian qe dueksi, uríweg nug ole ařié olag gamag asan. 59 Déř 8wa ge nir férü gone kotrákri sén dew, ag uríyeg. Ag memeg Sakaraia wélqorlagri seg. 60 Gam nir anig anaran, "Kawa, nir wénih Yon katařníg," eko anan. 61 Anew ge, ag Elisabet anoreg, "Asilag atérwari ounté os wénih qere ole kawa." 62 Am ag Sakaraia nir wénih oun katařdig qe dolagri ewlagwa nug perigri kowol seg. 63 Seweg ge, nug keke os morweg yarigri ewegwa ih sew uksi morweg ge, "Nug wénih Yon," yew peksí dorlag nan. 64 Sén qewa ih Sakaraia nug kóptew digumeko né mariyelle Tiwur binag suman. 65 Danahas ařié daréw ole qe né qe kunum duessi wawtuřeg. Yudia atu kunum quoukuvari danahas ag ole kowol qe neihwah marieg. 66 Danahas kowol qeri né duessi olag meweg te meweg new ge aneg, "Nir ene keř danahnah bérig?"

éksi aneg. Keídi Nařinah eweg[§] Yon dowa dian.

Sakaraiai Kasi

⁶⁷ Koulli Gun Yon memeg Sakaraia witte des, géri nug Tiwurdi né qe oko marijan. ⁶⁸ "Nařinah Israel isanig Tiwur binag ménig. Nug danahas nusgur kehnardigri uřiko kegeř asilgar ewlagwari buliko diaran. ⁶⁹ Tiwur kéhnigak danah os gagragsak naři ole ignéwa mew uríyan. Nug Nařinahri kuak danah king Dewit furuh. ⁷⁰ Algu Tiwur sew profet gun ag nusig né qe ukxi marieg. ⁷¹ Nug danah qe gagragsak naři ole ig kéhnigrigri mew uřirig. Nug isanig kegeř am danahas are ag ig nouni dahmisi ole qe ewlagwari buliko wigrig. ⁷² Tiwurdi o duak ig alangar dugiangar ole deg am nug titwanak gun qe doug ospi katian. ⁷³ Tiwur nug alnig dugianig Abraham dowa né qe faggan. ⁷⁴⁻⁷⁵ Nug ig kegeř isangar ewlagwari wigrigri né faggan. Qeri ig pi fařhut, nug nohwa onig kunum morettu sansan mangu weiyettu gun dettu nug binag ménig. ⁷⁶ Am nir dasil Yon, na geisah Tiwur sew na Tiwur Karannahri profet éksi aniřlag. Keídi na Nařinah noh oka anuqka atenna ih nusig orđip. ⁷⁷ Na danahas nusgur anardip: Nařinah hipunin asilag kusuqko buliko diardig. ⁷⁸ Keídi Tiwur isanig o duak naři nie, qewa ge kem be sillah Nařinah kéhnigrigri saw kappari uřirig. ⁷⁹ Danahas gattuwa dasi am mousakri farakwa dasi qe agop sonréelle nug ih ismigew Tiwurdi maror ihwa atníg," eko anan. ⁸⁰ Nir qe dahmak am o mourak kena ole kena man. Nug atu meírák danah kawawa daré, gam dimba Israel danahas gumarko wanen.

2

Maria Yesus Memnan

¹ Sén qewa Ogastus nug Rom atu qe kunum dilag king delle, nug řo os man: Danahas kunum atu qewa daréw ag wenlag yalagri řo qe man. ² Kurinius nug Siriari kuri danah naři delle ge, wenlag yakri řo qe diguman. ³ Am danahas kunum ag kawlag awen awen wenlag yalagri aseksi ateg. ⁴ Géri Yosep nug ole Galili owa taun Nasaret qewari am Dewitri taun Betlehem Yudia atu qewa atan. Keídi nug Dewit furuh. ⁵ Nug Maria ole ařié wenlas yalasri ates. Maria nug Yosep uřigri fég ořwak dewew am Maria nir uřigri sén unaka dewew ole ates. ⁶ A Betlehem qewa dessa ge, Mariari nir memnak sén duan. ⁷ Sén qewa nug nir danah memnan. Nug ge nir anqakri. Maria nir qe lamen nariwa

saputko ge, dor̄ dilag kelak awen qewa awen bawarko mew nian. Keídi řo danah niakri lo qe ambew ag awen ole kawa.

Sipsip Gumarak Danah Tiwurdi Doup Ole

⁸ Sipsip gumarak danah ag Betlehem kaw qe mourak awen gissař olewa sipsip asilgar gumareksi tuqan qewa deg. ⁹ Tiwurdi doup nug ag gumarko gamlagwa now ge, Nařinahri kamsahlak sonařko talilaran. Talilarew, olag nařinah fařan. ¹⁰ Am Tiwurdi doup nug ag anaran, "Ag aw fařweg. Da asilag né kenanah os oko uríyém. Né qe sew danahas kunum olag gamag naři asdig. ¹¹ Gei deř ewa Dewitri taunwa as os nir danah memanko maré. Nir qe hipuniň noh asilag oweřgi seko buliko diarak danah am nug Nařinah Kristus.* ¹² Ag nir qe peksi olag moudrigi ge kowol os ere pelag: Nir anig nug lamenwa saputko dor̄ dilag kelak awenwa mew niewew pelag," eko anaran. ¹³ Tiwurdi doup nug né qe mariko malwew ge, usihri saw karan Tiwurdi doup ameg naři doweg qagleksi Tiwur binag sumessi kasi íreg. ¹⁴ "Tiwur karannah nug kamsahlak gun olera de. Am danahas wanwa Tiwur asilag o nie ole qe ag maror nusig owa dasi."

Sipsip Gumarak Danah Yesus Pelagri Ateg

¹⁵ Sén Tiwurdi doup ag minareksi saw karan atweg ge, sipsip gumarak danah qe ag agége né marieg. "Ig Betlehem atektu Narinah anigé ole am keř bé qe penig." ¹⁶ Géri usihri atessi ge, Maria Yosep ole am nir yu qe dor̄ dilag kelak awenwa niewew mariareksi piareg. ¹⁷ Ag nir qe peksi ge, nir qeri né dueg ole qe danah la os taun qewari ole amlagwa aneg. ¹⁸ Danahas ag né qe dueksi dahmak lanah qere og. ¹⁹ Gam Maria keke kunum béksti ateg qe owa ih dewew dahmak naři oré. ²⁰ Am sipsip gumarak danah olag gamag asewew Tiwur binag karan sumessi am binag messi bulieksi ateg. Keídi ag keke kunum Tiwurdi doup anan qe sillah amlagwa peg am doulagwa dueg.

Yesus Memeg Anig Ole Oksa Tiwur Lougwa Ates

²¹ Deř 8wa Yosep Maria ole nir yu féru gone kotrák sén dow ge, wénih Yesus katřes. Nug anig o ole pi mak Tiwurdi doup wénih qe moran. ²² Sén a Mosesri řo yakwa gun kowol qe dimlamdeksa malweksa ge, a nir oksa Jerusalem Tiwur Lougwa Tiwur ewegwa melasri ates. ²³ Nařinahri řo yakwa de ge, "Nir memeg

* 2:11 2:11 Kristus ge Mesaia. Tiwur danahas nusgur buliko diardigri danah toqoran.

anig ole nir danah angakri memanlas qe Tiwur ewegwa melas.”²⁴ Am Maria ofa oko Tiwur murdigri qe ole ses. Keŕdi Tiwurdi Úo yakwa ane, “Kuhŕil naŕi aŕit kawa ge, kuhŕil nounu masiksik fou kena mak aŕit os pris mores.”

Simion Tiwur Binag Man

25 Sén qewa, danah os wénih Simion Yerusalem qewa daré. Nug Tiwur nohwa mangu weiré am Tiwurwa ih daré. Nug Tiwur Israel kug asilagwari buliko diardigri qe ameg meré. Koulli Gun sew nug ole darap.²⁶ Koulli Gun sew nug duan ge, nug Naŕinah dowari Kristus uriyew peko tatam am mousdig.²⁷ Koulli Gun sew nug Tiwur Lougwa teko qewa dewew, Yosep waw ole Úo yakwa ane qe dimlamdeksa nir asilas Yesus oksa qewa tes.²⁸ Simion nir qe oko momowa órako Tiwur binag sumko anan.²⁹ “O Naŕinah, na atu kunum gumna ole, na né faggan ge, na sewe nasip kuak danah da ol marorwa mousko attil.³⁰ Keŕdi da amelwa danahas buliko diardigri danah úriyan qe piém.³¹ Na nug kepŕurka bawururka mewe úriyan. Qeri danahas kurúum atu kunumba nug pelag.³² Nug Yuda danahas kawa la qe am danahas naspar Israel dilag ole Tiwurdi kansahlak gun ole oko úririg,” eko anan.³³ Nir memeg anig ole Simion nirdi anan qeri dorlas nan.³⁴ Simion wittak marko am nir anig Mariari anan. “Nir ene Israel danahas kurúum sew tolalag am gagrag dalagri ole am nug Tiwurdi ih ismardigri togoran. Gam danahas kurum nug dimorlag.³⁵ Qeri danahas kunum dilag dahmak olagwa nie qe ambo mérig am na otwa quom yako qetko attig,” eko anan.³⁶ Am as profet os wénih Anna. Nug Fanuel aŕeg am Aser ateŕ qewari. Nug keinmanah am nug gému ole nug oksa makaŕ 7 qer dessa, gému mousan.³⁷ Géri nug gehŕas dew uriyew makaŕ 84 qer ban. Nug sansan tuqan kémun ole Tiwur Lougwa noko Tiwur binag mérigrí kurdelle am unuqordé.³⁸ Sén qewa ih nug Yosep Maria ole am nir asilas ole gu-marko doko nir qeri Tiwur kena sam eko anan. Anelle ge, nir qe Yerusalem danahas kug owari buliko diardigri ameg meg qe anaran.³⁹ Yosep waw Maria ole Tiwurdi Úo yak de qe dimlamdeksa kuak kunum malweksa ge, a kawlas diguwa Nasaret, Galili atu qewa bulieksa ates.⁴⁰ Nir asilas qe gagragsak ole kena man. Nug dahmak kena ole ban am Tiwur wittak kena mordé.

Nir Nag Yesus Tiwur Lougwa Dian

^{† 2:41} 2:41 Nanŕurak Déf ge Yuda dilag mallen os. Sén Yuda danahas Isip darew qe, mousak nir danah angakri nanfaran qe dahmorakri sén. ^{*} 3:2 3:2 Tiwur am danahas ole gamlagwa Tiwurdi ofa mak danah ^{† 3:4} 3:4 Tiwurdi né oko mariak danah

⁴¹ Makaŕ dorog Yesus anig memeg ole a Yerusalem Nanŕurak Défdi[†] mallenwa attap.⁴² Sén nug makaŕ 12 qer dewew ge, ag koulag qe dimlamdeksi Yerusalem mallenwa ateg.⁴³ Sén mallen qe kawa mew, nug anig memeg ole bulieksa kawlagwa ateppes ge, nalas Yesus nug Yerusalem qewa dian, gam a qe pi dues.⁴⁴ A danahas ole aŕié atsi essa déf usih ge ates. Déf oswa ge a digumeksa Yesus mariessa asilaswari am leilti koŕmares.⁴⁵ Sén nug ospi peksa, a nug marilasri bulieksa Yerusalem ates.⁴⁶ Déf kiam qewa, a nug Tiwur Lougri kaŕ owa Tiwurdi Néri duak marak danah qe olagwa dewew pes. Nug ag né marieq qe doko ge koŕmaran.⁴⁷ Ag kunum ole nusig duak marian qe am kormak buliko noh man qe ole dueksi dorlag nan.⁴⁸ Sén anig memeg ole nug peksa ge, a ole katat agatan. Anig anoran, “Nir dasil, na keŕdi i qere sitam? Na memen am da ole i dahmak naŕi nasip ollu mariyirah,” eko anan.⁴⁹ Nug a koŕmatan, “A keŕdi da mariyirsa? A pi te dosa da Mem Lougwa deina?” eko anan.⁵⁰ Gam nug né anatan ge, a olas ospi mouran.⁵¹ Yesus nug a dimlamatew bulieksi Nasaret ateg. Nug anig memeg ole koŕlas dimlamurdé. Gam Maria nug keŕ keŕ beko atan qe owa ih dahmelle daré.⁵² Yesus nug dahmak kena ole kena man. Tiwur am danahas ole nusig olag gamag asdé.

3

Le Luarak Danah Yon Né Kusuan

¹ Makar 15 owa Taiberias nug Rom atu qe kunum dilag king daré. Pontius Pailot nug Yudia wan atu qe gumdé, Herod Antipas nug Galili atu qe gumdé, am kamag Filip nug wan atu aŕit Ituria am Trakonitis ole gumatdé. Am Lisanias nug Abilene wan atu qe gumdé.² Anas am Kaifas ole a pris^{*} dilag kuri darap. Sén qewa Sakaria nag Yon atu meírak danahas kawawa dewew, Tiwurdi Né nugrowa úriyan.³ Yon nug atu le naŕi Yordan mourak qe kunumba weiyelle né kuswelle danahas dilag anan. “Tiwur hipunin asilag kusuqrigri ge, ag olag buliew le luak os.”⁴ Qe sillah profet[†] Aisaiari Né yakwa algu anan, “Danah os atu meírakwa qalko úriug. Naŕinah uŕigri ih bawres. Ih mangu mores.⁵ Ollu kunum meglares am quoukounu am quouku wagé wagé qe ole kunum mangu marweg úremqes. Ih mériák qe kunum mangu mares, am ih goto goto qe bawres.⁶ Danahas kunum Tiwur asilag kugwari buliko diardig qe

pelag,’” eko anan. ⁷ Danahas ameg naři Yon le luardigri gumdeksi ateg. Atweg ge, Yon anaran, “Ag mat nou bégur. Oun anew ag Tiwurdi uhřibak uřirigri unaka de qe érdeksi kum atsi? ⁸ Ag meřenah olag buliwe pe, mou kena qe seweg bar. Am ag agége ‘Ig Abraham fúruh,’ éksi aw anweg. Da ag anarina, Tiwur qar nisi ene oko sew Abraham fúruh belag olele. ⁹ Palangis qe ker kuardigri iřil diglagwa bawrak de. Ker are os mou kena ospi niweg pe, kuarko kewba touřardig,” eko anan. ¹⁰ Yon qere anew ge, danahas kúrum ag kořmoreg. “Am ig aregnah sénig?” éksi aneg. ¹¹ Yon kořlagwa oko anan. “Danah siot arít ole ge os ge danah siot kawa ole qe morar. Am danah oun nug ke ole ge nug ole qere ih sar.” ¹² Takis wak danah os ole le luarakri Yon gumdeksi uřiyeksi kořmeg. “Duak marak danah, am ig ge aregnah sénig?” ¹³ Yon kořlagwa oko anaran, “Ag qaréq takis wakri anak qe ih mangu os am aw qe éfurweg,” eko anan. ¹⁴ Fan danah os ole kořmoreg. “Am ig ge areg sénig?” Yon kořlagwa oko anaran, “Ag danah aw keigarweg fáfareksi qaréq marweg. Am ag danah aw yagoř mareksi qaréq oweg, ag kuak asilag noh mangu olag gamag asakwa os,” eko anan. ¹⁵ Danahas ag Kristus[‡] ameg méksi daréw, géri ag dahmak kúrum og. Qewa ge ag kunum olagwa ih ere dahmeg. “Yon nug Kristus qenan te?” éksi dahmeg. ¹⁶ Géri Yon danahas kumum kořlagwa oko anan. “Da lewa ih le luarina, gam geisah danah os da eřlak nug gagragasak ole uřirig. Da danah kena kawa am nug fěg gařa darér kusqakri olele kawa. Nug Koulli Gunwa am kew aříkwa luardig. ¹⁷ Danah qe nug iřil kekuakri bawré de. Nug darweh owa reis mou ge, keparko qagulko nug lougwa mérig. Gam reis gařa ge kew pi qouse ole qewa mandig,” eko anan. ¹⁸ Yon nug né la kúrumba danahas doulag patelle am Né Kena ole kusuan. ¹⁹ Gam sén Herod atu qe gumewew, Yon Herodri hipunin uřa kopatko gařa moran. Keřdi nug kamag waw Herodias kařurko am nug hipunin la kúrum os ole san. ²⁰ Am Herod nug hipunin nusig la os qe tufurko sew kuak danah nusig Yon ukxi kalabuswa yaneg.

Yon Yesus Le Louran

²¹ Sén Yon kalabuswa pi atak delle danahas kúrum le luarelle, Yesus ole le louran. Le lourak qe oko malako unuqorewew saw matlan. ²² Saw matlew ge, Koulli Gun kuhříl sillah Yesus dowa new am Tiwur fag saw karandi anan. “Na nir dasilnahn.

Da nasip ol mouse am ol gamag ase,” eko anan.

Yesus Algur Wenlag

²³ Sén Yesus makář nusig 30 keke qere dewew, kekuak nusig diguman. Danahas dahmeg ge nug Yosep nag éksi aneg. Yosep nug Heli nag. ²⁴ Am Heli nug Matat nag, am Matat nug Liwai nag, Liwai nug Melki nag, Melki nug Yanai nag, Yanai nug Yosep nug. ²⁵ Am Yosep nug Matatias nag, am Matatias nug Amos nag, am Amos nug Nahum nag, am Nahum nug Esli nag, Esli nug Nagai nag. ²⁶ Nagai nug Mat nag, Mat nug Matatias nag, Matatias nug Semen nag, Semen nug Yosek nag, am Yosek nug Yoda nag. ²⁷ Am Yoda nug Yoanan nag, Yoanan nug Resa nag, Resa nug Serubabel nag, Serubabel nug Sialtel nag, Sialtel nug Neri nag. ²⁸ Am Neri nug Melki nag, Melki nug Adi nag, Adi nug Kosam nag, Kosam nug Elmadam nag, am Elmadam nug Er nag. ²⁹ Am Er nug Yosua nag, Yosua nug Elieser nag, Elieser nug Yorim nag, Yorim nug Matat nag, Matat nug Liwai nag. ³⁰ Am Liwai nug Simion nag, Simion nug Yuda nag, am Yuda nug Yosep nag, am Yosep nug Yonam nag, Yonam nug Eliakim nag. ³¹ Am Eliakim nug Melea nag, Melea nug Mena nag, Mena nug Matata nag, am Matata nug Natan nag, am Natan nug Dewit nag. ³² Am Dewit nug Yesi nag, Yesi nug Obet nag, Obet nug Boas nag, Boas nug Salmon nag, Salmon nug Nason nag. ³³ Am Nason nug Aminadap nag, Aminadap nug Atmin nag, Atmin nug Arni nag, Arni nug Hesron nag, Hesron nug Peres nag, Peres nug Yuda nag. ³⁴ Am Yuda nug Yakop nag, Yakop nug Isak nag, Isak nug Abraham nag, am Abraham nug Tera nag, Tera nug Nahor nag. ³⁵ Am Nahor nug Seruk nag, Seruk nug Reu nag, am Reu nug Pelek nag, Pelek nug Eber nag, Eber nug Sela nag. ³⁶ Am Sela nug Kainan nag, Kainan nug Arpaksat nag, Arpaksat nug Sem nag, am Sem nug Noa nag, Noa nug Lamek nag. ³⁷ Am Lamek nug Metusela nag, Metusela nug Inok nag, Inok nug Yaret nag, Yaret nug Mahalalel nag, Mahalalel nug Kenan nag. ³⁸ Am Kenan nug Inos nag, Inos nug Set nag, Set nug Adam nag, Adam nug Tiwur nag.

4

Nou Memeg Yesus Qepian

¹ Yesus Yordan le minko atew, sén qewa Koulli Gun nug owa olele morew dessa Yesus omalko atu meříkak danah kawawa atan. ² Omalko atew ge, Yesus deř 40 qere dewew, nou memeg* qepian. Am sén

* 3:15 3:15 Kristus ge Mesaia. Tiwur danahas nusgur buliko diardigri danah toqoran. * 4:2 4:2 Satan

gewa Yesus nug kité ospi lan, géri déréq qe malbew ge nug laké qan. ³ Qew ge, nou memeg Yesusri anan, "Na Tiwur Bega daka pe, qar ene anwe ke buliar," eko anan. ⁴ Anew ge, Yesus anan, "Tiwurdi Né yakwa ane, 'Danahas kewa ih fou pi dasi,'" eko anan. ⁵ Anew ge, nou memeg Yesus omalko atu quoukuwa teko usihi Yesus wan atu kunum ismuran. ⁶ Ismurko anan, "Da na gagragsak mirwi wan atu e kunum gumdip am da séwi binam naři ole darip. Kefdi keke ene kunum ge da mírafak. Qeri da danah os murdildi ge da murdil." ⁷ Qeri na da nolwa duk noka binal mérip ge keke kunum nasip darig," eko anan. ⁸ Yesus kořewa oko anan. "Tiwurdi Né yakwa ane, 'Na Nařinah nasip Tiwur ih binag me am kallowa da,' " eko anan. ⁹ Anew ge, nou memeg Yesus omalko Yerusalem atko sew Tiwurdi Lo kórgo karannah qewa tew anoran. Na Tiwur Bega daka pe, olka wanap no. ¹⁰ Keřdi Tiwurdi Né yakwa ere ane, "Tiwur doup nusgur anew na dahmireksi koutorlag." ¹¹ Ag ewlagwa na uřwirlag géri na fén qar ospi yew, eko anan. ¹² Anew ge, Yesus kořewa oko anan, "Tiwurdi Né ane, 'Na Nařinah Tiwur nasip aw mena pewen,'" eko anan. ¹³ Nou memeg nug ih kufumba Yesus qepian malako ge, Yesus munurko am sén os qepeřigri ameg man.

Yesus Kuak Nusig Galili Diguman

¹⁴ Sén gewa Koulli Gundi gagragsakwa Yesus buliko Galili atu gewa atko dian, am nug neihwah atu qe kunumba tualan. ¹⁵ Nug Yuda dilag binag mak lo kuřumba danahas Tiwurdi Néri duak mardé. Danahas kuřum nug binag sumdew.

Yesus Kawag Diguwa Né Kusuan

¹⁶ Yesus nug nir nagurwa delle kena man ole kaw Nasaret qewa atan. Am nug Sabatwa sansan seré sillah Yuda dilag binag mak lo owa noko, Tiwurdi Né ewqerigri asan. ¹⁷ Asew ge, binag mak lori kuak danah profet Aisaiari Né yak qe nug moreg. Morweg kolako ge, né os ere anko yak qe mariko peko ewqan. ¹⁸ "Nařinahri Koulli ge dagnéwa de. Keřdi nug da danahas o duak agop Né Kena kusurildi kurilwa gořen gogofko toqirán. Tiwur nug da Né Kena qe kuswelle danah kalabuswa qagrakwa dasi qe da séwi kusqak olagri am danah amlag gařu qe séwi buliekci aminlagri meřfew uřiyin. Tiwur nug da danah kug owa dasi qe séwi kusqak olagri meřfew uřiyin. ¹⁹ Am sén uřiyew, da Nařinah danahas nusgur buliko diardigri né qe kusurildi meřfew uřiyin." ²⁰ Ewqeko malako ge, Yesus Né

yak qeko buliko kuak danah qe morko, am nug Né digu kusurigri dian. Dewew ge, danahas kunum Yuda dilag binag mak lowa deg qe amlag atew nug keř eko anew dolagri kittureksi deg. ²¹ Am nug digumeko Né ewqan qe kusuan. "Gei Tiwurdi Né ewqewi iřil duéw ene meřenah bě," eko anan. ²² Danahas kunum duseki nug binag sumeg. Ag nug kořewa né kenanah ban qeri dahmak kuřum ossi am aneg. "Danah uni Yosep nag, gam areg?" éksi aneg. ²³ Qere anweg ge, Yesus anan. "Meřenah, ag geisah nun né dasil ene anlag. 'Dokta, na nagége féřun sewe pasaoran. Kowol are na Kapernaum sewi qe duet ole qe ih na kawan diguwa ewa ole qere se,' éksi aniflag." ²⁴ Qere anařelle anan, "Da meřenah amlagwa anina. Profet nug kawag diguvari danahas ag nug pi sumursi. ²⁵ Am da ag amlagwa anina. Elaisari sénwa saw megalko gu kawa makář kiam am kalam 6 qere laké naři Israel atu kunumba nian. Sén qe as qehřas kuřum Israel daréw. ²⁶ Gam Tiwur nug Elaisa mew Israel as qehřas usih os kěhnurdigri pi atan. Nug Elaisa mew Sarefat Saidon[†] atu qewa as qehřas os kěhnurdigri atan. ²⁷ Qe sillah sén profet Elisari sénwa Israel danah kuřum lepra waře ole daréw. Gam olagwa Elisa danah usih os waře nusig qe pi sew kawa man. Gam Naman Siriarer[‡] qe ih sew pasaoran," eko anan. ²⁸ Qere anew ge, danah Yuda dilag binag mak lowa deg ole ge né qe dueksi olag uhři nounah ban. ²⁹ Uhřílag bew asekxi, Yesus beřweksi kawlag quoukuwa de qe dougwa waneg. Waneksi quouku sékuwa béwa touríweg nurigri qere seg. ³⁰ Gam qer seppeg, nug buliko gamlagwa wanko ole ih nusig oko atan.

Yesus Koulli Nou Geřdan

³¹ Dimba ge, Yesus Nasaret minko noko Galili atu qe owa Kaperenaum qewa atan. Qewa atko ge, Sabat déř oswa ge Yuda dilag binag mak lo owa danahas Tiwurdi Né ismaran. ³² Ismarew ge, ag nusig né qe dueksi dahmak kuřum og, keřdi né nusig ge gagragsak am kuakri wittak ole. ³³ Am danah os férwa koulli nou ole Yuda dilag binag mak lowa qewa dian. Nug qalko uřwan. ³⁴ "Ei! Yesus Nasaretr, na ig keř sigripri uřiyam? Na sewe ig paral ménigri te uřiyam? Da na durnina. Na Tiwurdi Gun Danah," eko uřuko anan. ³⁵ Uřuko anew ge, Yesus koulli nou qe gagrag anoran. "Na torka danah qe pařofka beka eit." Qere anew ge, koulli nou danah qe pařwurko beko atelle, touřew danahas nolágwa atko qewew beko atan.

[†] 4:26 4:26 Sarafet kaw am Saidon atu ge Yudia atu kawa.

[‡] 4:27 4:27 Siria ole Yudia atu kawa.

Gam nug gurak ospi Moran. ³⁶ Danahas kunum dorlag new, ag agégré né marieksi aneg. "Uni ge ker nénah? Nug kuakri wittak ole am gagragsak oleva koulli nou né mare. Qeri ag dueksi ole pařwurekksi atsi," éksi aneg. ³⁷ Qewa ge, Yesus neihwah Galili atu kunumba tualan.

Yesus Pita Numia Sew Waře Pasaoran

³⁸ Yesus Yuda dilag binag mak lo qe minko danah os wénih Saimon lougwa atan. Qewa ge Saimon numia férú gagrák nařinah doko niewew, Yesus waře qe sew pasaurdigri anoreg. ³⁹ Géri nug wanko duk noko delle waře gařa morew ge, as qe waře pasaoran. Pasaorew ge, as qe ushri asko ke asilag bawardigri dian. ⁴⁰ Kem nowew ge, danahas leilgar waře digu kowol kowol ole qe diaressi Yesus dowá uřiyeg. Uřiweg ge, nug danahas kunum waře asilag usih usih qere ferlág ořwelle kunum ole sew pasaoreg. ⁴¹ Am qe ih kawa, koulli nou danahas kurum pařwaressi atessi ole Yesusri uřweg, "Na Tiwur Bega!" éksi aneg. Gam nug gařa marew kořlag qamteksi né ospi marieg. Keřdi ag dueg ge nug Kristus. ⁴² Kuagréwew ge, Yesus awen os danah kawawa unuqurdigri atan. Atew ge, danahas nug marieksi atessi peg. Peksi ge, nug minarko atewri dagoreg. ⁴³ Gam nug anan, "Da Né Kena Tiwur danahas nusgur dilag king delle gumare né qeš kusuwi kaw lalawa ole dolag. Keřdi da kuak qe séridi anew uřiyin," eko anan. ⁴⁴ Qewa ge, nug Né Kena kuswelle, Yuda dilag binag mak lo kurumba Yudia atu owa weiré.

5

Yesus Nug Bégur Digumeko Diaran

¹ Deř os Yesus Genesaret le koře kawa fanwa asko dewew, danahas kurumnah nug Tiwurdi Né mariew dolagri omoreksi deg. ² Deppeg nug fanwa kuh ařit os deppes piatan. Sén qewa, kaké wak danah ag kuh minatweg deppes usu isaressi deppeg piaran. ³ Yesus nug olko kuh oswa tan, kuh qe Saimonri. Teko Saimon kuh nakok bitlew fan minko lewa nurigri amegwa anan. Now ge, Yesus kuhu delle danahas doulag patan. ⁴ Nug doulag patko malako ge, Saimonri anan. "Kuh palniwe nagur le gamagwa wanew, usu kaké wakri pařwarweg nos," eko anan. ⁵ Anew Saimon kořewa oko anan, "Danah naři, ig tuqan usu touřehut kuagré, gam kaké ospi wam. Gam na anam qeri usu buliko pařwarwi nołag," eko anan. ⁶ Qere sekxi ge, kaké kurumnah diarweg usu tatařlag seg. ⁷ Qere sew ge, leilgar kuak

usih kuh oswa deg qe dolagri ewta qarweg, duksi kehnarweg berwieg. Berwieg beweg ge, kuh ařit olele kaké yanweg ambew, torieksa lewa nolasri ses. ⁸ Sén Saimon wénih os ge Pita qere peko ge, unaka Yesus fégwa gatewa yako duk noko ge anan. "Nařinah, da hipunin danah. Qeri na da pařwilka eit," eko anan. ⁹ Keřdi nug leigur kunum ole kaké huhak diareg qe peksi dorlag nan. ¹⁰ Saimon leikur Yems, Yon ole Sebedi békur qe a ole dorlas nan. Géri Yesus Saimonri anan, "Na aw fařwen. Na gei digumak danah diardip," eko anan. ¹¹ Qere anew ge, kuh berwatweg fanwa tewes, ken kunum mineksi ge, Yesus dimlamdeg.

Yesus Danah Os Lepra Waře Ole Sew Pasaoran

¹² Sén os Yesus nug taun oswa dewew, danah os férú kunum lepra waře ole qe gumurko duan. Nug doko Yesus peko ge, gatewa yako duk noko Yesus nuqurko anan. "Nařinah, na ot sew pe, na da férulwa waře ene sewe kena mar," eko anan. ¹³ Anew ge, Yesus eweg tiorko danah qe férulwa meko anan. "Da ol de. Waře nasip pasaorar," eko anew ge, ushri lepra waře qe mundan. ¹⁴ Qe dimba, Yesus danah qe gagrag anoran, "Na danah os amegwa awnah anwen. Mosesri Řo yakwa ane qe sillah atka férún pris* os ismurenná am doř os oka mor. Qeri danahas kunum dolag na waře nasip sew pasaoran," eko anan. ¹⁵ Gam Yesus neihwah qe atu kurumba tualan. Tualew dueksi ge, danahas nusig né dolagri am waře asilgar kusugko mardigri kurumnah uřiyeksi qagleg. ¹⁶ Gam Yesus sén kurum minarko atko awen danah kawawa delle unuqordé.

Yesus Danah Eweg Fég Mousak Ole Sew Pasaoran

¹⁷ Deř os Yesus danahas doulag patelle dewew, Farisi os am Mosesri Řo duak danah ole qewa deg. Ag kaw kurumbari Galiliri Yudiari am Jerusalemrí ole uřiyeg. Am Tiwurdi gagragsak waře danah sew pasaorakri qe Yesus dowá dian. ¹⁸ Sén qewa danah os ag danah eweg fég mousak ole os qárqáwa méksi maweg. Ag maweksi lo owa nuksi Yesus nohwa melaři seg. ¹⁹ Gam danahas kurumnah, géri awen amban. Ambew ge, waře danah qe uksi owa nolagri seg, gam ih ospi peg. Géri qárqář ole maweksi lo kořgowa teg. Téksi ge, lo kořgo siřeksi oře qewa qárqář ole pařoweg now danahas gamlagwa Yesus nohwa meg. ²⁰ Meweg ge, Yesus olag meré

§ 4:43 4:43 Qe ge Tiwurdi Kingdom. * 5:14 5:14 Tiwur am danahas ole gamlagwa Tiwurdi ofa mak danah

mak qe peko anan. "Lal, hipunin nasip kusqém," eko anoran. ²¹ Anew ge, Ró duak danah am Farisi agégé né kuřum marieksi aneg. "Danah uni nug kér danah qeri Tiwur pihlure? Danah ounté la os hipunin kusuqrigrí olele kawa. Qe Tiwur nugé nusig kuak," éksi aneg. ²² Yesus asilag dahmak qe duan, eko amlagwa anan, "Ag kerdi olagwa dahmak qere usi?" ²³ Keí né andil qe kug kawa? 'Hipunin nasip kusqém,' te kawa 'Na aska wei,' eko andil qe te kug kawa? ²⁴ Gam ag ere dolag. Tiwur nug Danah Bega wan enewa hipunin kusuqrigrí kepaíko kuakri wittak moran," eko anan. Yesus buliko ge danah eweg fég kunum mousak ole qe amegwa anan. "Na aska qařqář nasip oka mouka ole louw eit," eko anoran. ²⁵ Anew ge, usihri danah qe nolagwa asan. Asko qařqář nug nian ole qe oko mouko, Tiwur binag sumelle lougwa atan. ²⁶ Qeri danahas kunum dorlag new Tiwur binag sumessi am ag Tiwurdi gagragsak fařdeksi aneg. "Ig gei kowol founah os piam," éksi aneg.

Yesus Liwai (Matiu) Kepřan

²⁷ Qe dimba ge, Yesus atko takis wak danah os wénih Liwai[†] takis wak lowa dewew pian. Peko ge, amegwa anan, "Na doka da dimlamíř." ²⁸ Qere anew ge, Liwai keke kunum minelle asko Yesus dimlamdan. ²⁹ Dimba ge, Liwai nug lougwa Yesusri ke naří san. Sew ge, takis wak danah kuřum am danah la os ole a ole ninaqífeksi dessi ke qe leg. ³⁰ Gam Farisi am Ró duak danah Farisi dilag ag dougwa piareksi deg qe aseksi Yesus bégur agop né né kuřum marieig. "Ag takis wak danah am hipunin danah la ole ke am le ole ospi lelew sillah," éksi aneg. ³¹ Anweg ge, Yesus amlagwa anan, "Danahas waře kawa ge dokta dowá pi atsi. Gam danahas waře ole qe ih dokta dowá atsi. ³² Da danahas mangu diardildi pi úriyin. Gam da hipunin danahas anwi olag bulirigrí úriyin," eko anaran.

Kurniak Kowoldi Yesus Kořmoreg

³³ Sén qewa, danah qe Yesus ere amegwa aneg. "Le Luarak danah Yon bégur ge sén kuřum kurdessi unuqursi. Am Farisi begalgar ag ole qere sési. Gam na begpar ge qere ospi sési ag ke le ole lési," éksi aneg. ³⁴ Géri nug né tonak ene anaran, "Danah os as owew, ag nug leigur ke gun marlag olele te? Sén nug qe ole deppieg, kawa. ³⁵ Gam dimba geisah danah qe uksi atlag, géri nug foulá leigur ole pi daweg, Sén qewa ge, leigur qe ke gun melag," eko

anaran. ³⁶ Yesus nug né tonak os anaran. "Danah ounté nug lamen fou ge parilko sarih nagur os oko am lamen alag oře pi titie. Am danah os qere sérig ge, nug lamen sarih fou qe lamen alag qe ole amnak usih kawa. ³⁷ Am danah ounté os nug wain fou bawrak le witakri doř gařa alagwa pi yane. Am danah os qere sérig ge, wain fou doř gařa parilko wain wanwa gogorodig. Am wain fou doř gařa le witakri qe ole sew nou mérig. ³⁸ Danah nug wain fou ge doř gařa fouwa ih yanar. ³⁹ Am danah nug wain alag tatam le ole ge, nug wain fou bawrak qeri ospi sew. Nug ane, 'Wain alag ge kena,' " eko anan.

6

Sabat Deřdi Kořmak

¹ Sabat deř oswa Yesus bégur ole reis dar owa nuksi ateg. Atessi ge, nug bégur reis qiekci ewlagwa mou oroleksi damqéksi leg. ² Qere seweg ge, Farisi os piareksi kořmareg, "Sabat deřwa qere sakri ge gun, gam ag kerdi qere séw," éksi kořmareg. ³ Yesus Farisi kořlagwa oko anan, "Ag Dewit danah nusgur ole laké aqarew seg qeri, Né yak nie ge ospi te ewqéksi dosi?" ⁴ Dewit Tiwur Loug owa noko, Tiwur nohwari ke beret qe wan. Beret qe gun, danah balbal kunum dilag kawa, pris* dilag mangu. Gam Dewit nug beret qe leko am danah nusgur qe ole marew leg. Ag Né yak qe ospi te ewqeg?" ⁵ Yesus buliko anaran, "Danah Bega nug Sabat deř gume," eko anaran.

Yesus Sabat Deřwa Kekuan

⁶ Sabat deř oswa Yesus nug Yuda dilag binag mak lowa noko danahas Tiwurdi Néri duak maran. Am danah os eweg kenari mousak ole qewa dian. ⁷ Ró duak danah am Farisi os ole ag kerí ihwa os Yesus yagoř morlagri ih marieig. Géri ag Yesus Sabat deřwa waře danah kusquarel pelagri karéordéw. ⁸ Gam Yesus asilag dahmak qe iřil duan. Doko ge, danah eweg mousak ole qe amegwa anan. "Aska danahas gamlagwa sirka da," eko anoran. Géri danah qe asko sirko dian. ⁹ Dewew ge, Yesus kořmaran, "Ag dosi ge, kowol are ge Ró dimlamdak? Ig Sabat deřwa danah kowol kena te sarnig, kawa ig gurak te marnig? Ig danah kena dalagri te kehnarnig, kawa ig danah sarhut paral te melag?" eko kořmaran. ¹⁰ Nug amnew weiyew danah kunum piarko ge, danah qe anoran. "Ewen tior," eko anoran. Anew danah qe qere sew ge, eweg sew buliko

[†] 5:27 5:27 Wénih os ge Matiu. * 6:4 6:4 Tiwur am danahas ole gamlagwa Tiwurdi ofa mak danah

pasaorko koutoran.¹¹ Gam ag uhílag bewge, ag Yesus aregnah sorlagri qe ag agéagé marieig.

Yesus Aposel 12 Qere Kepíraran

¹² Qe dimba sén os ge, Yesus Tiwurdi unuqurdigri quokuwa tan. Teko ge, tuqan usih qe unuqorelle dewew kuagráñ. ¹³ Kuagréw furuwa ge, nug bégur anew qagleg. Qagulweg ge, nug ¹² qere kepírarko ag wenlag aposell[†] maran. ¹⁴ Os ge wénih Saimon, Yesus wénih Pita katrán. Am Endru, nug Saimon kamag. Yems am Yon ole. Am Filip, Batolomiu ole. ¹⁵ Matiu am Tomas ole. Am Yems nug Alfius nag. Am Saimon, nug Silot danah ameg qewari. ¹⁶ Am Yudas, nug Yems nag. Am Yudas Iskariotrer, nug dimba geisah Yesus keger ewlagwa méríg.

Yesus Danahas Doulag Patelle Am Kusqaran

¹⁷ Yesus Bégur 12 ole nuksi ge, nug wanko wan úremba asko dian. Nug bégur kuúumnah ole deg. Am danahas kuúumnah Yudia atu kunumberi am Yerusalem taun qewari am Tair, Saidon ole fanwari qe kunum ole deg. ¹⁸ Ag nusig né dolagri am nug feílagwa waíre kusuqrígrí ole úriyeg. Danahas koulli nou sarew nou marak ole ge, Yesus kusqaran. ¹⁹ Yesusri gagragasak wanko danah kunum kusqaran, qeri danahas kuúumnah nug féró olálagri seg.

O Duak Danah Olag Gamag Asdig

²⁰ Yesus nug bégur piarko delle anaran, "Danah ag gei o duak dasi, ag olag gamag asar. Kerdi Tiwurdi kingdom ge asilag. ²¹ Danah ag gei laké dasi, ag olag gamag asar. Kerdi dimba Tiwur sew ag kutuk ospi meweg. Danah ag gei kunnnessi dassi, ag olag gamag asar. Kerdi dimba ag imlag. ²² Ag Danah Bega dimlamdeppag, qeri séksi danah ag kegerí maressi uksi uksi aqsi am gefáressi am wenlag seweg nou mew ge, ag olag gamag asar. ²³ Ag asilag qere seweg pe, ag sén qewa gamlag asakwa olessi des. Kerdi qe noh asilag saw kappa ge naínah. Algu alalgar profet[‡] dilag ole qere seréw. ²⁴ Gam danah kehlag ole ag kug os pelag. Ag keke sew olag kena diakri íril oweg olele moran. ²⁵ Danah gei ke léksi koutursi, ag kug os pelag. Ag dimba laké aqardig. Danah ag gei imsi, ag ole geisah Tiwurdi uhribak pelag. Dimba ag olag nou mew kuanak nári selag. ²⁶ Ag danah kunum binlag sumbeg ge, ag kug os pelag. Algu alalgar profet darmak dilag ole qere serew," eko anaran.

Kegeí Asilgar Dilag Olag Mousar

²⁷ Yesus doulag patelle anaran. "Gam ag né dasil dosi ole ag anarina. Ag kegerí asilgar dilag olag mousar. Danah os kowol nouni sarweg ge, ag kowol kena sares. ²⁸ Ag danah os wittak nou marweg ge, ag Tiwur koímrweg wittak kena marar. Am danah nouni sarweg ge, ag asilag unuqores. ²⁹ Danah os na siwen leis ge korew pe, leis ole buliwe korar. Am danah os lamen nasip ow ge, minwe kasuk nasip qe ole war, aw gagansi Owen. ³⁰ Am danah os na kekeri kórmirew ge, na mor. Am danah os nasip keke ow ge, na buliko mirdigri wagé meka aw sewen. ³¹ Danah la ag kowol kena sarlagri olag nie qe sillah, ag ole qere sares. ³² Ag danah asilag olag mouse ole qe dilag ih olag mousew pe, oun ge ag danah kena eko anardig? Hipunin danah ag ole danah are asilag olag mouse ole qe dilag ih olag mouse. ³³ Am ag kowol kena danah os asilag sési ole qe dilag ih seweg pe, oun ge ag danah kena eko anardig? Hipunin danah ole ag kowol qere ih sési. ³⁴ Am ag danah keke marsi qe noh marlagri olele duessi marweg pe, oun ge ag danah kena eko anardig? Hipunin danah ole ag hipunin danah leilgar keke marsi qe ag keke noh olele bulieksi marlagri duessi marsi. ³⁵ Gam ag kegerí asilag dilag olag mousar am ag nouni aw sarweg. Ag keke mareksi am noh olagri aw dahmeweg. Ag qere seppag ge, ag noh nári mardig am ag Tiwur Karannah bégur dalag, kerdi nug danah nou am danah keke marew kena sam éksi pi ansi qe ole nouni pi sare. ³⁶ Ag danah dilag olag duar, Memlag Tiwur o duak nie ole qe sillah."

Ag Leilgar Aw Kepírweg

³⁷ "Ag danahas dilag kowol nou aw kepíressi am nou arweg. Qere seweg ge, Tiwur ole asilag qere sérig. Ag danahas kowol nou asilag noh olagri aw anweg. Qere seweg ge, Tiwur ole asilag qere sérig. Ag danah os nouni sarweg ge, hipunin asilag kusuqqeg, Tiwur ole asilag hipunin kusuqrí. ³⁸ Ag danah la qe keke mares am Tiwur geisah ag keke mardig. Geisah Tiwur keke yanew ambeko letewew mardig. Ag keke gane danah marsi qe sillah Tiwur ag ole mardig," eko anaran. ³⁹ Anko ge, Yesus né tonak os ole amlagwa anan. "Danah os ameg gaíru nug ameg gaíru lia omaldigri olele te? Kawa, geisah a olele tolweksa mórla nolas. ⁴⁰ Sulnir nug duak nusig duak morak danah nusig pi érde. Sulnir are nug duak morak danah nusig dowari duak kunum oko malako ge, duak morak danah nusig qe sillah béríg. ⁴¹ Areg

[†] 6:13 6:13 Danah os Yesus nugégé toqarko meí arew kekuak nusig séksi ateg ole qe. Aposel ge Yesusri meí danah.

[‡] 6:23 6:23 Tiwurdi né oko mariak danah

na liap amegwa kinkak nagurnah de qeri aminna? Gam na amenwa ker masa naří de ge, pite dahmorna? ⁴² Na nagégé amenwa ker masa naří de ge pite pennam aqreg liap anorna, 'Lal, da na amenwa kinkak nagurnah de ge uřil seina.' Na darmak gařanwa ih Tiwur dimlamdak danah! Na tatam na nagégé amenwa ker masa naří ge oka, amen kena mew aminka koutorka ge, na kinkak nagurnah liap amegwa de qe uřipri olele."

Ker Am Mou Ole

⁴³ "Ker kena nug mou kena nie. Qe sillah ker nou nug mou nou nie. ⁴⁴ Danah ag ker mou tatam peksi ge, ker qe kena te, ker qe nou te ge ag dosi. Danah ag guraw mou darér quom olewari pi usi. Am ag peipé mou ker nagurnah quom olewari pi tuqsi. ⁴⁵ Danah kena nug dahmak kena kuřum owa nie. Qeri nug kowol kena se. Qe sillah danah nou nug dahmak nou kuřum owa nie. Qeri nug kowol nou se. Kerdi nug dahmak nou owa ambak nie qe, kořewa bew ane."

Lo Fuakri Kowol Arít

⁴⁶ "Keřdi ag dasil 'Nařinah, Nařinah,' éksi ansi, gam ag da kořel ospi dimlamursi? ⁴⁷ Danah os da gumirko doko, am da fal doko dimlamurdig ge, da kowol nusig qe mariwi ag dolag. ⁴⁸ Nug danah os lo fuan qe sillah. Tatam ge, nug moř pesorko oko, wandor lagko kétum qeko koutorko ge lo fuan. Dimba le kue neko lo qe yepian, gam qiařki olele kawa. Kerdi nug fuko koutoran. ⁴⁹ Am danah nug da fal doko pi dimlamde ge, nug danah os moř oko, wandor diguwa kétum pi qak lo fuan qe sillah. Géri dimba lo qe le kue neko yepew ge, qiko neko ole kaduřko nou meko koutoran," eko anaran.

7

Yesus Fan Kuriri Kekuak Nir Sew Pasao- ran

¹ Sén Yesus nug danahas né qene marko malako ge, nug Kapernaum taunwa atan. ² Qewa ge, Romdi fan kuri danah nug kekuak nir os ole dare. Kuak nir qeri o naří niré ole qe waře meko mousdigri malwak nian. ³ Fan kuri danah nug Yesus qewa dian né qe doko ge, nug Yuda dilag kuri danah meřarew ateg. Ateksi ge, Yesus amegwa anweg uřiko kuak nir nusig qe sew waře pasaurdigri anoreg. ⁴ Yesus dowá ateksi gagragnah ere aneg, 'Danah qe kenahan. Na kehnurdipri olelenah. ⁵ Nug ig Yuda isanig o niew binag mak lo isanig fuan.' ⁶ Géri Yesus ag ole ateksi, fan kuri danah qe loug mourak waneppeg ge, nug leigur os meřarew Yesusri né

uksi ateksi ere aneg. "O nařinah, na aw kekuak naří sewen. Na da loul owa neripri olele kawa, keřdi da danah kenahan kawa. ⁷ Qeri da duina ge, da na gumirko wanakri olele kawa. Na qere denna am né ih anwe, dasil kekuak nir waře pasaorar. ⁸ Keřdi da ole danah wénih ole kekuak miře qe kallowa deina. Am da ole fan danah os da kallolwa dasi. Am da usih os amegwa anina, 'Na eit,' eko anwi ge, nug ate. Am da la amegwa anina, 'Na doka,' eko anwi ge, nug do. Am da dasil kekuak nir qe amegwa anina, 'Na kekuak ene se,' eko anwi ge, nug qe se." ⁹ Sén Yesus né qe doko ge, danah qeri o meře mak peko wawtuřko ole o gamag asan. Asew ge, nug buliko danahas ameg naří dimlamdeg qe anaran, 'Da ag anarina. Israel olagwa danah usih os o meře mak ere ole ospi pěgin.' ¹⁰ Qe dimba, fan kuri danah leigur meřarew ateg ge, bulieksi louw uřiyeksi, kekuak nir qe iřil sew pasaorar peg.

Yesus As Qehřas Nag Os Mousew Buliko Qaqrán

¹¹ Nagur dimba Yesus taun os wénih Nain qewa atan. Nug běgur am danahas ameg naří qe ole nug dimlamdeg. ¹² Nug atko taun iříram naří qe mourak wanewew ge, danah mousak os mawessi dog. Danah mousak qe anig nug nag usih qe ih ole am nug as qehřas. Danahas ameg naří taun qewari asessi as qe ole ařié dog. ¹³ Nařinah nug as qe peko ge, o naří dow, nug as qe amegwa anan. "Na aw kuanwen." ¹⁴ Qere anelle ge, unaka wanko danah mousak nian ole qaqřaq qewa eweg man. Eweg mew ge, danah qaqřaq maweg qe asessi deppeg, Yesus anan. "Nir geř, da anirina, na as," eko anan. ¹⁵ Anew ge, danah mousak qe buliko asko delle ge, digumeko né marijan. Yesus nir qe pařwew anig dowá wanana. ¹⁶ Géri danahas kunum fařeksi nou méksi Tiwur binag meg. Ag aneg, "Profet naří os onigwa bé. Tiwur danah nusgur kehnardigri uříři," éksi aneg. ¹⁷ Danahas Yesusri né qe Yudia wanwa am atu lala talilorak nie qe kunumba mariweg tualan.

Yesus Am Le Luarak Danah Yon Ole

¹⁸ Yon nug běgur ag keke kunum dueg am peg qe nug amegwa anweg, nug běkúř arít uřwatan. ¹⁹ Nug Nařinah ere kořmorlasri anew ates. "Na enan te Tiwur uřipri anan, kawa ig danah la te ameg ménig?" ²⁰ Sén danah arít qe Yesus dowá ateksa ge, amegwa anes. "Le Luarak danah Yon anew i na kořmornitti gumdekru uřiah. Nug ere ané, 'Na enan te Tiwur uřipri anan, kawa ig danah la te ameg ménig?' " eksa kořmores. ²¹ Sén qewa ih Yesus danahas kuřum waře

digu digu ole sew pasaoreg am koulli nou danah feřlagwari kuřum geraran. Am danah amlag gařu ole kuřum sew amlag kena mew bulieksi amneg.²² Am danah ařit qe amlaswa anan, "Bulieksa ateksa Yon keke piap am duap ole qe amegwa anes. Amlag gařu ge bulieksi aminsi, fělag mousak ge bulieksi weisi, lepra danah ge ferlag buliko pasaore, doulag itwak ge bulieksi né dosi, danah mousak ge bulieksi assi, am o duak danah ag Né Kena dossi.²³ Am danah os o meře mak gagrag dewew da pi dimírdig ge, Tiwur nug wittak murdig."²⁴ Danah ařit Yonri né oksa ūries ole qe mundeksa atwes ge, Yesus digumeko danahas amlagwa Yonri anaran. "Ag awen danah kawawa keřnah pelagri Yon gumdeksi ateg? Ag ulas qawer os orwew ulle qe te pelagri ateg?²⁵ Kawa ge, ag keř qewa pelagri ateg? Ag danah bala kena ole te pelagri ateg? Kawa, danah bala kena kena mési am danah kehlag ole qe king lougwa dasi.²⁶ Gam ag keř pelagri ateg? Ag profet te pelagri ateg? Yo, da amlagwa anina. Nug profet la kunum eřarak.²⁷ Danah Yon eneri ih Tiwurdi Né yakwa ane. 'Da dimba geisah meř danah dasil méwi atko na nom oko anuqko nasip ih bawardig.'²⁸ Da ag amlagwa anina. Yon nug danah wanwa dasi qe kunum eřarak. Gam danah nug Tiwurdi Kingdomwa nagurnah de qe nug Yon erdak," eko anaran.²⁹ (Danahas kunum takis wak danah ole Yesusri né dueksi olag usihwa "Tiwur ge mangunah," éksi dahmeg. Keřdi ag atweg Yon le luaran.³⁰ Gam Farisi am Mosesri Řo duak danah ole Tiwur ag ih ismaran qe dimoreg, keřdi ag Yon le luarak mineg.)³¹ Yesus buliko anaran. "Da keř né tonakwanah os danahas geiri ismardil? Kowol asilag ge aregnah?"³² Ag nir nounu sillah. Kaw gamagwa dessi nir nounu la úřwaressi dasi sillah. 'Ig asilag dumdum yaltu ge, ag kasi sak minew. Am ig ginanig kuktu iřtu, gam ag kuanak minew,' éksi ansi.³³ Le Luarak danah Yon nug úřyan am nug ke wain ole ospi leré. Qeri ag aneg, 'Koulli nou nug férwu de.'³⁴ Danah Bega úřyan, nug ke wain ole lewew, ag ansi, 'Danah ene pes. Nug ke wain ole nařinah lelle de. Nug takis wak danah am hipunin danah ole liam patak dasi,' éksi ansi.³⁵ Gam danahas Tiwurdi duak usi ole kowol asilagwa ismigi ge, duak qe keke meřenah," eko anan.

Hipunin As Yesus Fég Gořenwa Warwuran

³⁶ Farisi os nug Yesus ole ke lelasri anew ge, Yesus Farisi qe lougwa atko ninaqírkó dian. ³⁷ Hipunin as os taun qewa daré.

Nug Yesus Farisi qe lougwa ke lelle dian né qe doko ge, nug gořen muřdig kennah ole siné ambak oko úřyan.³⁸ Sén nug wanko Yesus dimugwa fég mourak kunnelle dewew ge, amři gogořko noko Yesus fég lourew ge, kuri urugwa úřtian. Uřtielle ge fég kis morko gořenwa fég wařwuran.³⁹ Farisi Yesus nug lougwa úřyan ole qe, kowol qe peko ge, owa ih anan. "Danah uni nug profetnah wen, nug as uni keř as nugněwa eweg me qe dolo am nug as qe hipunin as qe ole dolo."⁴⁰ Géri Yesus nug danah qeri dahmak doko ge, amegwa anan, "Saimon, da né os ole na amenwa andildi." Anew ge, Saimon anan, "Aria, duak marak danah, né nasip ge an."⁴¹ Yesus anan, "Danah ařit os ateksa danah qarég ole qe dowa waneksa qarég os anwes matan. Danah os ge anew 10,000 kina moran am danah os ge anew 100 kina ih moran.⁴² Danah ařit qe qarég qe buliko morakri olele kawa, géri danah nugněwa qarég os ole qe nugeře kug asilas qe duew doug katian. Qeri danah ařit qe olaswaoun nug danah qe o kunum ole murdig?"⁴³ Saimon anan, "Arté, danah qarék narí wan ole qe." Yesus amegwa anan, "Né noh nasip qe mangu."⁴⁴ Am Yesus buliko as qe peko delle ge, Saimon amegwa anan. "Na as ene pena te? Da na lout owa ném, am na da fél isidlri le ospi miřam. Gam as ene ge nug amřiwa fél uříru oko am kuri urugwa úřtié.⁴⁵ Na da kis ospi miřam. Gam sén da owa ném am úřiyew geisah e patak as ene da fél bulibuli kis moré.⁴⁶ Na ig kounigwa da kurilwa oliv gořen nagur ospi wařwuram, gam as ene gořen muřdig olewa da fél warwuré.⁴⁷ Qeri da na amenwa anina. Nug o nařinah miře, qeri da hipunin nusig kuřumnah kusqém. Gam danah os nug hipunin nagur se eko ane qe kusuqwi ge, nug o nagur ih miře."⁴⁸ Qe dimba Yesus as qe amegwa anan, "Hipunin nasip kusqém."⁴⁹ Danah nug ole ke lessi deg qe agégé nug kořmorew wane morew duak séssi aneg, "Danah ene ounnah qeri nug hipunin kusqé?"⁵⁰ Yesus as qe amegwa anan, "Na dasil ot meře mé qewa buliko wirém! Na aska ot kenawa ih eit," eko anan.

8

As Os Yesus Dimlamdessi Weiyeq

¹ Qe dimba nagur os dessi ge, Yesus taunwa am kappa ole weiyelle Tiwurdi Né Kena kusuko anan. "Tiwur danahas nusgur dilag king delle gumardigri sén úřiyé." Nug Bégor 12 qe am as os ole ařié ateg. ² As qe tatam Yesus koulli nou feřlagwari gefaran am waře ole deppeg sew pasaoreg. Os ge wénih Maria taun

Makdalari. Tatam Yesus koulli nou 7 qere féruwari géfaran. ³ Am Yoana, nug gému Kusa ge Herod louq qeri kuakri kuri danah. Susana am as la ku'rúm os ole ateg. As qe ag asilag kekewa Yesus bégur ole kehnareg.

Danah Ke Sa'reg Tourákri Né Tonak

⁴ Danahas ku'rúmnah taun lalawari uriyessi Yesus dowa qagleg. Qagulweg ge, Yesus né tonak os amlagwa anan. ⁵ "Danah os atko dara ke sa'reg tourán. Nug tourelle atewew ge, ke sa'reg os ihwa tolweg. Tolwessi neweg ge danah tapareg am kunum é diareksi lareg. ⁶ Am ke sa'reg os ge wan qarqar olewa tolweg. Tolweksi qara beg, gam wan qe le ole kawa, géri ke qara wagam kawa ole meíreg. ⁷ Am ke sa'reg os ge meír qoum ole gamlagwa tolweg, géri arié béksi meír qoum ole ke qara tonarweg meíreg. ⁸ Gam ke sa'reg os ge wan kenawa tolweg. Ag béksi mou kurúmnah nieg. Mou ge 100 érdak qere." Yesus qere anko ge uruko anan, "Danah oun os doug né duakri ole dew pe, né ene doko koutorar." ⁹ Yesus nug bégur né tonak qe diguri kórmoreg. ¹⁰ Géri nug anan, "Tiwurdi Kingdomri duak qe algu lariak daré, gam gei nug sew ag duak lugmak qe dosi. Gam, danahas lala qe duak lugmak qe da né tonakwa anarina. Qeri Né yak qe mou bérig. 'Ag aminsi gam ospi peweg. Am né qe dosi gam digu ge olag ospi mourew,' " eko anan.

Ke Sa'regri Né Tonak Digu

¹¹ Yesus anaran, "Né tonak ene digu ge ere, ke sa'reg ge Tiwurdi Né. ¹² Ke sa'reg os ge ihwa tolasi, qe ge danah né dosi gam dimba nou memeg doko né qe olagwari o. Kérdi nug qere sew ag olag mère pi mew ge, hipunin asilag noh ospi éürweg. ¹³ Am ke sa'reg os wan qarqar olewa tolweg ge, danah né qe dueksi ukxi olag gamag ase. Gam ag ke qara dirí wan kunuk pi no sillah. Qeri ag olag mère mak sén kutuk ih de, gam qepiak uriyewew ge, ag tolasi. ¹⁴ Am ke sa'reg os meír qoum ole gamlagwa tolasi qe sillah ge, danah né dosi gam ag sén ku'rúm asilag kug kowol kowolri dahmési, ag wan ewa keflag ole am o gamag asakwa dalagri, dahmak qe Tiwurdi Né tone. Qeri ag olag mère mak mou ole kawa. ¹⁵ Am ke sa'reg wan kirag olewa tolwe qe sillah ge, danah olag kena am dahmak mangu ole Tiwurdi Né dueksi gagrag ofwessi, am ag olag mère mak gagrag dewew mou ku'rúm nisi."

Lam Wa Kallowa Pi Tonsi

¹⁶ Yesus buliko né marian. "Danah os lam kamutko wawa pi tone am qárqa'r kallowa pi me. Kawa, nug karan eisew

nie. Qeri danah lo owa nuksi ge, sarmer qe pelag. ¹⁷ Kérdi kef lugmak dasi ge, dimba Tiwur ambo mérig. Am kef kef tonak ge, dimba qe ole ambo mew dolag. ¹⁸ Qeri dosi koutores. Danah are nug né doko ofrwe ge, Tiwur sew nug o mourew geisah naři qere murdig. Gam danah are nug né pi duelle da diuina,' eko ane ge, nug nagur os due qe Tiwur buliko karurdig," eko anan.

Yesus Anig Am Kamgur Ole

¹⁹ Sén qewa Yesus anig am kamgur ole pelagri uriyeg. Gam danah ku'rúmnah qagleg, qeri ag nug gumdeksi unaka wanakri olele kawa. ²⁰ Danah os Yesus anoran, "Na anin am kampar ole peirlagri dimdim ewa aséw dasi." ²¹ Yesus buliko anaran, "Da anil am kamlar ge danahas Tiwurdi Né dueksi am dimlamursi ole qe," eko anan.

Yesus Ulas Naři Anew Toran

²² Déf os Yesus bégur dilag anan. "Doweg, ig le kóre kawa séku leis uwa atet." Qere anew ge, kuh oswa olessi téksi ateg. ²³ Kuhwa atessi ge, Yesus usameg new nian. Niewew ge, ulas gagrag le kóre kawawa bew, le kóre kóre naři qeko kuhwa noko ambew kug naři owa deg. ²⁴ Yesus bégur gumdessi wanessi qaressi aneg. "Danah naři, Danah naři, ig torinigri setú." Géri Yesus asko ulas kórkóh uhři naři ole gařa matew tores. Torwes ge, le ameg mousko nian. ²⁵ Yesus bégur dilag anan, "O mère mak asilag arewa de?" Gam ag fařessi dahmak kurum uksi agéagé aneg. "Danah ene oun? Nug ulas le ole gagrag anatew, né nusig dimlamdap," éksi aneg.

Yesus Koulli Nou Danah Os Féruwari Gerđan

²⁶ Yesus bégur ole kuhwa ateksi Gerasa waneg. Atu qe Galili le kóre kawa nie qe séku leis de. ²⁷ Yesus kuh minko pitiyewew, danah os féruwa koulli nou ole taun os owari nug Yesus gumurko duan. Sén welah nug lamen ospi tagré am louw ospi daré, nug matmatwa ih niré. ²⁸⁻²⁹ Sén ku'rúm koulli nou danah qe pi parwurdé. Danah ku'rúm nusig sansan amneksi koutordéw, am nug sen darér ole qe tatrárdé. Koulli nou sourew awen danah kawawa atté. Danah qe Yesus peko ge, qalko urwelle unaka fégwa wanwa qere tolwan. Tolwew peko ge, Yesus koulli nou danah qe parwurdigri gagrag anoran. Qeri nug fag gogwa uruko anan, "Yesus, na Tiwur Karannah Bega. Na kérdi dagrowa uřiyam? Da gurak aw miřwen." ³⁰ Yesus kórmoran, "Na wénim oun?" Eko anew am nug anan, "Ameg naři." Kérdi koulli nou ku'rúm nug féruwa nog. ³¹ Koulli

nou qe qagleksi úrweksi Yesus bulibuli kórmoreg. "Na ig aw geřigwe moř am-inweg atko kutuk mewa nuhut." ³² Fo kuřum quoku nagur os qewa ke lessi deg. Qeri koulli nou qe ag Yesus dowa qagleksi úrwessi aneg. "Na ig minigwe fo uni feřlagwa wanet." ³³ Am Yesus anew koulli nou ag danah qe mundeksi fo feřlagwa waneg. Fo qe gueksi waneksi běwa tol-weksi le koře kawa qewa nuksi le léksi mouseg. ³⁴ Fo gumarak danah ag kowol qe peksi kum atessi taunwa am kaw lalawa ole mariweg tualan. ³⁵ Géri danahas ag keřban qe pelagri taun pařweksi ateg. Ateksi Yesus dowa waneksi ge, danah koulli nou pařwureksi ateg qe, dahmak qaorew am lamen tako Yesus nohwa ninapiřko dewew pessi fařeg. ³⁶ Danah os keke qe amlagwa peg ole ge, ag danahas la danah koulli nou ole dewew Yesus areg sew kena man qeri mariweg dueg. ³⁷ Géri danahas kunum Geresa atu qewari Yesus minarko attigri sinanah anoreg. Kérdi ag olag nouninah fařan. Géri Yesus buliko attigri kuhwa olko tan. ³⁸ Danah koulli nou pařwureg ole qe Yesus nuqurko anan, "Da na ole atnit," eko anan. Gam Yesus anew buliko atewew ge anoran. ³⁹ "Na bulika kawanwa atka, Tiwur keke kunum nasip san qe mariwie dues." Géri danah qe taun kunumba atko danahas amlagwa Yesus keke kunum san qe kusuko marian.

Yesus Nir Asin Mousak Qaqrān Am Waře As Sew Pasaoran

⁴⁰ Yesus buliko le koře kawa séku leis atew ge, danahas kunum nug felqoreg. Kérdi ag kunum nug ameg méksi deg. ⁴¹ Sén qewa danah os wénih Yairus nug Yesus gumurko wanen. Nug Yuda dilag binag mak lo osri kuri danah. Nug Yesus nohwa gatewa yako gagrag nuquran. "Na da ole loulwa atnit olele te?" eko kórmoran. ⁴² Kérdi nug nir as usihnah ole am nug makař nusig 12 keke qere qe mousdig malwak nian. Géri Yesus wanko atewew ge, danahas ameg naři duksi nug omorweg ateg. ⁴³ Am as usih os nug makař 12 qere as dilag waře qe ole daré. Am nug kéhu kunum dokta agop malwan. Gam danah ounté os sew wafe nusig ospi pasaoran. ⁴⁴ As qe Yesus dimugwa doko, Yesusri lamen noh órwew ole waře nusig usihri kawa man. ⁴⁵ Yesus kořman, "Oun da úrwilé?" Eko anew, kunum aneg. "Ig kawa, ig kawa." Éksi anweg Pita anan, "Danah naři, danahas ameg naři na omiressi qataoréw dasi." ⁴⁶ Gam Yesus anan, "Ounte da úrwilé. Kérdi da gagragsak dasil os pařwilko atew dahmorém." ⁴⁷ As qe duan ge, nug lugumdigri olele kawa. Géri nug sahřelle Yesus nohwa

doko wanwa duk noko, danahas kunum nolagwa nug kérdi Yesus dowa eweg man qe kopatko amegwa anan. "Waře dasil ge usihri sew pasaoré." ⁴⁸ Yesus as qe anoran, "Nir dasil, na dasil ot meře mé qewa na férún sew kena mé. Na aska ot kena ih dewew eit." ⁴⁹ Yesus né marielle dewew, Yuda dilag binag mak lori kuri danah Yairus qe lougwari meř danah os úriyan. Úřiko ge, Yairus anoran, "Na ařen ge ířil mousé. Na duak marak danah aw kug morwen." ⁵⁰ Gam sén Yesus qe doko ge, Yairus amegwa anan, "Na aw farwen. Na dasil ot meře mew, geisah ařen séwi kena mérig." ⁵¹ Yesus nug Yairus lougwa atko ge, nug danah la os minarew nug ole lo owa pi nog. Gam Yesus nug, Pita, Yon, Yems, am nir as qe memeg anig ole ag ih owa nog. ⁵² Danahas kunum nir as qeri masieppge, Yesus amlagwa anan. "Ag aw masiweg. Nir qe pi mousé, nug usnie," eko anan. ⁵³ Anew ge, ag dueg nir qe ířil mousan, qeri ag nug imdeg. ⁵⁴ Gam Yesus lo owa noko nir qe ewegwa órako qalko anan, "Nir dasil, na as." ⁵⁵ Anko malwew, nir qeri koulli buliko féruba úriyew founak oko usihri asan. Yesus amlagwa anan, "Ag ke os morweg lar." ⁵⁶ Nir qe memeg anig ole dorlas new ole fařes. Gam Yesus gagrag anatan. "A ounté os aw keke eneri amegwa anwes," eko anan.

9

Yesus Bégur 12 Qe Kekuak Maran

¹ Yesus Bégur 12 qe úrwarew dog. Doweg ge, nug koulli nou kunum geřárlagri am waře kowol kowol ole kusqarlagri gagragsak am kuakri wittak ole maran. ² Am nug Né Kena "Tiwur king delle danahas nusgur gumardigri" qe kusulagri am waře danah seweg pasaorlagri ole anew ateg. ³ Yesus amlagwa anan, "Ag weiyakri sénwa kité os aw oweg. Ag durqak sokét, baram, ke, qaréq am siot arít os aw oweg. ⁴ Ag lo arewa diarweg nuksi pe, ag qewa ih dessi ole taun qe mineksi ates. ⁵ Gam danahas ag fel pi qaressi diareksi loulagwa pi atweg pe, ag taun qe mineksi atessi ge félagwari usuř qeqlessi ates. Ag kowol qe peksi ge, kowol nou asilag qe olag mourdig." ⁶ Géri Yesus Bégur ateksi kaw kunumba weiyessi, Né Kena kuswessi am waře danah atu kunumbari seweg pasaoreg.

Herod Yesusri Katat Qan

⁷ Herod Antipas nug Galili dilag king. Nug Yesus Bégur ole kuak seg qeri né doko katat qan. Kérdi danah os ge aneg, "Le Luarak danah Yon buliko siran." ⁸ Am os ge aneg, "Elaisa gumarko duan." Am la

os aneg, "Profet* os aljunah mousan qe buliko siran." ⁹ Géri Herod anan, "Da anwi Yon fag iírl kotreg. Gam danah qe ounnah nusig kuak am kowol ole mariweg duina?" eko anan. Géri nug Yesus perigri dahman.

Yesus 5,000 Danah Ke Maran

¹⁰ Yesusri aposel† bulieksi uiyiekxi keke kunum seg qeri nug amegwa marieg. Qe dimba ge, nug omlarew, danah la minareksi ag agé kaw os wénih Betsaida qewa ateg. ¹¹ Gam danahas dueksi ge, nug dimlamdeksi ateg. Ag nugnéwa atweg ge, nug felqarelle Tiwur king delle danahas nusgur gumardigri né qe kuswew dueg. Am danah os waře ole qe sew pasaoreg. ¹² Kem noko tueh manew ge, Bégur 12 qe duksi Yesus amegwa aneg. "Na danahas anwe atares. Ag kaw naří am kaw nounu unaka dassi qewa ateksi niak awen am ke lakri os ole maries. Awen ig datu ole ene ge danah kawa," éksi aneg. ¹³ Anweg ge, Yesus buliko anaran, "Ag agégé ke mares." Gam Bégur 12 qe aneg, "Ig ke kúrum ole kawa, beret tanig ole am kaké arít ole ih de. Ig atektu danahas ene kunum dilag ke daren te méktu marnig?" ¹⁴ (5,000 danah keke qere qewa deg.) Yesus nug bégur amlagwa anan, "Ag danahas amlagwa anweg, qaglak ameg 50, 50 qere qagleksi des." ¹⁵ Yesus nug anan sillah, bégur né nusig dimlamdeksi anweg danahas kunum ninapifessi deg. ¹⁶ Yesus beret tanig ole am kaké arít qe ole oko saw karan amnelle kena sam elle keri unuqoran. Malako ge, temelle bégur danahas agop panilagri maran. ¹⁷ Géri danahas kunum ke léksi olag orfrew ge, ke big big minareg qe Yesus Bégur diareksi kaled 12 qere yanareg.

Pita Né Kopatko Yesus Ge Kristus Eko Anan

¹⁸ Deř os Yesus bégur ole dessi am nug nügéké kepařko unuqorewew, am bégur gumdeksi doweg kořmaran. "Danahas dasil ge oun éksi ansi?" ¹⁹ Nug bégur aneg, "Os ge Le Luarak danah Yon éksi ansi. Am os ge Elaisa éksi anirsi. Am la os ge profet os aljunah mousan qe buliko siran éksi ansi." ²⁰ Anweg ge, Yesus bégur kořmaran, "Gam ag ge dasil oun éksi ansi?" Pita anan, "Na Tiwurdi Kristus‡, Tiwur danahas nusgur bulika diardipri toqiran." ²¹ Géri né qe danah os amegwa anwegri Yesus bégur gun qaran.

Yesus Mousko Am Buliko Asdigri Anan

²² Am Yesus amlagwa anan, "Meřenah, danah Bega geisah gurak kúrum morlag.

* 9:8 9:8 Tiwurdi né oko mariak danah ateg ole qe. Aposel ge Yesusri méř danah. § 9:23 9:23 Ker mawanak mouko dimlamdakri kowol.

† 9:10 9:10 Danah os Yesus nügéké toqarko anew kekuak nusig séksí ateg ole qe. 9:20 Kristus ge Mesaia. Tiwur danahas nusgur buliko diardigri danah toqoran.

‡ 9:20 9:20 Kristus ge Mesaia. Tiwur danahas nusgur buliko diardigri danah toqoran.

Kuri danah am pris dilag anqak danah ole am Mosesri Řo duak danah ole geisah nusig dimoreksi, am qeweg mousdig. Gam der kiamba ge buliko sirdig." ²³ Anko ge, buliko danahas kunum anaran, "Danah os da dimlamídfidri dew ge, nug nügéké nusig sak am o mourak ole qe dimorko, am ker mawanak nusig der dorog mouko ge da dimlamífar. ²⁴ Danah os nug nügéké nusig sak am o mourak ole dimlamurko ge, nug founak ospi ow. Gam danah os nug da dimlamírelle mousko ge, founak oko sansan darig. ²⁵ Am danah nug wan kénih ole delle mousew ge, keke qe ospinah kéhnurweg. ²⁶ Am danah os dasil am né dasildi úra new pe, sén Danah Bega nug nusig kamsahlak gun olewa am Memegriwa am Tiwurdi doup gun dilagwa úřirig ge, danah qeri úra néřig. ²⁷ Da ag amlagwa meřenah anina. Danah os ewa aséw dasi ge, geisah ag pi mousak, Tiwur king delle danahas nusgur gumarewew pelag," eko anan.

Yesusri Kamsahlak Gun Ole Bégur Peg

²⁸ Yesus né qe anko malwew, der 8 keke qere atew ge, nug unuqurdigri Pita, Yon am Yems ole diarew quoukuwa teg. ²⁹ Nug unuqorelle dewew ge, nug kitřu ge buliko sonréwew am nug feru bala qe ole ampiř sillah sonřan. ³⁰ Usihri danah ařit Moses Elaisa ole kamsahlak gun olewa dowes nug ole né marieg. ³¹ Yesus nug wagam kawa Tiwurdi Né dimlamurko olele morko Jerusalem mousdigri danah ařit qe ole marieg. ³² Pita leikř arít qe ole amlag kug morew nilag seg. Gam sén amlag fou mew ge, danah ařit qe am Yesus ole asekxi kamsahlak gun ole qe owa deppeg piareg. ³³ Danah ařit qe Yesus mundeksá ateppeš, Pita Yesus amegwa anan. "Danah naří, ig ewa dalom ge kena. Ig lakkak kiam os sénig, os nasip am os Mosesri, am os Elaisari." (Pita nug o pi mourak né qe anan.) ³⁴ Nug né qe anewew ge, fur os doko tonarew owa dessi olag fařan. ³⁵ Tiwur fur owa anan, "Ene nir dasilnah. Da nug algu toqurin. Ag nug fag duessi dimlamdes." ³⁶ Tiwur né qe anko malwew ge, ag Yesus nügéké dewew peg. Am bégur ag sén qe keke peg qeri né ospi marieg, asilag dahmakwa ih dian.

Yesus Nir Os Koulli Nou Ole Sew Kena Man

³⁷ Deř qe dimba ge, Yesus am bégur kiam qe ole quoukuwari noppeg, danahas ameg naří uiyiekxi Yesus ihwa peg. ³⁸ Am

danah os danahas ameg naři qe olagwa úrwan, "Duak marak danah, na da nal ene peripri nuqrina. Da nir danah usihnah enan ih." ³⁹ Koulli nou os nir qe owa now ge, gelelle ole usihri atko kauřko kawqelle sihru newew nie. Koulli nou qe nir ofer ospi pařwe, am férú sew nounah me. ⁴⁰ Da na begpar koulli nou ene gefurlagri nuqarin, gam ag sakri olele kawa." ⁴¹ Géri Yesus anan, "Danahas geiri, ag olag meře mak ole kawa am olag ge mangu kawa. Sén gane da ag ole dettu olag meře mérigrí amlag méril?" elle ge anan, "Nir nasip oka ere do," eko anan. ⁴² Nir nag qe Yesus gumurko dowew ge, koulli nou qe touřew atko wanwa qeko kawqelle nian. Géri Yesus koulli nou qe nir qe pařorigri gařá morko gefřdán. Gefřurko nir qe sew kena mew ge, buliko memeg moran. ⁴³ Géri danahas kunum Tiwurdi gagragasak qe peksi dorlag nan. Danahas qe Yesus keř keř kunum san qe peksi dorlag new seppag, nug bégur anaran. ⁴⁴ "Né andil seina, ene dossi koutores! Danah os Danah Bega kegeř ewlagwa mérig," eko anan. ⁴⁵ Gam bégur ag né qe olag pi mouran. Tiwur sew né digu qe larian, qeri ag olag ospi mouran. Am ag Yesus né qeri kořmorakri fařeg.

Oun Nug Naři?

⁴⁶ Yesus bégur ag kořlagwa ih oun nug naři asilag qeri kareg. ⁴⁷ Yesus dahmak asilag qe doko ge, nir nag os oko doko nug dianwa man. ⁴⁸ Meko ge, nug amlagwa anan. "Oun os nug da wénilwa nir nag ene sillah oko dahmore ge, nug da dahmíře. Keřdi nug dasil o meře me qeri qere se. Am oon nug da wiře ge, nug Tiwur da anew uřiyin qe o. Géri oun ag kallolagwa de qe, nug naři." ⁴⁹ Yon anan, "Danah naři, ig danah os na wénimba koulli nou geřarew pektu anurhut minan. Keřdi nug ig ole pi weitu." ⁵⁰ Gam Yesus anaran, "Ag nug aw dagorweg. Oun nug ag kegeř pi mare ge, nug ag leilag," eko anan.

Samaria Yesus Kawlagwa Nuakri Mineg

⁵¹ Yesus wan minko saw kappa attigri sén durmurew ge, Yesus o kunum morko ole Yerusalem attigri atan. ⁵² Am nug danah os meřarew anqeksi kaw os Samaria qewa keke dalagri am ke lelagri qe kunum bawarlagri ateg. ⁵³ Gam danah kaw qewari ag dueg ge nug Yerusalem attigri atan qeri Yesus uksí loulagwa atakri mineg. ⁵⁴ Yesus běkúř Yems Yon ole, a né qe dueksa anes. "Nařinah, na ot niew pe, i kew saw karandi anhúř árelle neko danah uni arárdig!" eksa anes. ⁵⁵ Gam Yesus

buliko ařit qe gařá matan. ⁵⁶ Qe dimba ge, Yesus bégur ole kaw lawa ateg.

Jesus Dimlandakri Kowol

⁵⁷ Ag ihwa ateksi ge, danah os Yesusri anan, "Na arewa attip ge, da na dimlamirwi ole atrit." ⁵⁸ Yesus danah qe kořewa oko anan, "Qé déguř ag wan órewa nisi am é ag teřlag ole. Gam Danah Bega nug ge niakri lo ole kawa." ⁵⁹ Nug danah la os amegwa anan, "Na doka da dimlamíř," eko anan. Gam danah qe anan, "Nařinah, na minwe tatam ge da atko mem mousan suhumko am dimlamirdil," eko anan. ⁶⁰ Yesus danah qe amegwa anan, "Danah mousak qe minwe agé agé mousak leilgar qe suhmare. Gam na atka Tiwurdi Kingdomri* Né kusu." ⁶¹ Am danah la os Yesusri anan, "Nařinah, da na dimlamirdil. Gam tatam na minwe da louw atwi ke seküto lékto ewlag órako am na dimlamirdil." ⁶² Gam Yesus danah qe anoran, "Danah palangis digumeko tórelle am sansan nug buliko dimugwa amne ole qe, nug Tiwurdi Kingdom owa kekuakri olele kawa," eko anan.

10

Jesus 72 Danah Nusgur Kekuak Marew Ateg

¹ Dimba ge, Nařinah nug Bégur 12 qe am danah la os ole kepřarko 72 danah qere anew awen are nug attigri ole qe kunumba ařit nug noh uksí anqeksi ateg. ² Nug ere eko anaran, "Ke lep kuřum nie, gam ke lep qe tuqakri kuak danah kuřum kawa. Qeri ag dar memegri unuqorweg nug sew kekuak danah la os ateksi dar nusigwa ke lep tuqlag. ³ Ag ates! Da séwi ag sipsip nagur sillah qé déguř olagwa atsi. ⁴ Ag asilag qaréy yanakri sogot am keke yanakri baram aw oweg, am félag gará la os ole aw diarweg. Am ag ihagwa danahas piareksi ge, aw félag yeksi né marweg. ⁵ Ag danah os diarko lougwa now ge, ere tatam anares, 'Tiwur o maror ag ole dalag.' ⁶ Am lo qe memeg o kenawa diarew pe, Tiwurdi kena sak lo qewa darig. Gam pi diarew pe, Tiwurdi kena sak lo qewa pi dew buliko agrowa durig. ⁷ Ag lo qewa ih deppeq keř marlag ge, lessi des. Keřdi kekuak danah nug kekuak nusig qe noh urig olele. Ag lo oswari am oswa aw weiweg. ⁸ Ag taun oswa noweg, felqareksi diareksi am keř ke bawresi marlag ge, ag les. ⁹ Waře danah os taun qewa dalag ge, ag seweg waře pasaorar. Am ag Tiwurdi Kingdom* agrowa uřiyé unaka de qe anweg dues. ¹⁰ Gam ag taun oswa noweg fel

* 9:60 9:60 Tiwur danahas nusgur dilag king delle gumare. * 10:9 10:9 Tiwur danahas nusgur dilag king delle gumare.

pi qarweg ge, taun qeri ihwa aseksi dessi anes.¹¹ Ig fénigwa usuú asilag taunwari de, qe ag pelagri qeqalhut ne. Gam ag dahméksi koutores: Tiwur danahas nus-gur dilag king delle gumardigri sén unaka de.¹² Da ag amlagwa anina, Tiwurdi uhříbak derwá geisah Tiwur Sodom kaw kug moran qe érdak ag kug naří pelag.¹³ Korasin am Betsaida ole ag olag duak! Ag geisah kug naří pelag. Kerdi da mirakel os agnéwa sein qe Tair Saidon ole selem ben, ag algu olag bulilo. Ag asilag hipunin qeri nouni dueksi neko aqarew am usuř luessi dessi olag bulilo.¹⁴ Gam Tiwurdi uhříbak derwá Tair Saidon ole kug olas qe érdak ge ag olag.¹⁵ Am Kapernaum, ag te os Tiwur ag binlag karan sumdig? Kawa. Ag ole Tiwur touřarew nuksi paral melag,” eko anan.¹⁶ Am Jesus buliko anaran, “Oun os nug asilag né dorig ge, nug dasil né due. Am oun os nug ag dimardig ge, nug da dimíře. Gam danah da dimíře ge, nug Tiwur anew da úriyin qe dimore,” eko anan.

72 Keuak Danah Bulieksi Uřiyeg

¹⁷ 72 danah qe bulieksi uřiyeksi olag gamag asakwa aneg. “Nařinah, ig na wénimba anektu, koulli nou gerárhut né dueksi ateg.”¹⁸ Géri Jesus kořlagwa oko anaran, “Da Satan saw karandi ampiř sillah usihri tolwewak pégín.¹⁹ Ag dues. Da ag mat am kappiép ole qařlagwa tapeksi orollarlagri gagragsak marin. Am kegerí asilagri gagragsak kunum qe seweg kéwsi kawa mérigrí gagragsak marin. Qeri ag kité ospi sarew nou meweg.²⁰ Gam koulli nou ag kořlag dimlamdeg qeri ag aw olag gamag asew. Ag Tiwur saw kappa iříl wenlag yan qeri olag gamag asar.”²¹ Sén qewa Koulli Gun nug sew Yesus o gamag asew anan, “Mem, na wan saw olieri Nařinah. Da binam sumina. Keřdi na keke ene duak danah dowegri sewe larian, gam danah nir nounu sillah ge ismaren. Meřenah, Mem na ere séripri ot nian ole qe sen.²² Mem gagragsak am keke kunum ole da ewelwa man. Tiwur Bega ge oun qe ounté ospi due, gam Mem ih due. Am Mem ge oun qe ounté ospi due, gam Bega ge due. Am danah are da kepřarko ismarin qe ag ole Mem dossi.”²³ Géri Jesus buliko běgur ih dolagri anan, “Danah keke ag pesi ole qe pesi, qe ag olag gamag asdig.²⁴ Da ere anarina kerdi ge, algu profet am king kuřum ole keke ag gei pesi ole qe pelagri seg, gam ag pi peg. Am né ag gei dossi ole qe dolagri seg, gam ag ospi dueg,” eko anan.

[†] 10:31 10:31 Tiwur am danahas ole gamlagwa Tiwurdi ofa mak danah   [‡] 10:32 10:32 Pris kéhnurak danah am nug Liwai fuřuh

Samaria Danah Kenari Né Tonak

²⁵ Déf os Řo duak danah os asko Yesus sew perigri seko kořmoran. “Duak marak danah, da areg seko ge founak sansan diakri uril?”²⁶ Géri Jesus kořewa oko anan, “Mosesri Řo yakwa keří eko ane? Na dona ge areg?”²⁷ Géri danah qe anan, “Řo ane: Nařinah nasip Tiwurdi ot mousew, ot kunum ole, kitton ole, gagragsak nasip kunum ole am dahmak nasip kunum ole Tiwur mor. Am na nagége nasip ot mouse qe sillah liapri ole qere ot mousar.”²⁸ Géri Jesus danah qe kořewa oko anan, “Na meře anam. Na qere seká ge, founak owe Tiwur ole sansan dalas,” eko anan.²⁹ Gam danah qe nug da mangu elle qeri Jesus kořmoran. “Am oun ge da lial?” eko kořmoran.³⁰ Am Yesus amegwa anan, “Danah os Yerusalemri noko Yeriko atewew, yawsen danah ihwa óřweksi férú balla nusig kunum urdeksi keke nusig kunum kařdeksi, mouřaweg ameg taríew niewew ateg.³¹ Niewew ge, pris[†] danah os ih qe dimlamurko noko nug danah qe peko ge, ih séku leis wanko nanřurko atan.³² Qe sillah, Liwai[‡] danah os ole qere noko peko, nug ole ih leis wanko nanřurko atan.³³ Gam Samaria danah os ih unari uříko danah qe nianwa doko qere peko ge, o duan.³⁴ O dow ge, nug danah qe gumurko wanko isiwa góřen am wain ole gogréw now isi witan. Malako ge, danah qe sumew donki nusigwa tew oko řo lo oswa atko qewa meko guman.³⁵ Kuagréw ge, qaréq silwa ařít ipko řo lo gumak danah qe morko anan. ‘Na danah ene dahmoreppa da buliko uříko ge na qaréq gane tourdip qe noh méril,’ eko anan.”³⁶ Am Yesus Řo duak danah qe kořmoran, “Danah kiam ene na dona ge danah are ge yawsen danah mouřweg ole qe lia?” eko kořmoran.³⁷ Kořmorew ge, nug kořewa oko anan, “Danah o dow kéhnuran ole qe.” Géri Jesus danah qe anoran, “Na ole atka qere ih se,” eko anoran.

Yesus Mata Maria Ole Piattig Atan

³⁸ Yesus běgur ole Yerusalem atlagri atessi kaw oswa waneg. Yesus kaw qewari as os wénih Mata qe lougwa atew, Mata felqoran.³⁹ Nug mageg os wénih Maria, qe Nařinah fégwa delle né marian qe duelle dian.⁴⁰ Gam Mata ge ke bawrakri sik nou qan. Géri nug doko Yesusri anan, “Nařinah, da magel ene minřew kekuval dagé seina, qe na areg dona? Na anwe nug ole da kéhnifar,” eko anan.⁴¹ Gam Nařinah anoran, “O Mata, na keke kuřumrinah ot sik qew ot nou me.⁴² Gam keke usihri qe na kutuk. Qeri Maria nug

keke kenanah kepaŕko se. Am ounté os nug keke kepré qe pi kaŕdew," eko anoran.

11

Yesus Bégur Unuqorakri Ismaran

¹ Déf os Yesus awen oswa unuqoran. Sén nug unuqorko malwew ge, nug bega os anoran. "Naŕinah, Le Luarak danah Yon bégur unuqorakri ismaran sillah, ig ole ismig." ² Géri Yesus anaran, "Sén ag unuqoressi ge, ere anes: 'Ig Mémnig, na wéñnim gun ole karan sumníg. Na uríka king denna danahas gumardip. ³ Na ig déf dorog ke mig. ⁴ Ig ole oun nouni sige qe kusqektu dohut dounig katie qe sillah, hipunin isanig kusuqka mig. Am ig aw paŕwigwe qepiaqwa tolahut.' " ⁵ Am Yesus bégur dilag anan. "Olagwa usih os tuqan tugamag lia lougwa atko qaqrko koŕmurdig. 'Lal, beret kiām os miŕdip olele te?' ⁶ Kerdi da lial os weiko uríko loulwa due. Gam da ke nug morakri ole kawa." ⁷ Géri danah lo owa ge andig, "Na da aw kekuak mírwen. Ihram iŕil maném, am da nir dahlar ole niak awenwu nitu. Da asko keke mirakri olele kawa." ⁸ Da ag anarina. Nug lia qeri nug asko keke ospi morew. Gam nug pi faŕak koŕmurdig qeri nug asko keke qe murdig. ⁹ Qeri da ag amlagwa anina. Ag koŕmeweg, Tiwur ag mardig. Mariweg ge, nug ismardig. Ag ihram qouqou orweg, nug ihram matuldig. ¹⁰ Qeri oun os Tiwur koŕmurdig ge, nug urig. Oun os maririg ge, nug ismurew perig. Am oun os ihram qouqou orew ge, nug ihram matulko murdig. ¹¹ Oun os nug nir memeg ge, nir kaké murdigri koŕmew ge, mat nou os murdig te? ¹² Am maru owah murdigri koŕmew ge, kappiép os oko murdig te? ¹³ Qeri hipunin danah ag ole nir keke kena marlagri qe dueksi koutursi. Am Mem saw kappari danah are koŕmési ge meŕenah Koulli Gun mew uŕirig," eko anan.

Yesus Belsebul Ole

¹⁴ Déf os Yesus danah os koŕe kunum féruba koulli nou qe sew koŕe kunum daré qe gerđan. Gerđew atew ge, danah qe né buliko mariew danahas peksi dolag nan. ¹⁵ Gam olagwa danah os ge aneg, "Nug koulli nou dilag kuri Belsebulri* gagragsakwa koulli nou geŕare." ¹⁶ Am olagwa danah la os Yesus mirakel os serigrí koŕmoreg. Kerdi ag nug meŕenah Tiwur dowari te uŕiyan qe pelagri koŕmoreg. ¹⁷ Gam Yesus nug asilag dahmak qe doko ge, amlagwa anan. "Danah kaw usihwari ag kopatweg aŕit patew fan selag ge, geisah kaw qe paral

mérig. Am danah os ag ateŕ usihwari ag kopatweg aŕit patew fan selag ge, geisah ateŕ qe kawa mérig. ¹⁸ Am Satan leigur ole kopatweg aŕit patew fan selag ge, gagragsakwa nusig kawa mew ag paral melag. Ag ansi ge da Belsebulri gagragsakwa koulli nou gerárina, qeri da ere anina. ¹⁹ Da Belsebulri gagragsakwa koulli nou gerárwi pe, asilgar danah ge oundi gagragsakwa koulli nou gerársi? Qeri asilgar danah ih qewa ismigi ge ag darmési. ²⁰ Gam da meŕe Tiwurdi gagragsakwa koulli nou geŕarwi pe, Tiwur danahas nusgur gamlagwa king delle guvardigri agrowa uŕiyan." ²¹ Am Yesus né tonak os anaran. "Danah os gagragsak ole nug fan sakri keke bawarko loug káriah wite ge, keke nusig kunum kena dasi. ²² Gam danah gagragnah os beko fan seko érurko ge, fan sakri keke kunum gagrag qore qe urig. Am nug keke kunum urig qe danah la agop panirig. ²³ Oun nug da lial kawa ge, nug dasil keger. Oun nug da pi kéhniŕew sipsip qaglarru ge, nug sipsip lamarew piŕfauksi," eko anaran.

Koulli Nou Buliko Uŕiye

²⁴ Yesus anaran, "Sén koulli nou danah os féruwari géŕurweg doko atko ge, atu meírákwa sik oko darigri awen mariko weije. Am nug awen os pi peko ge, ane. 'Da lo minko uŕiyan qewa buliko attíl,' eko ane. ²⁵ Géri nug buliko atko danah qe owa lo qe kinkak ekaŕko bawarko koutorak pe. ²⁶ Peko ge, nug atko am koulli nou la nug erďak nounah 7 qere diarew uŕiyeksi qewa dasi. Géri danah qe tatam dian qe érurko ole nounah me," eko anan. ²⁷ Yesus né qe anewew, as os danahas ameg naŕi qe olagwa uríko anoran, "As na mémnirko ouma mirelle begran ole qe nug o gamag ase." ²⁸ Gam Yesus anan, "Danah areg Tiwurdi né dueksi dimlamursi ge, ag olag gamag asak naŕiwa dalag," eko anan.

Yesus Mirakel Sew Pelag Aneg

²⁹ Sén danahas kuŕum qaglessi omorweg ge. Yesus anaran, "Danahas geiri ag olagwa sak nouninah ambak. Ag da mirakel séwi pelagri koŕmési. Gam da mirakel usih ospi séwi peweg. Ag profet Yona féruba kowol nian qe sillah ih pelag. ³⁰ Ninive danahas kowol Yona dowa ban qe peksi ge, Tiwur nug mew atan qe ag dueg. Qe sillah danahas geiri ag ole Danah Bega qere peksi ge ag dolag. ³¹ Dimba Tiwurdi uŕibak derwa kenariwari kuin sirkó danahas geiri ole aseksi dessi asilag sak nou qe ambo marko ismarew pelag. Kerdi kuin qe wan atko patakvari Solomonri duak kena qe dorigri uŕiyan. Gam ag olagwa danah os

* 11:15 11:15 Koulli nouri kuri am nug nou memeg Satan

Solomon érdak ge ewa de, am ag nusig né duak minsi.³² Sén Tiwurdi uhříbak derwa Niniwe danahas sireksi geiri danahas ole asekxi dessi geiri danahas dilag sak nou qe ambo melag. Kerdi ag Yona né kuseww olag bulian. Gam gei ge danah os Yona érdak ge ewa de, am ag olag buliak minsi, "eko anaran.

Férundi Kamsahlak

³³ Yesus anan, "Danah os lam kamutko pi lariew, am wawa pi tone. Kawa, nug karan eisew nie. Géri danah lo owa nuksi ge, lam aře qe pesi.³⁴ Na amen ge na férundi lam sillah. Na amen kena dew ge, férün kunum ole kamsahlakwa darig. Gam na amen nou ge, férün kunum ole gattuwa darig.³⁵ Qeri kamsahlak otwa de qe gattu tonewri na dahmeka koutor. ³⁶ Qeri na férün kunum kamsahlakwa darig am gattu nagur ospi férünwa darig ole ge, férün kunum kamsahelle darig. Lam ařko atko férünwa kamsahle qe sillah," eko anan.

Yesus Farisi Am Řo Duak Danah Ole Alaran

³⁷ Yesus né mariko malwew ge, Farisi os nug lougwa atew ke lelasri anoran. Géri Yesus nug lougwa atko ninaqíko dian. ³⁸ Farisi qe Yesus eweg tatam pi isak ke lew peko ge, nug dorog nan. ³⁹ Géri Narinah anan, "Farisi, ag asilag kap am plet ole dimdim ih issi, gam ag olagwa ge ameg qák am kowol nounah ole ambak. ⁴⁰ Ag né tapewnak danah! Tiwur férñig ih te kawian? Am onig owa ole pi te san?⁴¹ Gam asilag kap am plet ole owa keř keř dassi qe o duak danah kehnaressi mares. Ag qere selag ge, Tiwur amegwaa ag olag isak perig.⁴² Gam Farisi ag dahmes! Ag kug os pelag. Kerdi ag danahas agop sak mangu ospi séssi am Tiwurdi olag pi mouse. Ag qané, lombu am darari kes kowol kowol ge watiweg ameg 10 qere new ameg usih qe Tiwur mursi. Gam ag qere séssi am ole Tiwurdi olag mousewew am danahas agop sak mangu ses.⁴³ Farisi ag dahmes! Ag kug os pelag. Keřdi ag binag mak lowa danah wenlag ole dilag diak awen qewa ih dalagri séssi am ag qaglak awenwa felqareppge ih weilagri olag naři de.⁴⁴ Ag dahmes! Ag kug os pelag. Keřdi ag matmat bala pi kehak qe sillah, danahas pi duak qařewa tapeksi weisi," eko anaran.⁴⁵ Řo duak danah os anan, "Duak marak danah, na Farisi dilag né anna qe, na sewe ig ole uřníg ne."⁴⁶ Qeri Yesus né noh meko anan, "Řo duak danah, ag ole dahmes! Ag kug os

pelag. Ag Řo kug ole danahas qařlagwa mési, géri ag mawakri kug aqare. Gam ag mawakri kehnareksi ewlag ospi marsi.⁴⁷ Ag dahmes! Ag kug os pelag. Keřdi ag alalgar profet qe aqareq am ag profet dilag matmatwa bala kehareksi bawarsi.⁴⁸ Kowol asilag qewa danah ismarsi ge, ag alalgar algu profet aqareq qe kowol kena seg essi ag matmatwa bala keharsi.⁴⁹ Qeri Tiwurdi duak kena qewa nug iřil anan, 'Da profet[†] am aposel[‡] ole anwi atlag. Ag os ge nouni sarlag am gurak marlag. Am la os ge ag aqarweg mouslag.'⁵⁰ Qeri kug algu wan digumakwa profet aqareppge uřiyew gei patak qe noh danahas geiri ag olag.⁵¹ Algu Abel qakwari uřiyew pris Sakaraia ge Tiwurdi doř manko morakri qařew mourak am Tiwur Loug gamagwa ole qeg. Da mefe anarina. Kug qe kunum noh qe danahas geiri ag olag.⁵² Řo duak danah, ag dahmes! Ag kug os pelag. Keřdi ag danahas Tiwur dowegri dagareg. Am ag ařgědě Tiwur duak mineksi ge danahas Tiwur dolagri seppeg ag dagareg," eko anaran.⁵³ Sén Yesus lo qe minko attig sew ge, Farisi am Řo duak danah ole uhřilag bew, kegeř moreksi diguméksi gurgur kořmoreg.⁵⁴ Ag Yesus né nouni os anew dueksi óralagri kařeorděw.

12

Né Darmak Kowolri Dahmes

¹ Sén qewa ih danahas kuřumnah 1,000 érdak ag Yesus pelagri qagleksi ařgědě nug tapeksi seppeg, Yesus bégur dilag tatam anan. "Ag Farisi danah dilag yis^{*} qeri dahměksi koutores. Yis qe darmak gařlagwa ih Tiwur dimlambak kowol. Qe sillah aw seweg.² Ag keř keř larieksi tonak nie ge Tiwur sew ambo melag. Am keř lariakwa séssi qe ole sew kunum pelag am dolag.³ Qeri keř ag gattuwa lugmeksi agé marilag ge, dimba kémunwa danahas kunum dolag. Am keř kutip tip kurugwa marisi ge, dimba tamniakwa mariew kunum dolag."

Tiwur Ih Fařdes

⁴ "Da leilar, ag anarina. Ag danah feřlag qelag seweg qeri aw fařarweg. Keřdi ag dimba kité la os pi seweg.⁵ Gam da ag oun fařurlagri qe anwi dolag. Ag Tiwur ih fařdes. Nug ge koulli kařwarew mouslagri am ole dimba touřarew kew pi qouse olewya nolagri gagragsak ole. Merénah, da puliko anarina, ag Tiwur ih fařdes.⁶ Ag dossi, danah ag é reis anig tanig ole qaréq nagurnah usihwa irar mési. Gam Tiwur

[†] 11:49 11:49 Tiwurdi né oko mariak danah
[‡] Séksi ateg ole qe. Aposel ge Yesusri méř danah.

[‡] 11:49 11:49 Danah os Yesus nugéře toqarko anew kekuak nusig
^{*} 12:1 12:1 Yis ge palawa ole kawlieksi palawa manweg titře.

nug reis anig usih ospi doug katie. ⁷ Am merénah Tiwur ag kurlag urug kunum ge gane qe nug due. Qeri ag aw farweg. Am nug asilag o nie ge, é nounou kurum dilag dahme qe érdak."

Yesusri Aw Urílag New

⁸ "Da ag anarina. Oun os nug danahas amlagwa nug da dimlamferi andig ge, Danah Bega Da ole geisah Tiwurdi doup amlagwa nug danah dasil eko andil. ⁹ Gam ounté os danahas amlagwa nug da dimiéow ge, da ole geisah Tiwurdi doup amlagwa nug danah dasil kawa eko andil. ¹⁰ Danah oun os pi duak Danah Begari nouni andig ge, Tiwur hipunin nusig kusuqrig. Gam oun os nug duelle Koulli Gun oko oko qurdig ge, Tiwur hipunin nusig qe ospi kusqew. ¹¹ Ag da dimlamfírsi qeri danah os ag óftwareksi diareksi Yuda dilag binag mak lowa am kuri danah wagé wagé am danah kuakri wittak marak ole qe nolagwa atweg ge, kef né am areg anlagri aw dahmak kurum oweg. ¹² Keferdi ag kef éksi anlagri ge sén qewa Koulli Gun ag ismardig," eko anan.

Danah Kéhu Oleri Né Tonak

¹³ Danah usih os danahas ameg naři qe olagwa nug Yesus amegwa anan, "Duak marak danah, na da awal amegwa anwe nug keke i memntidi ge wasařko dasil sillah qe miřar." ¹⁴ Gam Yesus né qe noh meko anan, "Lal, oun da asilas ken watiko mattildi kepřak danah toqíran?" ¹⁵ Elle ge nug kunum amlagwa anan, "Ag dahmeksi koutores! Ag keke kunumdi aw amlag qew. Danah kénih naři ole ge, kénih qe sew nug kena ospi dew." ¹⁶ Am Yesus nug né tonak usih os amlagwa anan, "Danah kéhu ole os dar seko ke kehew mou kuřumnah nian. ¹⁷ Qewa ge, nug nugégé dahman, 'Da ke ene oko mew diakri awen olele kawa. Qeri da aregnah séril?' ¹⁸ Am nug anan, 'Da ere séril. Geisah da ke makri lo kunum logřarko am lo wagé wagé fuarko ge, ke kunum am keke dahlar kunum ole qewa mardil. ¹⁹ Am da dagégeq dasil ere andil, da ke am keke la kunum qe makař kuřum urwfildigri olele qaglin. Aria, da sam delle ke lelle am ke naři selle gamal asakwa daril.' ²⁰ Gam Tiwur nug amegwa anan, 'Na né tapewnak danah! Gei tuqan ewa na mousdip. Am keke kunum bawren de ene ge geisah oun memeg mérig?' ²¹ Géri danah keke kuřumnah wan ewari nugé nusig qagle ole qe dowa qere bérig, gam Tiwur nohwa ge nug keke kawa," eko anan.

Wan Kénihri Dahmak Nařinah Aw Oweg

²² Yesus bégur dilag anan, "Qeri da ag amlagwa anina. Ag wan enewa fou diakri aw dahmak kuřum oweg. Ag ke lessi fou dalagri am feřlag balari ole dahmak kuřum aw oweg. ²³ Ag fou dasi qe ke érdak am ag feřlag qe feřlagri bala qe érdak. ²⁴ Ag kalog dilag dahmes. Ag ke pi kékhi am ke ukis qagleski louw pi mési, gam Tiwur ke mare. Tiwur é dahmare qe érdak ge ag dahmare. ²⁵ Ounté os olagwa dahmak kuřum ow fou darigri sén deř usih yako terigrí olele té? ²⁶ Géri ag keke nagur usih os sakri olele kawa ge, kefdi ag dahmak kuřumnah keke lari usi? ²⁷ Ag bala areg besi qe dahmores. Ag teret pi sési am lamen asilag pi sési. Gam da anarina. Bala qe asilag amnak ge king Solomon férú bala kenanah qe érdak. ²⁸ Gisgař nug gei de am kerew ih danah kotařko kewba touřew arđig. Gisgař sam qe Tiwur nug bala mare. Qeri Tiwur ag gumardig qe gisgař gumare érdak gumardig. Ag danahas olag mère mak kutuk ole! ²⁹ Qeri ag kef ke am le ole lelagri aw dahmak kuřum oweg. ³⁰ Wan ewa danah Tiwur pi dosi ole ag keke qeri mariaksi sik aqare. Gam ag ge, Memlag Tiwur ag keke qeri olag nie qe nug iril doko malwe. ³¹ Qeri ag Tiwurdi Kingdom meweg anqew dimlamurweg ge, nug keke qe ole mardig."

Keke Kena Saw Kappari Qaglakri Kowol

³² "Ag da beglar kuřum kawa, gam ag aw farweg. Ag Memlag Tiwur nug o gamag asakwa Kingdom nusig mardig. ³³ Ag keke asilgar daren marweg qarég uksi o duak danah mares. Qe ge saw kappa keke kena asilag qe qaglak darig. Am qarég yanakri sogot saw kappari ge oře ole kawa. Asilag keke kena qe ospi kawa mew qe darig, yawsen danah ospi yawsen oweg am dirú ospi seweg nou mew. ³⁴ Asilag keke kenanah arewa de qewa ih ag olag am dahmak asilag kunum ole qewa darig," eko anan.

Nařinah Urírigra Bawrena Da

³⁵ Yesus anaran, "Ag lamen asilag kutuk mappieksi tageksi am lam kamutweg árewew bawressi des. ³⁶ Ag kuak nir dilag danah naři danah as wakri malenwa urírigri ameg méksí dasi qe sillah bawressi des. Géri sén nug uríko ihřam quouqou orew ge, usiři ihřam nusig matlekxi morlag. ³⁷ Kekuak nir are ag danah naři asilag urírigri bawreksi us aw niweg ameg méksí deppeg buliko uríko piarew ge, ag olag gamag asdig. Da mère anarina. Nug nugégé lamen tagko sew ag daweg ke bawarko mardig. ³⁸ Nug tuqan tugamag té kuagařidigri maru gelleppieg té uríko kuak nir ameg méksí deppeg piarew ge, ag olag gamag asdig. ³⁹ Am ag né

dasil orwes: Lo memeg os yawsen danah nug lougwa uřirigri sén qe írl duewew ge, yawsen danah qe loug ospi logárko owa now.⁴⁰ Qe sillah, ag ole sansan bawressi des. Kerdi ag Danah Bega da kef sénwa buliko uřiril qe ag pi dosi," eko anan.

Kekuak Nir Kenari Né Tonak

⁴¹ Yesus né qe anko malwew ge, Pita kórmoran. "Nařinah, na ig amnigwa ih te ne tonak ene marina, kawa dana-has kunum ole amlagwa te marina?"⁴² Nařinah kořewa oko anan, "Oun ge kekuak nir kena duak kena ole qe danah naři nusig nug toqorew kuak nir la qe gumarelle ke marak sénwa ke wasařko mardig?⁴³ Dimba danah naři nusig qe buliko uriko am kuak nir qe kekuak mangu ih sewew perig ge, kuak nir qe nug o gamag asdig.⁴⁴ Meřenah anarina, danah naři qe geisah sew kuak nir qe keke nusgur kunum ole gumardig.⁴⁵ Gam kuak nir os ere dahmelo, 'Danah naři dasil ofer ospi buliko uřiyew,' elle nug kuak nir am kuak as la qe digumeko mouřwarko ke naři seko lelle am le gagrag qe leko gar qelo.⁴⁶ Danah naři qe deř kuak nir qe pi dahmurdig ole qewa am sén os nug pi dorigwa uřiko kuak nir qere peko ge, nug kotřew new danah olag meře pi me dalag awen qewa touřew nurig.⁴⁷ Kuak nir nug danah naři nusig kerdi o nie qe pi duelle nouni sew pe, danah naři nusig naři pi qew. Tiwur danah are ag naři mare ge, ag naři morlag. Am danahas are ag keke naři gumlagri mare ge, nug ag naři bulieksi morlagri kořmardig."

Yesus Dimlamdakwa Danahas Watilag

⁴⁹ "Da wan ewa kew méril uřiyin, am da ol se ge kew qe írl digumeko aran.⁵⁰ Am da le lourak oswa nurił. Qeri da kug kaři iwřewew atew sén qe durig.⁵¹ Ag dahmési ge diak kena te darigri wan ewa uřiyin? Kawa. Da anarina, da danahas olagwa koptak bérigrí uřiyin.⁵² Gei digumak lo usihwa danahas tanig ole qe watieksi, kiam ge arít dillas olag usih ospi dew am arít ge kiam qe dilag olas usih ospi dew.⁵³ Ag watieksi memeg nug nag ole olas usih ospi dew am nag nug memeg ole olas usih ospi dew. Anig ge areg ole olas usih ospi dew am ařeg nug anig ole olas usih ospi dew. Am anig nug aswa ole olas usih ospi dew am aswa nug anig ole olas usih ospi dew," eko anan.

Sén Peksi Olag Mourar!

⁵⁴ Yesus danahas kuřum amlagwa anan, "Ag fur kem nuakwa qaglew peki ge, ofer

ole ansi. 'Gu nérigri se.' Am qe meře, gu ne.⁵⁵ Am sén ag ulas kenariwa yalew ge, ag ansi. 'Geisah kem gagařidg.' Am qe meře kem gagré.⁵⁶ Ag darmak gařlagwa ih Tiwur dimlamdak danah! Ag wanwa am saw karan sén kitřu peko anakri ge dosi koutursi. Gam kerdi ag gei sén ewa keř keř beko ate qe peksi digu olag ospi moure?⁵⁷ Kerdi ag ařegé kowol mangu ih sakri ospi kepřeksi dimlamursi?⁵⁸ Na danah os na kitři yagoř mirew pe, kugri né kepřak lowa pi wanak ih umuňa né qe bawreksa olas usih melasri mena pe. Kawa ge, nug na kepřak danah dowá wirko wanew ſo danah ewlagwa meirew kalabuswa yanirlag.⁵⁹ Da na anirina. Na kug noh qarég makri anak qe kunum mewe atew am nagurnah ospi meka malarip ge, na kalabuswari dimdim ospi downen," eko anan.

13

Danah Os O Pi Bulirig Ge, Paral Mérig

¹ Danah os Yesus ole sén qewa dessi Yesus anoreg. Galili danah os dor manko Tiwur morak qe seppęg, Pailot anew aqarweg mousweg karlag noko dor karag qe ole kawlian.² Yesus anan, "Ag dosi ge, Galili danah mouseg ole qe hipunin asilag ge Galili danah la kunum dilag hipunin qe erđak nouninah, qeri te ag kug qe og?³ Kawa! Da ag anarina, ag olag pi buliew pe, ag ole qere ih paral melag.⁴ Am danah 18 qere Siloam lo welah naři karan uwa qiko aqarew mouseg qe, ag dosi ge, ag qe Yerusalem danahas la eřareksi hipunin nouninah te seg?⁵ Kawanah! Da anarina, ag olag buliar. Kawa ge, ag ole qere ih paral melag," eko anan.

Guřaw Mou Pi Nieri Né Tonak

⁶ Am Yesus né tonak ene amlagwa marijan. "Danah os wain dar nusig owa guřaw ker os kehew dian. Géri dimba ge, guřaw qe mou niew perigri atan, gam mou usihnah ospi niew pian.⁷ Géri nug dar gumak danah nusig qe anoran, 'Da makař kiam qere guřaw ene mou niew perildi sén kuřum uřírem, gam mou usih ospi niew pěgin. Qeri na kowe qiar. Kerdi nug awen oko delle wan kirag pi malwew.'⁸ Gam dar gumak danah qe kořewa oko anan, 'Danah nafi, minwe makař usih la os ole dew. Am da diguwa wan kapatko mol morelle am kinkak ole diguwa méril.⁹ Makář os uwa mou niew pe, qe kena. Gam mou ospi niew pe, kuwi qirig,' eko anan.

Yesus Sabatwa As Os Sew Waře Pasao-ran

¹⁰ Sabat deřwa Yesus Yuda dilag binag mak lowa danahas Tiwurdi Néri duak

maran. ¹¹ Am as os qewa dian ge koulli nou sew nug makař ¹⁸ qere gumi tupiak, géri nug gumi mangu morakri olele kawa daré. ¹² Sén Yesus as qe peko ge, uřwurew dow anoran, "As, da waře nasip séwi pasaoré." ¹³ Yesus qere anelle eweg as qe gumiwa mew, usihri asko mangu delle Tiwur binag suman. ¹⁴ Yesus Sabatwa as qe sew kena man, qeri kuri danah Yuda dilag binag mak lori qe Yesusri uřribew danahas dilag anan, "Ag kekuak déf la qewa ge uřiyeksi anweg waře asilag sew pasaorar, gam Sabat dérwa uřiyeksi ge ag aw anweg waře asilag sew pasaorew," eko anan. ¹⁵ Géri Nařinah kuri danah qe anoran, "Ag darmak gařlagwa ih Tiwur dimlamladk danah! Ag Sabat dérwa makau am donki ole asilgar le marlagri pi te kusquareksi diareksi atsi? ¹⁶ Qeri as Abraham furúh ene Satan wařewa dagorew makař ¹⁸ qere dian. Nug Sabatwa kusqak murdil ge nouni te?" ¹⁷ Sén Yesus qere anew ge, danah nug keger moreq qe ag uřlag nan. Gam danahas ge nug kuak kunum kenanah san qeri olag gamag asan.

Mastet Égri Né Tonak

¹⁸ Géri Yesus anaran, "Tiwurdi Kingdom ge kité sillah? Da qe kité sillah eko andil? ¹⁹ Qe ker os wénih mastet ég sillah qe danah os oko dar nusigwa kehan. Ker qe beko naři mew ewegwa é kurum uřiyeksi sik uksí dasi," eko anan. ²⁰ Am nug buliko anaran, "Da Tiwurdi Kingdom ge kité sillahnah eko andil? ²¹ Qe yis sillah. As os yis oko palawa nařiwa gogrew now kawlian. Yis qe sew palawa titírkó naři me qe sillah," eko anan.

Ihřam Nagurdy Né Tonak

²² Yesus Yerusalem attigri atelle taun am kaw eřafan ole qe danahas doulag patelle atan. ²³ Danah os kořmoran, "Nařinah, danah usih usih te founak uksi sansan dalag?" Qere anew ge, Yesus anaran. ²⁴ "Ag ihřam nagur qewa nolagri gagrag mes. Da anarina, danahas kufum ihřam qewa nolagri selag, gam ospi noweg. ²⁵ Sén lo memeg asko ihřam manew ge, ag dimdim asekci dessi ihřam quouqou oressi anlag, "Danah naři, ihřam matulwe ig ole not," éksi anlag. Gam nug kořlagwa oko andig, "Da ag pi duarina am ag arewari uřiyéw." ²⁶ Qere anew ge, ag anlag, "Ig na ole ke am le ole let am na ig kawnigwa dounig paten ole qe," éksi anlag. ²⁷ Gam nug kořlagwa oko andig, "Da ag pi duarina am ag arewari uřiyéw. Ag kunum kowol nou sak danah, ag uwa wanés!" ²⁸ Sén qewa ge Abraham, Aisak, Yakop am profet kunum saw kappa deppeg piarlag. Gam ag ge minarak dimdim dessi, qeri olag nou mew kuanessi élág gařmessi

dilag. ²⁹ Geisah danahas kem bakwari, kem nuakwari, kenariwari am nanettiwari am wan atu kunumberi ole uřiyeksi awen asilag uksi saw kappa mallen naři qewa dalag. ³⁰ Meřenah, danahas gei ag wenlag kawa dasi ge Tiwurdi Kingdom owa ag wenlag ole dalag. Am danahas gei ag wenlag ole dasi ge ag wenlag kawa dalas," eko anan.

Yesus Yerusalemri Kuanan

³¹ Sén qewa ih Farisi os duksi Yesusri aneg, "Na awen ene minka awen oswa eit, kerdi king Herod Antipas na iwirdigri se." ³² Géri nug kořlagwa oko anan, "Ag ateksi qé dégür qe ere anores, 'Da gei kerew ole am atak ge danahas feřlagwa koulli nou géardil am waře danah séwi waře pasaorlag. Am sén dasil uřiyew ge kekuak dasil malaril.' ³³ Areg darig ge da gei, kerew, am érul attil. Kerdi Tiwurdi profet ge Yerusalem ih aqarweg moussi! ³⁴ O Yerusalem, Yerusalem! Ag ih Tiwurdi profet agrowa uřiyeg ge, qar touřeg am aqarweg mouseg. Sén kuřum da maru anig nagur sougwa qaglarko tonare qe sillah, nir asilgar qaglardil sein, gam ag mineg. ³⁵ Ag qere dues! Gei Tiwur ag minarko loulag dimurdig. Da ag amlagwa anina. Ag da bulieksi ospi peiřweg atew sén uřiyew ag ere anlag, 'Ig Nařinah Tiwur wénihwa Danah uřirig qe binag ménig,' éksi anlag," eko Yesus anan.

14

Yesus Sabat Déřwa Waře Danah Os Sew Kena Man

¹ Sabat déřwa Yesus Farisi dilag naři os lougwa ke lakri atan. Atew ag nug kařéoreksi koutoreg. ² Qewa ge, nug nohwa aminko danah os waře féru titřarak ole qe dewew pian. ³ Yesus Farisi am Řo duak danah ole kořmaran. "Sabatwa waře danah sew kena mak ge Řo dimlakd te?" ⁴ Gam ag né kawa deg. Géri Yesus danah qe oráko sew kena mew ge anorew atan. ⁵ Atewew ge, Yesus kořmaran, "Ag eneri olagwa usih os nag te kawa makau nusig te os Sabat déřwa moř ořewa tolako now pe, ag ofer pi te běruweg bew?" ⁶ Am ag né ospi aneg.

Mallen Memeg Am Řo Danah Ole Dilag Né

⁷ Sén Yesus danah mallenwa ke lakri uřieg qe danah wenlag ole dilag awen qewa dalagri seweg peko ge, né tonak ene anaran. ⁸ "Sén danah os ag nug wakri mallenwa atakri anew atekci ge, ag danah wenlag ole dilag awen qewa aw daweg. Kerdi danah os wénih naři ole na erdak uřwurweg uřirig ge na pi dona. ⁹ Qere

dew ge, mallen memeg a arié úrwattig ole qe doko anirdig. 'Na danah ene awen mor,' eko anew uran newew atka danah wenlag kawa dasiwa darip. ¹⁰ Gam sén na anew atka ge, awen danah wenlag kawa dasi qewa deppe, mallen memeg doko anirdig. 'Lal, na aska atka awen kena danah wenlag ole dasiwa da,' eko anirdig. Qe ge danah mallen qewa úrilag ole leipar qe nolagwa na wénim sumdig. ¹¹ Danah oun os nug nugégé wénih sumdig ge, Tiwur danah qe wénih qew nérig. Am danah oun os nug nugégé wénih pi sumdig ge, Tiwur nug wénih karan sumdig." ¹² Géri Jesus mallen memeg qe amegwa anan, "Sén na ke naří os seká ge, na leipar, awnar kampar ole, nasipwari am leipar kehlag ole na mourirak dasi qe aw úrwarwen. Na qere sérip ge, ag ke sekí noh méksi na úrwirlag. ¹³ Gam na ke naří seká ge, o duak danah, danah ewlag félág nou ole am amlag gařú ole qe úrwarwe ates. ¹⁴ Qere sérip ge, ag noh makri olele kawa. Gam sén danahas man-gunah ag Tiwur nohwa sirlag ge, Tiwur na noh mirko wittak mirdig," eko anan.

Mallen Naříri Né Tonak

¹⁵ Danah os ke lelle Jesusri né qe doko ge anan, "Danah os mallen naří Tiwurdi kingdom owa ke léríg ge, nug Tiwur wittak kena morew o gamag asdig." ¹⁶ Jesus né qe noh meko anan, "Danah os mallen naří orwelle danah kuřum úrwaran. ¹⁷ Sén keke kunum bawarko malako ge kekuak nir anew atko danah úrwaran qe anaran, 'Keke kunum bawrakra doweg atet,' eko anaran. ¹⁸ Danah úrwaran ole qe kunum ole ag kekuak la ole, géri ospi atweg éksi aneg. Danah anqak qe anan, 'Da wan fou os darem mein, géri minwe da atko wan qe kitalko peril,' eko anan. ¹⁹ Os ge nug anan. 'Da tuménah makau 10 qere darem marin. Géri ag areg kekolag qe seweg peril qeri da ospi attil,' eko anan. ²⁰ Am la os ge anan, 'Da tuménah as win, géri ospi attil,' eko anan. ²¹ Kekuak nir qe buliko atko lo memeg qe amegwa anan. Anew ge, lo memeg qe uhřibew kuak nir nusigri anan, 'Ofernah atka taunwa ih naří am nounou olewa o duak danah, ewlag félág nou ole am amlag gařú ole qe diarka úři,' eko anan. ²² Kekuak nir qe qere sekó ge anan, 'Danah naří, na anířam sillah sém, gam lo ospi ambé.' ²³ Géri mallen memeg kekuak nir nusigri anan. 'Na atka taun dimdim ih naříwa am nounuwa ole keigarwe úriweg da loul ambar. ²⁴ Da anarina, da danah tatam úrwarwi mineg

ole qe kunum mallen dasilwa ke nagurnah ospi leweg,' eko anan," Jesus qere anaran.

Jesus Dimlamdakri Kug

²⁵ Danahas ameg naří Jesus dimlamdeppag, nug buliko danahas qe anaran. ²⁶ "Oun os dagrowa durigri dew pe, nug dasil o naří mousar. Am nug memegri am anigri, wawri, nir nusigur dilag, awgur kamgur dilag, am kéwingur dilag am nugégé nusig o naří niew pe, nug da begal diakri olele kawa. ²⁷ Am oun os nug nugégé nusig ker mawanak ospi mouko am da pi dimlamiřko pe, nug da begal diakri olele kawa*. ²⁸ Am ag olagwa danah usih os lo welah am karan os furigri ge, nug dako qarég gane tourkó lo fuko malarigri qe dahmeko peko am diguméřig. ²⁹ Keřdi nug digumeko lo lagko am pi malarig ge, danah kunum lo qe peksi siwegoleksi ere anlag. ³⁰ 'Danah ene lo digumeko fuan gam nug malwakri olele kawa,' éksi anorlag. ³¹ Am king os 10,000 fan danah ih ole nug king os 20,000 fan danah ole fan selasri ge, nug lia qe érurdigri ge delle dahmeko koutorko peko digumeko fan séřig. ³² Nug olele kawa dew pe, king os qe lawař dewew danah os anarew keřihwa olas usih melasri kořmorlagri atlag. ³³ Am ih qewa, ag oun os nug keř nusig qe kunum pi dimorko pe, nug da begal diakri olele kawa."

Sol Mumda Kawa

³⁴ "Sol ge keke kena, gam nug mumda kawa mew ge, areg seweg am buliko mumda ole darig? Kawa. ³⁵ Sol mumda ole kawa qe nug ker os diguwa wanwa meko ker ke morakri kawa, nug kekuak ole kawa. Qeri sol qe tourweg ate. Oun os doug né duakri ole dew pe, né ene doko koutorar," eko Jesus anaran.

15

Sipsip Lariakri Né Tonak

¹ Déř os takis wak danah am hipunin danahas ole qe ag Jesus né mariew dolagri úřiyeksi qagleg. ² Gam Farisi am Mosesri Řo duak danah ole né né marieksi aneg, "Danah ene hipunin danah ole liam pateksi ařié ke léši." ³ Géri Jesus né tonak ene anaran. ⁴ "Ag olagwa danah os nug sipsip 100 qere ole darig am sipsip usih os lariew ge, nug areg séřig? Nug 99 qe minarew awen gisgař olewa deppag am nug atko sipsip usih larie qe pi te mariko pew?" ⁵ Am sén nug peko ge, o gamag asew sipsip qe sumko guqawa meko mouko louw ate. ⁶ Atko ge, nug leigur am nusigwari qe ole úrwarew úřiyeksi qagulweg

* ^{14:27} 14:27 Ker mawanak mouko dimlamdak digu ge, nugégé nusig sak am o mourak dimorko am kug mawelle Tiwur dimlamdakri kowol.

anare. 'Ig onig gamag asar. Keŕdi da sipsip dasil usih larian qe peko buliko wém.' ⁷ Da anarina. Kowol qewa ih, hipunin danah os o buliew ge, saw kappa ole olag gamag asak nařinah nie am danah mangu 99 olag buliakri olele kawa qe dilag olag gamag ase qe eŕdak.'

Qaréq Lariakri Né Tonak

⁸ "Qe sillah, as os qaréq silwa" ¹⁰ qere ole am usih os lariew pe, nug areg sérig? Nug lam kamutko louw kinkak ekrelle yamorko mariko mariko peko urig. ⁹ Am sén nug peko oko ge, leigur am nusigwari qe ole úrwarez uríweg anare. 'Ag da ole onig gamag asar, keŕdi qaréq silwa dasil larian qe peko buliko wém.' ¹⁰ Da anarina. Kowol qewa ih, hipunin danah os o buliew ge, Tiwurdi doup qe ag ole olag gamag ase," eko anan.

Nir Geír Memeg Munurko Atanri Né Tonak

¹¹ Yesus né ene buliko anaran, "Danah os békúr ařit ole daré. ¹² Géri nag dimbari ge memegri anan, 'Mem, na keke wasařka dasil sillah qe miř.' Géri memeg keke kunum nakuř dilas wasařko matan. ¹³ Wagam ole kawa, nag dimbari qe keke nusig kunum qaglew daren meg. Meweg qaréq oko órwelle atu os una qewa atan. Atko qewa delle ge, nug o mourakwa ih nouwa qaréq sew kawa man. ¹⁴ Kawa mew dimba ge, atu qewa laké naři nian. Niew ge, nug digumeko qagrakwa dian. ¹⁵ Géri nug atu qewari danah os dowa kekurgiri atew ge, danah qe sew atko awen qewa fo nusig ke marelle gumardé. ¹⁶ Nug laké qew fo tounam gone mardé ole qe lérigrí o naři daré, gam ounté kité ospi mordé. ¹⁷ Sén dahmak kena rugrowa úriyew ge, nug nugégé anan, 'Da memri kekuak nir ge ag ke olele, gam da ge ewa lakéri mousdil seina. ¹⁸ Da mem dowa buliko atko andil, "Mem, da Tiwur nohwa am na nomba ole hipunin sein. ¹⁹ Da na nam eka aniřdipri olele kawa, gam sewe da kekuak nir nasip de," eko andil, eko anan. ²⁰ Géri nug asko buliko memeg dowa atan. Gam nug ih una úriyewew memeg peko nusig o dow guko atko qagru órako gammurko kis moran. ²¹ Géri nag memegri anan, 'Mem, da Tiwur nohwa am na nomba ole hipunin sein. Da na nam diakri olele kawa.' ²² Gam memeg kekuak nir nusgur dilag anan, 'Ag ofer féru bala kenanah qe uksi méksi mores. Eweg dořohwa ring óraweg now am fég gařá méksi mores. ²³ Am makau yu titráknah qe qéksi ke naři seweg lettú onig gamag asar. ²⁴ Keŕdi ig da nal ene

mousko malwan qere dahmet, gam buliko úriyé. Nug larian, gam buliko peko wém.' Géri ag olag gamag asakwa ke naři qe leg. ²⁵ Sén qe, nag digam nug dara dian. Nug úriko lo mourko dolle ge, kasi seppég uttulag duan. ²⁶ Géri nug kekuak nir os úrwarez wanew ge, kořmoran, 'Uni keř sessi sési?' ²⁷ Kekuak nir qe anan, 'Na kamap ge buliko úriyé. Am na memen makau yu titráknah qe qew ke naři sam. Keŕdi nug nag larian qe gurak ospi wan kena ih buliko úriyew o gamag asew sé,' eko anan. ²⁸ Gam awag ge úribew lo owa nuak minan. Géri memeg dimdim wanko lo owa nurigri sinanah kořmoran. ²⁹ Gam nug memegri anan, 'Na pe! Da makář kurum nasip kekuak sam sein am né nasip ospi tappi nan. Gam qeri na meme yu usih ospi mířwe da leilar ole ke nag ospi séktu let. ³⁰ Sén na nam ene qaréq nasip naři atko o mourakwa ih nouwa am ihwari as feřlagwa sew kawa mew, am buliko louw úriyew ge, na makau yu titráknah qeka mořam,' eko anan. ³¹ Géri memeg anan, 'Da nal, na sansan da ole dařu. Am keke dasil kunum qe nasip. ³² Gam ig ke lettú onig gamag asé, keŕdi na kamap ene mousan gam fouman. Nug larian gam buliko kappa úriyew ge, ig buliektu piam,' eko anan," Yesus qere anaran.

16

Kekuak Gumak Danah Duak Kena Ole

¹ Yesus bégur anaran, "Sén os danah kéhu oleri kuak nir dilag anqak danah keke nusig kunum gumardé ole qe daré. Déř os danah os atko danah kéhu ole qe amegwa kekuak nir nusgur dilag anqak danah qe qaréq nusig sew kawa meré qeri anoran. ² Géri nug úrwarez now kořmoran, 'Danah nasip marisi qe meře te? Keŕdi na kuak qewari malwirdil, na qaréq areg gumen qe kunum ole yaka miř,' eko anan. ³ Géri kekuak gumak danah qe nugégé anan, 'Danah naři da gumře ge kuakwari gérildig, géri da aregnah séřil? Da dar kekuakri gagragsak ole kawa am da nuqak úřal ne. ⁴ Sén da kekuak ewari malwifew ge, aregnah séwi danahas wířweg loulagwa danigri ge da duina,' eko anan. ⁵ Géri nug né mew danah naři nusig qeri qaréq noh makri danah qe usih usih úriyeg. Anuqko úriyan qe kořmoran, 'Na keke gane bulika noh meka danah naři dasil murdip?' ⁶ Danah qe né noh meko anan, 'Oliw gořen siné 100 qere.' Kuak gumak danah anoran, 'Na pepa bulika noh makri ene oka ofer gere daka siné 50 ih qere ya,' eko anoran. ⁷ Qe dimba am danah os dow kořmoran,

* 15:8 15:8 Silwa qaréq ene drakma. Qe deř usihri kekuak noh.

'Am na ge keke gane noh mérip?' Danah qe koŕmak noh meko anan, 'Reis bek 100 qere.' Kuak gumak danah anoran, 'Pepa bulika noh makri nasip enan da oka 80 bek ih qere ya.' ⁸ Qeri danah naŕi qe kekuak gumak danah kena kawa qeri 'Kena sam. Na duak kena ole,' eko anoran. Kerdi danah wan ewari ag keke gumarakri duak qe ag dosi koutursi, danah kamsahlak owari dilag duak qe érarak. ⁹ Da amlagwa anina. Keke wan ewariwa ag leilgar kehnares, geisah keke qe ole diakri sén olele morew, Tiwur ag sumarew saw kappa awen ole dalag. ¹⁰ Oun os nug keke nagur pesorko gumdig ge, nug keke naŕi ole pesorko gumdig. Am oun os nug keke nagur nouri gumdig ge, nug keke naŕi qe ole nouri gumdig. ¹¹ Géri wan kéhu nouri gumarlag ge, oun nug saw kaw kéhu meŕenah qe gumlagri mardig? ¹² Am ag danah osri keke nouri gumarlag ge, oun nug keke asilagnah qe mardig? Kawa. ¹³ Kekuak nir os danah naŕi arit dilas sén usihwa kekuakri olele kawa. Nug os ge dimorelle am osri ih o nirig. Nug os ge dimlamdelle am os ge mindig. Qe sillah ag Tiwur méŕianessi am keke wan ewari ole méŕianakri olele kawa," eko anan. ¹⁴ Qere anew ge, Farisi qarégrí olag niré ole qe dueksi Yesusri né siwkolessi aneg. ¹⁵ Né siwkolessi anweg ge, nug anaran. "Ag ansi, 'Danah amlagwa ig mangunah,' gam Tiwur ge ag olag pe am due. Danah ag ker kekeri olag naŕi nie ole ge, Tiwur amegwa keke qe nouninah."

Yesus Né Ene Ole Marian

¹⁶ "Mosesri Ró am profet dilag né kusweppeg uŕiyew Yonwa patan. Qe dimba ge, Tiwurdi Kingdomri né kena qeri kusweppeg uŕiye. Am danahas kunum qewa nolagri kekuak naŕi sési. ¹⁷ Wan saw ole ge kawa mérigrí kug kawa, gam Tiwurdi Ró Yak ge nagurnah ospi kawa mew. ¹⁸ Danah oun os waw munurko am as la urig ge, nug dorí dilag kowol qe sérig. Am danah os as gému mundak urig qe ole nug dorí dilag kowol qe sérig," eko anan.

Danah Kéhu Ole Am Lasarus Ole

¹⁹ Yesus né marielle am né ene ole anaran. "Danah os kéhu ole am nug féru bala kena kenahan meré. Nug deŕ dorog keke kunum olele daré. ²⁰ Nusig kaŕi ihŕamba ge o duak danah os wénih Lasarus qe niré. Lasarus nug féru kunum isi olele morak. ²¹ Am nug danah kéhu ole qe lougwari ke le minak bíra os lelemba daré. Am o duak danah ge qé isi méŕweppeg daré. ²² Sén dow o duak

danah Lasarus mousew, Tiwurdi doup maweksi ateksi awen kena Abraham di-anwa Abraham waŕutqorweg des. Danah kéhu ole qe ole mousew suhmeg. ²³ Nug kew pi qouse olewa gurak naŕinah olle delle amnew tew ge, Abraham unanah uwa pian. Lasarus ole waŕutqorak dewew pian. ²⁴ Géri nug Abraham uŕwuram, 'Mem Abraham, da nuqrina. Na dasil ot dow Lasarus anwe eweg guŕ noh lewa meko lémŕoul oug mérigrí mar. Kerdi da kew ewa gurak naŕinah wina,' eko anan. ²⁵ Gam Abraham noh meko anan, 'Nir dasil, na dahmor. Na wanwa keke kena ot nian ole qe kunum on, gam Lasarus ge keke nou qe diaran. Gam gei ge nug gamag asewew ewa de am na ge gurakwa dana. ²⁶ Am ole, ig gammigwa kuhaŕ naŕinah nie, géri oun ewari agrowa wanakri olele kawa am qewari ole igrowa ewa mataŕko duakri olele kawa.' ²⁷ Danah kéhu ole ge Abraham anan. 'Da nuqrina, mem! Lasarus anwe da memel lougwaa atar. ²⁸ Kerdi da awlar kamlar tanig ole ena dasi. Nug gagrag anarew da gurak duina awen enewa ag aw ufiweg,' eko anan. ²⁹ Abraham noh meko anan, 'Mosesri Ró am profet dilag né yak nie, géri minwe ag qe dues.' ³⁰ Géri nug anan, 'Kawa, mem Abraham. Qe olele kawa. Danah os mousko am buliko asko atko amlagwa andig qe ih ge, ag dueksi olag bulirig.' ³¹ Abraham nug anoran, 'Ag Moses am profet ole dilag né dueksi pi dimlamurlag ge, danah mousko am sirko anarew qe ole ospi dueksi dimlamurweg,' eko Yesus anan.

17

Yesus Hipuninri Anan

¹ Yesus bégur anaran, "Sak o kowol seweg danahas hipuninwa tolalagri qe uŕiflag, gam danah qe sérig ole ge nug kug os perig. ² Danah qe sew nir nagur ene os hipunin sew pe, nug fagwa qar naŕi eiseksi tourwieg iwba nurig olelenah. ³ Qeri dahméksi koutores. Na liap na-growa hipunin sew pe, gaŕa morwe buliko aw sew. Am nug o buliew kowol qe minko dimorew ge, hipunin noh nusig kusuqka dowe dout katiar. ⁴ Am nug deŕ usihwa nagrowa hipunin seko 7 qere patko am buliko sén 7 qere pataká uŕiko 'Kowol qe nouri sém,' elle o buliew pe, hipunin nusig kusuqka dowe dout katiar," eko anaran.

O Meŕe Mak

⁵ Aposel* Naŕinah anoreg, "Na sewe ig nasip onig meŕe mak naŕi mar." ⁶ Nug noh meko anaran, "Ag olag meŕe mak

* 17:5 17:5 Danah os Yesus nugége toqarko meŕ arew kekuak nusig séksi ateg ole qe. Aposel ge Yesusri meŕ danah.

nagurnah kapis ég sillah darig ge, ag ker naří giřam eneri anlag, 'Na sířka atka iwba diřin noka be,' éksi anweg nug dimlamurko qere sérig."

Kuak Nirdi Kowol

⁷ "Né os anwi dolag. Ag olagwa usih os nug kuak nir nusig wan kopattig am sipsip gumardig. Sén nug kuak awenwari úriyew ge, danah naří nusig 'Na ere daka ke le,' eko anurdig te? ⁸ Kawa. Nug ere andig, 'Na le loka bawarka ke dasil se. Na amel meka deppe da ke lewí tatam, am na ke le.' ⁹ Kuak nir nusig né dimlamurko keke kunum sérig, qeri danah naří nusig 'Kena sam,' eko ospi anew. ¹⁰ Géri ag ole Tiwur keř sakri ane qe kunum séksi malweksi ge, ag anes, 'Ig kuak nir nasip sam. Ig kekuak migak qe sam,' éksi anes," eko anaran.

Jesus Lepra Danah 10 Qere Sew Pasaoreg

¹¹ Sén Jesus Yerusalem attigri atelle Samaria atu úfíko patak qe dimlamurko atan. ¹² Nug atko kaw oswa nowew, danah 10 qere leprasi ole peksi unaka pi waneg lawář deg. ¹³ Dessim ge, ag úrweksi anoreg, "O danah naří, Jesus! Na isanig ot duar!" ¹⁴ Sén nug piarko ge anaran, "Ag ateksi feřlag pris† ismarest." Ag atessi ge, ihwa feřlag pasaorew peg. ¹⁵ Danah 10 qe kunum ferlagwa leprasi pasaorew peg. Gam danah usih os sén féru pasaorew peko ge, fag naříwa qalko Tiwur binag sumelle buliko úriyan. ¹⁶ Nug atko Jesus nohwa ole fégwya gatewa yako duk noko "Kenanah sam," eko anaran. Am nug ge Samaria danah. ¹⁷ Jesus kořman, "Danah 10 qere séwi feřlag pasaore. Am danah 9 qere ge arewa dasi?" ¹⁸ Aregri úriyak danah usih ene ih Tiwur binag mérigrí buliko úriyé?" ¹⁹ Qere anelle Samariarer qeri anan, "Aska eit, na ot meře mak qewa Tiwur féruń sew pasaore," eko anaran.

Danah Bega Buliko Úriyewew Sén Areg Darig

²⁰ Deř os Farisi danah Jesus kořmoreg. "Ganeh Tiwur king beko danahas nusgur gumardig?" Jesus noh meko anaran, "Tiwurdi Kingdom digumeko bérig ge ag amlagwa peppeg pi bew. ²¹ Danahas 'Enan de,' am 'Unan de,' éksi ospi anweg. Kérdi Tiwurdi Kingdom iřil úriyan danahas gamlagwa de," eko anan. ²² Yesus bégur dilag anan, "Sén qe úriyig qewa ag da Danah Bega deř usih os peiřlagri selag, gam ag ospi peiřweg. ²³ Danah anarlag, 'Mesaia‡ nug unan de,' am 'Nug enan de,' éksi anlag. Gam ag aw gueksi dimlamareksi atweg. ²⁴ Kérdi Danah Bega da úriildi

deřwa saw karan ampiř oko atu kunum olele more qe sillah peksi ge dolag. ²⁵ Gam tatam ge, da gurak naří uril am geiri danahas dimiřlag. ²⁶ Nuari sénwa danahas kowol nou seréw qe sillah Danah Begari úriyak sénwa ole qere ih selag. ²⁷ Danahas ke leg, le leg, danahas nug oppeg atew atew ole Nua kuh nařinah qe owa nuan. Sén qewa gu naří neko le kue naří bew paral meg. ²⁸ Qe sillah Lotri sénwa ole qere seréw. Danahas ke lessi, le lessi, keke darendi maressi, keke fou daren maressi, ke keharessi am lo fuaressi daréw. ²⁹ Gam Lot Sodom minko atewew sén qewa ge, Tiwur sew kew am qar árelle saw karandi gu sillah neko ářarew kunum ole paral meg. ³⁰ Qe sillah danahas pi bawrank deppeg deř qewa Danah Bega kamsahlak gun olewa úriřig. ³¹ Deř qewa danah os loug dimdim darig ge, lo owa keke nusgur diardigri pi now. Qe sillah danah os dara darig ge, lougwa keke diardigri buliko ospi atew. ³² Kéř ihwa Lot waw paral man qe dahmores. ³³ Oun os nug nugéře kowol kunum nusig dimlamurko ge, founak sansan diakri ospi ow. Gam oun os kowol kunum nusig dimorko da dimlamlíře mousdig ge founak sansan diakri urig. ³⁴ Da anarina. Danah Bega úriřig sén qewa danah arít os tuqan ařié nieppes ge, os ge olle am os ge munurdig. ³⁵ As arít os ařié ke sagřessa dalas ge, os ge olle am os ge munurdig." ³⁶ (Danah arít os ařié dar usihwa dalas ge, os ge olle am os ge munurdig.) ³⁷ Yesus né mariko malwě, ag kořmoreg. "Nařinah, qe arewanah bérig?" Nug kořmak noh meko anaran. "Awen arewa doř mousak os niewew ge, tum qewa qagulsi. Qe sillah, da lugmak ospi úriwin ag dueppieg úriřil," eko anaran.

18

As Qehřas Am Né Kepřak Danah Ole Dilas Né Tonak

¹ Am Yesus nug Bégur 12 unuqorak pi minweg sansan unuqorlagri né tonak ene amlagwa anan. ² Nug anan, "Né kepřak danah os taun oswa daré. Nug Tiwur pi fařurdé am danah dilag ole pi dahmeré. ³ Am as qehřas os taun qewa daré. Nug bulibuli né kepřak danah qe dowa atko nuqurko andé. 'Kegeř' dasil nouni sířan. Qeri na da dimulwa daka né dasil kepřak,' eko anan. ⁴ Sén welah né kepřak danah qe kité ospi san, gam dimba nug nugéř anan. 'Da Tiwur pi fárdina am danah dilag ole pi dahmeina. ⁵ Gam as ene bulibuli dagnéwa úriyew séřiag iwře, géri né nusig kepařko

† 17:14 17:14 Tiwur am danahas ole gamlagwa Tiwurdi ofa mak danah   ‡ 17:23 17:23 Tiwur danahas nusgur buliko diardigri danah toqoran.

mangu murdil. Keŕdi nug sew da kéwsl kawa ospi mew! eko anan.”⁶ Am Jesus anan, “Né kepŕák danah mangu kawa nug keŕ eko anan qe dues.⁷ Am Tiwur nug danahas nusgur kepŕaran qe dilag kug tuqan kémun ole unuqorakwa mursi ge, asilag sekó pi te mangu morko mare? Nug qere duelle te darig? Kawa.⁸ Da anarina. Nug oferŕdi mangu morko mardig. Gam sén Danah Bega da wan ewa buliko úfíko ge, o meŕe mak danah os piardil te?” eko koŕmaran.

Farisi Danah Am Takis Wak Danah Ole Dilas Né Tonak

⁹ Danah os ag dueg ge ag mangu essi am la kunum ge sam sillah duardéw qeri Yesus né tonak ene anaran. ¹⁰ “Danah aŕit os unuqorlasri Tiwur Lougwa ates. Os ge Farisi danah am os ge takis wak danah.¹¹ Farisi danah qe asko lawáŕ delle nug unuqoran. ‘Tiwur, da na kena sam eko anirina, keŕdi da danah la kunum sillah kawa. Da yawsen danah kawa, sak nou sak danah kawa, danah la walgar diko weiyak danah kawa, am takis wak danah ene sillah kawa.¹² Da kuha usihwa kurdako aŕit patina am keke kunum wina ge watiwi ameg 10 qere new ameg usih qe na mirina,’ elle unuqoran.¹³ Gam takis wak danah ge lawáŕ asko delle saw karan os ole pi amnan, gam eweg damkowa meko delle unuqoran, ‘Tiwur, da hipunin danah. Na dasil ot dow hipunin dasil kusuqka miŕ,¹⁴ eko anan. ¹⁴ Da anarina. Takis wak danah qe Tiwur hipunin nusig noh kusqew Tiwur nohwa danah mangu delle lougwa atan. Gam Farisi danah ge qere kawa. Keŕdi oun due nug wénih ole ge, Tiwur sew nug wénih kawa darig. Am oun nug due nug wénih kawa ge, Tiwur sew nug wénih ole darig.” eko anan.

Yesus Nir Nounu Wittak Kena Maran

¹⁵ Danahas Yesus nir yu feŕlagwa eweg meko wittak kena mardigri dieksi dog. Sén Yesus bégur ag piareksi ge, gaŕa mareg.¹⁶ Gam Yesus nir nounu úrwarew nugrowa doweg ge anan. “Nir nounu paŕwarweg dagrowa dos. Ag aw dagarweg. Keŕdi danahas nir nounu ene sillah qe Tiwurdi Kingdom ge asilag.¹⁷ Da merénah anarina. Danahas are nir nounu ene sillah ag Tiwur kallowa pi dalag ge, ag Tiwurdi Kingdom owa ospi noweg.” eko anan.

Yuda Dilag Kuri Danah Kéhu Ole

¹⁸ Yuda dilag kuri danah os Yesus koŕmaran, “Duak marak danah kena, da aregnah sekó founmak sansan diakri uril?”¹⁹ Yesus koŕewa oko anan, “Na keŕdi dasil kena eka anam? Ounté kena os kawa. Tiwur nug nugé ih kena.²⁰ Na Tiwurdi Ró

10 dona: ‘Na watnah dewew as la ole aw weiwei, danah aw dug kowen, yawsen aw sewen, né dar aw mewen, am anin memen ole kallolaswa denna koŕlas dimlamur,’ eko anoran.²¹ Anew kuri danah qe anan, “Ró qe kunum ole da nir nagurwa delle dimlamuruiyan,” eko anan.²² Sén Yesus né qe doko ge anoran, “Na ih usih os tuqren. Na kéhun kunum anwe darem meweg am qarég oka o duak danah marka ge, na saw kappari wittak kena qe urip. Qere seká ge, doka da dimlamir,²³ eko anan. ²³ Gam nug danah kéhu naŕi ole géri, sén Yesus qere anew doko ge neko qan.²⁴ Géri Yesus danah qe neko qew peko anan, “Danah kéhu ole os keke nusig kunum minko Tiwurdi kingdomwa nurigri ge kug ole.²⁵ Meŕenah, dor naŕi wénih kamel ge keke titiyakri nil órewa nurigri ge kug ole, gam danah kéhu ole ge Tiwurdi kingdomwa nurigri ge kug qe érdak.”²⁶ Danahas né qe dueksi Yesus koŕmoreg, “Am oun ge founmak sansan diakri urig olele?”²⁷ Yesus koŕmak noh meko anaran, “Keŕ os danah sakri olele kawa ge, Tiwur ge sérig olele,” eko anan.²⁸ Anew Pita anoran, “Ig na dimlamirnigri keke isangar kunum minaret,” eko anan.²⁹ Anew Yesus anaran, “Da merénah anarina. Danah os nug Tiwurdi kingdomri sekó loug minko, waw minko awgur kamgur minarko, anig memeg ole am nir nusgur minarko asdig ge,³⁰ nug sén wan ewa dewew saw kappari wittak kena kuŕum tataam moran qe érdak murdig am kerew né founmak sansan diakri ole murdig.” eko anaran.

Yesus Mousko Am Asdigri Buliko Anan

³¹ Yesus Bégur 12 qe úrwarew wanweg agé dessi anaran, “Ig Yerusalem tehet ge, Danah Begari né profet yeg qe kunum mou béríg.³² Danah ag Danah Bega uksi Yuda danahas kawa la qe ewlagwa melag. Meweg ag geisah nug siwegkolessi uksiuki qoressi sunu qessi qisleksi am qeweg mousdig.³³ Gam deŕ kiamba ge nug buliko asdig,” eko anan.³⁴ Nug Bégur ag né qe kunum dueg, gam olag ospinah mouran. Né digu lugman, géri ag nug keŕ eko marijan ge sam sillah dueg.

Yesus Danah Ameg Garwak Ole Sew Kena Man

³⁵ Yesus Yeriko wandigri wanewew, danah os ameg gaŕu ole ih dougwa nianpiŕko delle nuqrán.³⁶ Sén nug danahas ameg naŕi duksi éerdeksí ateppeg uttulag doko koŕman, “Areg sé?”³⁷ Danah os anoreg, “Yesus Nasaretrer qe doko wane,” éksi anoreg.³⁸ Anweg ge, nug úruko anan, “Yesus, Dewit fuŕuh, na dasil ot dow pe kéhnif!” eko anan.³⁹ Danah anqeksi waneg qe gaŕa moreksi, “Na torka

da," éksi anoreg. Gam nug qalko úrwan, "Dewit furúh, na dasil ot duar!" eko anan. ⁴⁰ Yesus fég yako delle nuqak danah qe omalko nugrowa duakri anan. Unaka dow Yesus kormoran. ⁴¹ "Na da kef sérildi ot nie?" eko anan. Anew danah ameg gařu ge anan, "Nařinah, da amindil ol nie," eko anan. ⁴² Anew Yesus anoran, "Na amin. Na ot mefe mak qewa Tiwur sew kena mam." ⁴³ Usihri nug ameg koptew ole Tiwur binag mellé Yesus dimlamdan. Sén danah kunum qe peksi ge, ag ole Tiwur binag meg.

19

Sakias Takis Wak Danah

¹ Yesus Yeriko taun owa noko ih dimlamurko atan. ² Danah os wénih Sakias nug qewa dian. Nug takis wak danah qe dilag kuri am nug kékou ole. ³ Nug Yesus ge oun qe perigrinah san gam olele kawa. Keřdi nug danah kutuk am danah kuřum am qataorak. ⁴ Géri nug anuqko guko atko guřaw ker naři os teko Yesus qere wanew perigri qewa ameg meko dian. ⁵ Sén Yesus awen qewa wanko amnewtew peko ge anoran, "Sakias, na oferí ne. Keřdi da gei ole na loutwa daril." ⁶ Géri Sakias usihri neko gamag asakwa Yesus gammurelle omlew lougwa ates. ⁷ Danahas kunum qere peksi Yesusri né né marieq, "Nug aregri hipunin danah enenah lougwa řo até," éksi aneg. ⁸ Louw ge Sakias asko Nařinahri anan, "Nařinah, na né ene doka. Da keke dasil kunum gamagwa watiko leis ge o duak danah mardil. Am da oun os darmakwa qarég kařdin ge wařos patak noh meko mardil," eko anan. ⁹ Yesus anoran, "Gei ole Tiwur na fénarwa ole dilag hipunin noh kusqé. Am danah ene ole Abraham furúh. ¹⁰ Qeri Danah Bega nug oun os gattu owa de qe mariko peko buliko ow Tiwurdi uhřibak érurdigri úravian," eko anan.

Kekuak Nir 10 Dilag Né Tonak

¹¹ Yesus né qe mariew dueppieg, nug Yerusalem mourak nuan am danahas ag Tiwurdi Kingdom usihri wanwa bérig éksi dahmeg. Geri Yesus né tonak ene anaran. ¹² "Danah binlag ole qe furúh os atu una oswa atew king darigri wittak morew uřirigri atan. ¹³ Géri nug kekuak nir nusgur 10 qere anew noweg usih usih qarég gol mina* awen awen qere maran. Marko ge anan, 'Qarég ene uksi kekuak moreppieg da buliko uřiril,' eko anaran. ¹⁴ Gam danah nusgur os danah naři qeri olag pi nian ole qe danah la os nug dimugri meřarweg danah naři qe atanwa ateksi,

'Ig danah ene king isanig diakri onig pi nie,' ellagri ateg. ¹⁵ Gam nug king beko buliko kawagwa úriyan. Úriko ge, kekuak nir nusgur 10 qere qarég maran ole qe dilag né man. 'Ag qarégwa kekuak areg seg?' qe dorigri kořmaran. ¹⁶ Kekuak nir anuqko duan qe anan. 'Danah naři, qarég na miřen qe kekuak murwi qarég gol mina 10 la ole qařewa ban,' eko anoran. ¹⁷ Anew king nusig doko ge anan, 'Kena sen. Na kekuak nir dasil kena. Na qarég nagurwa kekuak kena sen, géri gei na taun ten qere gumardipri anina.' ¹⁸ Am arít patak qe doko anan, 'King dasil, qarég nasip kekuak murwi qarég gol mina tanig ole la qařewa ban,' eko anan. ¹⁹ Anew ge king nusig anoran, 'Na taun tanig ole gumardip.' ²⁰ Am kekuak nir kiam patak qe doko anan, 'King dasil, qarég gol mina usih naspis na miřen ge enan. Da lamen qariwa saputko pesorko méwi dian.' ²¹ Na danah gagráh ole. Keř os na pi kehna qe na funa, am danah la os keke méši qe ole na ona. Qeri da na fařirko qere sein.' ²² King nusig qe kořewa oko anoran, 'Na kekuak nir nou am né nasip dimlamdak ge séwi noh urip. Na duen ge da danah gagráh ole am danah la os keke méši qe da wina am danah la kékhi qe ole da fuiña.' ²³ Na keřdi qarég dasil buliko úriko qařewa noh la ole olem, gam na qarég lougwa pi men?' eko anan. ²⁴ Anko ge, danah asekci deg qe dilag anan, 'Qarég nusig kařdeksi danah qarég gol mina 10 la qarewa sew ban ole qe mores.' ²⁵ King naři, nug qarég gol mina 10 ge iřil wé,' éksi aneg. ²⁶ Anweg anaran, 'Da anarina, oun os keř os pesorko gumdig ge, fou la ole urig. Gam oun os keř nagur ole am nouni gumdig ge, da nug qe kafurdil. ²⁷ Gam kegerí dasil da king asilag diakri mineg ole qe diareksi duksi da nolwa aqares,' eko Yesus anaran.

Yesus Yerusalem Nuan

²⁸ Yesus qere anko ge, Yerusalem attigri anuqko atan. ²⁹ Yesus kaw arít Betfage am Betani ole Oliw qouku éksi ansi qe sékuwa dasa qe mouratak wanan. Wanko ge, békur arít meři atew anqeksa ateppes anatan. ³⁰ "A kaw uniwa ateksa waneksa ge, donki os fou kena mak ounté os pi teko weiany ole qe qagak dewew pelas. Peksa ge, kusqeksa oksa úriyes. ³¹ Oun os a keřdi donki kusuqsa eko kořmew ge anores. 'Nařinah kekuak mardigri kusuqřu,' eksa anores," eko anan. ³² Békur arít qe ateksa ge nug anan qe sillah ole pes. ³³ A donki fou kena mak qe kusqekses donki memeg kořmateg. "A keřdi donki kusuqsa?" éksi aneg. ³⁴ A kořmak noh meksa anes. "Nařinah kekuak mardigri," eksa anares.

* 19:13 19:13 Mina usih ge kalam kiam kekuakri noh olele.

35 Géri donki oksa Yesus dowa úriyeksa ge, siot asilas qárewari qe úrekxa donki qárewa duqessa, Yesus eweg órawes teko donki karan dian. ³⁶ Yesus donkiwa atewew, danahas siot asilag qárewari úrekxi ihwa duqareppet nug qárewa atan. ³⁷ Sén nug Oliw oukou minko nuakri ih qewa dowew ge, nug bégur dimlamdeg qe kunum ole olag gamag asakwa digumeksi qaleksi Tiwur binag sumeg. Keídi ag Yesus mirakel sew piareg. ³⁸ "King Tiwur Nařinah wénihwa úriye ge nug wittak more. Saw kappa Tiwur ole maror nírig am Tiwur karannah nug binag karan sumníg." ³⁹ Am Farisi la os danah ameg naři qe owa deg qe Yesusri aneg, "Duak marak danah, na begpar gařa marwe mines," éksi aneg. ⁴⁰ Yesus noh meko anaran, "Da anarina. Danah ene torweg ge, qar kořlag koptew úrwessi binag sumlag," eko anan.

Yesus Yerusalemri Kuanan

⁴¹ Sén Yesus atko unaka wanko Yerusalem taun naři qe peko ge, o dow kuanelle anan. ⁴² "Yerusalem danahas, ag olag duaknah! Ag Tiwurdi maror owa kena diakri ge dollewri kenana. Gam ag amlag garwé dasi. ⁴³ Sén qe úriyew ge, keger asilag fanlag úriyeksi kař asilag taliloreksi wan qagulweg tew, o mareksi dalag. ⁴⁴ Am taun asilag logréksi ag aqeksi keke kunum ole seweg nou mérig. Am qar usih os minweg lia qárewa ospi dew. Keídi ag sén Tiwur agrowa úriyan ge, peksi olag pi mouran," elle kuanan.

Yesus Tiwur Lougwa Duak Maran

⁴⁵ Yesus Yerusalem noko Tiwur Lougri kař owa atko qewa danah keke irardi méksi deppet nug piarko ge digumeko lamaran. ⁴⁶ Nug ere anelle lamaran, "Tiwurdi Né yak ere ane, 'Da loul geunuqorakri lo.' Gam ag seweg yawsen danah dilag lariak awen sillah beko se," eko anan. ⁴⁷ Nug sansan Tiwur Lougri kař owa danahas doulag patté. Gam pris dilag anqak danah, Mosesri Řo duak danah am Yuda dilag kuri danah ole ag Yesus qeweg mousdigri ih mariréw. ⁴⁸ Gam ag ih ospi peg, kerdi danahas kunum né nusig dolagri seréw.

20

Kuri Danah Yesus Kuakri Wittak Sew Pelagri Kořmoreg

¹ Deř os Yesus Tiwur Lougri kař owa danahas duak marelle am Né Kena kuswewew, pris dilag anqak danah, Mosesri Řo duak danah am Yuda dilag kuri danah ole duksi anoreg. ² "Na anwe ig duet. Na kuakri wittak arwari oka Tiwur Lougwa kuak ene sena? Na oun kuakri

wittak qe mirew sena?" ³ Nug kořlagwa oko anan, "Da ole ag kořmardil. ⁴ Ag anweg due, Yon le luaran ge kuakri wittak Tiwur dowari te, kawa danah dowari te oko san?" ⁵ Ag agégré mariksi aneg, "Saw kappari ektu annig ge nug kořmidig. 'Ag kerdi nusig kuak qeri olag meře pi man?' ⁶ Am ig Yonri kuakri wittak danah agopri ektu annig ge danahas uni kunum qar uksi kuiglag, kerdi ag olag meře me ge Yon ge Tiwurdi profet." ⁷ Géri ag Yesusri aneg, "Arewari té ge ig pi dotu." ⁸ Qeri Yesus anan, "Da ole oun kuakri wittak miréw kekuina ge ospi anwi doweg," eko anan.

Wain Dar Gumak Danah Nou Dilag Né Tonak

⁹ Am Yesus né tonak ene danahas amlagwa anan. "Sén danah os wain dar naři kehko am nug danah os wain dar nusig gumeksi morlagri mine marelle ge, nug atu una oswa atko wagam dariři atan. ¹⁰ Wain mou wegak sénwa nug sew kekuak nir nusig os wain dar gumak danah qe agop wain mou os morlagri atan. Gam wain dar gumak danah qe mourweksi anweg eweg sam buliko atan. ¹¹ Nug kekuak nir la anew atan, gam qe ole mourweksi nouni sorweg eweg sam am buliko atan. ¹² Wain dar memeg kiam patak kekuak nir os mew atew ge, mouřweksi karag moreksi keigorweg dar dimdim atan. ¹³ Géri wain dar memeg anan. 'Da aregnah séril? Da nir dasil ol mouse ole qe attig ge, né nusig dueksi dimlamurlag té,' elle anew wain dar gumak danah qe agop atan. ¹⁴ Gam sén wain dar gumak danah dar memeg nag qe peksi ge, ag agégré né qageksi aneg. 'Danah ene wain dar memeg mérig. Doweg qéhut mousew dar qe isanig dariř,' éksi aneg. ¹⁵ Géri keigoreksi berweksi dar dimdim ateksi qeweg mousan. Qeri wain dar memeg ge aregnah sardig? ¹⁶ Nug úřiko wain dar gumak danah qe sew aqarweg mousweg am dar oko danah la gumlagri mardig," eko anan. Sén danahas né tonak qe dueksi ge aneg, "Qere aw bew." ¹⁷ Yesus kittarko delle kořman, "Qere ge Né yak ene digu areg? 'Lo fuak danah wandor mineksi gerdeq ole qe lo memeg wandor qe oko gamagwa lagew delle lo mawe.' ¹⁸ Danah wandor qe qárewa tolalag ole ge, kunum ole kaduflag. Am wandor qe oun os qárewa tolarig ge, maduřew nou mérig. Qe sillah, oun os nug da dimírdig ge nug paral mérig," eko anan. ¹⁹ Mosesri Řo duak danah am pris dilag anqak danah ole ag dueg ge, né tonak qe asilag nou qe úřameko marijan. Géri sén qewa ih ag ih os peksi ořalagri seg, gam ag danahas dilag fařeg.

Yuda Danahas Sisari Takis Melag Te?

²⁰ Mosesri Ñó duak danah am pris dilag anqák danah ole ag Yesus káréordéw. Géri ag danah os darmak danah anweg danah mangu sillah ateksi yawsen amneksi Yesus pelag ateg. Ag nug keír os nouni anew qewa órweksi wan atu dilag kuri danah kuakri wittak morak am gagragsak ole qe ewegwa melagri ateg. ²¹ Géri yawsen amnak danah qe Yesus kórmoreg. "Duak marak danah, ig dotu ge na né mangu ih marina, ismigna am na danah kunum nouni ospi sarna. Am na né meér Tiwur danahas areg dalagri o nie qe ismarna. ²² Na an, ig sétu sillah Sisari takis tourníg kena te, kawa te?" ²³ Yesus darmak dahmak asilag qe doko anaran. ²⁴ "Qarég silwa os seweg pewi. Oun dorogrog am wénih ole qewa de?" eko kórmaran. ²⁵ Ag kórewa uksi aneg. "Sisa dorogrog am wénih ole." Nug anaran, "Aria! Sisari ge Sisa mores, am Tiwurdi ge Tiwur mores," eko anan. ²⁶ Ag Yesus né nouni os anew dolagri dahmeg, gam sén nug danahas ole dessi nug né nouni usih ospi anew dueg. Ag nug né noh man, qeri dorlag new ole torekci deg.

Mousko Am Dimba Diakri Kórmak

²⁷ Sadusi* os danah mouseksi am buleksi pi awseg éksi andéw ole qe úriyeksi Yesus kórmoreg. ²⁸ "Duak marak danah, Moses Ñó isanig yan ge danah os mousko as nir kawa mundew ge, kamag as qe oko awagri nir os memandig. ²⁹ Sén os awag kamag 7 qere daréw, géri awlag digam as os wan, gam as qe nir kawa dewew gému qe mousan. ³⁰ Mousew am dimugwari qe wan, am qe ole as nir kawa dewew mousan. ³¹ Qe sillah kiam patak am atko 7 patak qe kunum ole as qe og, gam nir kawa dewew mouseg. ³² Qe dimba as qe ole mousan. ³³ Am buliko sirak sénwa as qe awag kamag 7 qe kunum og, géri as qe oun waw darig?" éksi kórmoreg. ³⁴ Yesus né qe noh meko anan, "Danahas wan ewa dasi ag nug usi. ³⁵ Gam Tiwur sew danahas mousak sireksi founak olag ole qe nug wak ospi niew. ³⁶ Ag saw doup sillah dalag, géri ag ospi mousweg. Ag Tiwurdi nir dalag, keírdi ag Tiwur sew sireksi founak olag. ³⁷ Am Moses ole ker nagur os árákri né yakwa ismige ge, mousak buleksi sirlag. Qeri nug Nafinah Tiwurdi ere anan, 'Abrahámiri Tiwur, Aisakri Tiwur am Yakopri Tiwur ole,' eko anan. ³⁸ Géri ig Mosesri né qewa dotu ge Abraham, Aisak am Yakop ge Tiwur ole fou dasi. Keírdi mousak danah Tiwur binag pi mézi, gam danah fou dasi qe Tiwur binag mézi. Keírdi

nug nohwa danahas nusgur ge kunum fou dasi," eko anan. ³⁹ Mosesri Ñó duak danah os Yesusri aneg, "Duak marak danah, na né noh mangu anam." ⁴⁰ Qeri ounté kórmak fou la ole ospi san.

Yesus Dewit Furúhri Kórmán

⁴¹ Am Yesus kuri danah qe kórmaran, "Agregi ere ansi Kristus† ge Dewit furúh? ⁴² King Dewitri Kasi Yakwa ere ane, 'Nařinah Tiwur, Nařinah dasil Kristusri anan: Na ewel kenariwa deppe,⁴³ da keger nasip taparko séwi nuksi na kallonwa dalag,' eko ane. ⁴⁴ Dewit nug 'Nařinah,' eko anore, gam areg nug Dewit furúh darig?" eko kórmaran.

Yuda Kuri Danah Dilag Kowol Nou

⁴⁵ Danahas kunum dueppes Yesus bégur dilag anan. ⁴⁶ "Ag Mosesri Ñó duak danah dilag dahmes. Ag ferlag bala welah kena méksi maket awenwa weiyeppe danahas piareksi felqarlagri sési. Am Yuda dilag binag mak lowa danah wenlag ole dasiwa dalagri sési. Am mallen sénwa danah wenlag ole dilag diak awenwa dalagri sési. ⁴⁷ Ag as qehrás dilag keke kunum darmak ihwa memeg mézi am qe tonlagri dessi unuqorak welah welah sési. Danah qere ge sak nou noh asilag qe nouninah mardig," eko anan.

21

As Qehrás Ofa Man

¹ Yesus Tiwur Lougwa delle danah kehlag ole Tiwurdi ofa mak awenwa qarég meppes piaran. ² Am nug as qehrás os o duak ole qarég 10 toia arít ih ole mewew pian. ³ Peko ge nug anan. "Da meérnah anarina. As qehrás uni o duak, gam nug qarég ofa mé ge, danahas uni kunum érárak naři mé. ⁴ Danahas la kunum ge qarég asilag naři dewew am qarég sířin ge méw, gam as uni ge o duak as gam nug keír os oko lellori sillah ge qarég qe kunum ole mé," eko anaran.

Tiwur Loug Qiko Néríg

⁵ Sén qewa nug bégur os aneg. "Tiwur Loug ene qar kena kenawa fueg am Tiwurdi ofa meg qewa bala moreksi koutoreg," éksi aneg. Gam Yesus anan. ⁶ "Sén os úriyew ge, keke kunum pesi qe qiko neko kaddúrdig am qar usih os lia qářewa ospi dewew peweg," eko anan.

Yesus Kug Uřirig Qeri Anan

⁷ Ag kórmoreg, "Duak marak danah, na anam keke qe ganehnah béríg? Ig keínah pektu am donig ge qe bérigrí sén umaka

* ^{20:27} 20:27 Sadusi pris ameg os danah mouseksi pi bulieksi assi qeri olag meér me. † ^{20:41} 20:41 Kristus ge Mesaia. Tiwur danahas nusgur buliko diardigri danah toqoran.

de?" ⁸ Yesus anan, "Geisah ag darmarwegera, dahméksi koutores. Geisah danah kurúum da wénilwa béksi 'Da Kristus,' am 'Geiri kuagfrák sén úriko malwé,' éksi anlag. Gam danah qe aw dimlamarweg. ⁹ Sén ag wan atu oswa fan neihwah am karak neihwah dueksi ge, ag aw farweg. Keke qe tatam belag, gam malwakri sén qe ofer ospi bew." ¹⁰ Yesus buliko anaran, "Wan atu os asweg wan atu la ole fan selag am king os asew king la ole fan selas. ¹¹ Mim nafi atu kurumba nérig am atu kurúum lake naři niewew kousarlag am waře nouni ole belag. Am saw karan farákri keke am kowol wagé wagé ole béksi atlag. ¹² Gam keke qe kunum pi bak dewew, ag da dimlamiřlag qeri oríwareksi bérwareksi Yuda dilag binag mak lo owa nolag am gurak maresi nouni saressi kalabuswa yanarlag. Am ag dieksi king am wan atu dilag kuri danah agop ole wanlag. ¹³ Sén qewa ag dasil olag méré me qe ag anarlagri sén darig. ¹⁴ Qeri ag olag méré mak gagrag diar. Ag kér éksi anarlagri tatam aw dahnemeweg. ¹⁵ Da ag kegeř asilgar dilag né noh melagri né am dahnak kena ole mardil. Qeri ag kegeř asilgar né asilag ospi qeweg new am ospi kotářweg. ¹⁶ Sén qewa ag da dimlamiřlag, qeri ag memelgar anilgar am awalgar kamalgar am leilgar ole kegeř marlag. Am geisah ag la os ge aqarweg mouslag. ¹⁷ Ag da dimlamiřlag, qeri danahas kurúum asilag olag nou mew kegeř marlag. ¹⁸ Gam ag kurlag úrug usihnah ospi lariewra, qeri ag aw farweg. ¹⁹ Ag da dahuhul dilag ge, ag founak sansan diakri olag."

Yerusalem Taun Logařdig

²⁰ "Sén ag fan danah úriyeksi Yerusalem o morweg peksi ge, ag dolag ge wagam kawa nug logařlag. ²¹ Sén qewa danahas Yuda dalag ge, kum oleksi quoukuwa ates. Am danahas taun qewa dalag ge, taun qe mineksi kum ates. Am areg os taun dimdim dalag ge, aw bulieksi owa noweg. ²² Keřdi sén qe Tiwur Yerusalem danahas kug asilag qe noh mardig am Tiwurdi Né yakwa nie qe kunum ole mou bérig. ²³ Sén qewa ge, as olag ole am nir yu ole ge kug nařinah pelag, keřdi ag kum atakri olele kawa. Keřdi kug narinah atu qewa bérig am Tiwurdi uhřibak danahas qewari dilag qe noh meko mardig. ²⁴ Danahas os ge fan barinwa kotřarlag. Am os ge oríwareksi diareksi wan atu la kunumba kalabuswa atlag. Am Yerusalem taun ge Yuda danah kawa danah la qe tutuweg atew Tiwur sén moran qewa pattig," eko anan.

Danah Bega Buliko Uřirig

²⁵ Yesus buliko anaran. "Sén qewa kowol os komba kalamba am sořwéwa ole beweg piarlag. Wanwa danahas kunum iw kórkóř naři qelle urwag nérig qe dueksi olag faréw am dahnak kařwarew kité ospi seweg. ²⁶ Danahas kurúum wan ewa kér bérig qe peksi olag faréw amlag tařirig. Keřdi saw karan keke gagragsak naři ole qe kunum sahařlag. ²⁷ Sén qe ge Danah Bega da lombigwa gagragsak naři ole am kamsahlak naři gun olewa úřiyeppi kunum peirlag. ²⁸ Sén keke qe kunum digumeko bewew ge, ag gagrag méksi aminweg karan tew des, keřdi Tiwur ag gattu owari buliko diarko kusqak mardigri sén unaka durig," eko anan.

Guřaw Kerdi Né Tonak

²⁹ Yesus né tonak ene bégur anaran. "Guřaw ker am ker la ole piarez. ³⁰ Sén ker qere lounweg ge, ag agége dolag qe kér sén durig malwe. ³¹ Qe sillah, da aném qere bew peksi ge ag dues. Wagam kawa ge Tiwurdi Kingdom bérig*. ³² Da merenah anarina. Geiri danahas pi mousaz deppig keke aném qe kunum bérig. ³³ Wan saw ole ge qerořidig, gam né basil ge nagurnah ospi kawa mew."

Yesus Buliko Uřirigri Dahmessi Des

³⁴ "Dahmessi des! Ag ke lelle am le lekor qakri aw dahnemeweg. Ag wan ewa kena diakri naři aw dahnemeweg. Ag kowol qere séssi dalag ge, da agrowa pi dueppig uřiril. Keřdi dasil uřiyak def qe pelem sillah darig. ³⁵ Geisah wanwari danahas kunum kug qewa dessi pelag. ³⁶ Dahméksi koutoressi am bulibuli Tiwurdi unuqorweg gagrag qarar. Qewa ge, kug belag qe erdëssi deppig Danah Bega da úřiwi nolwa sirlag," eko anaran. ³⁷ Yesus kemunwa def dorog Tiwur Lougwa duak mardé. Am tuqan ge nug atko Oliw quoukuwa daré. ³⁸ Danahas kunum furwanah Tiwur Lougwa Yesus duak mardigri qaguldéw.

22

Yudas Yesus Keger Ewlagwa Mérigri Ih Marian

¹ Yuda dilag mallen beret yis kawa oleri wénih Nanřurak Deř* qe unaka duan. ² Am pris dilag anqak danah am Mosesri Řo duak danah ole ag danahas fařareksi larieksi Yesus orweksi qeweg mousdigi ih marieg. ³ Sén qewa ge, nou memeg Satan, Yesus Bégur 12 qe olagwa usih os wénih Yudas Iskariotrer qe owa nuan. ⁴ Now ge Yudas atew pris dilag anqak danah am

* 21:31 21:31 Tiwur danahas nusgur dilag king delle gumardig. * 22:1 22:1 Nanřurak Deř ge Yuda dilag mallen os. Sén Yuda danahas Isip darew qe, mousak nir danah anqakri nanfaran qe dahmorakri sén.

Tiwur Loug gumakri felag tutu dilag kuri danah ole Yesus areg ag ewlagwa mérigri né mariegi. ⁵ Qeri ag olag gamag asew Yudas qarégwa daren morlagri né fag qeg. ⁶ Yudas ag aneg qeri o niew digumeko ih are os peko, danahas pi dueppgeg Yesus ag ewlagwa mérigri ih marian.

Yesus Békur Nanúrak Dérdi Ke Bawres

⁷ Yuda dilag mallen beret yis kawa olieri qe duan. Déf qewa ge Yuda danahas Nanúrak Dérdi sipsip yu aqeksi mallen qewa lelagri sén. ⁸ Yesus Pita Yon ole meératko anatan. “A ateksa Nanúrak Dérdi ke lakri isanig bawres,” eko anan. ⁹ Gam a koŕmores, “Nařinah, i ke arewa bawarnit?” ¹⁰ Yesus anatan, “A Jerusalem taunwa noksa ge danah os le witko mouko wanew pelas. Peksa ge, dimlurmurus lo nug nurig ole qewa nos. ¹¹ Sén a lo qewa noksa ge, lo memeg ere koŕmores. ‘Duak marak danah nasip ere ané: Da Beglar 12 qe ole kurug arewa Nanúrak Dérdi ke lenig?’ eksa anes. ¹² Lo memeg ge lo karan awen naři os tewol ole keke kunum bawruk ismattig. Qewa ge, ig Nanúrak Dérdi ke lenigri bawres,” eko anatan. ¹³ A ateksa ge, Yesus anan qe sillah keke kunum pes. Peksa ge, Nanúrak Dérdi ke qewa bawres.

Nařinahri Ke

¹⁴ Sén Nanúrak Dérdi ke qe lakri dow ge, Yesus aposel[†] nusgur 12 qe ole lo qe karan ke bawres awen qewa tewol o moreksi ninaqíreksi deg. ¹⁵ Dessi ge, nug anan. “Da ol naři nie ge ag ole Nanúrak Dérdi ke ene léktu tatam am da gurak oko mousdil. ¹⁶ Da anarina. Da Nanúrak Dérdi ke fou la ospi léwin atew ole mallen ene digu ambo meko Tiwurdi Kingdomwa béríg,” eko anan. ¹⁷ Anko malako ge, Yesus wain kapwa qériak oko, Tiwurdi kena sam elleunuqorko Bégur dilag anan. “Ene uksi ařié les. ¹⁸ Da anarina. Gei digumak da buliko wain ospi léwin atew sén úriyew Tiwur wan eneri King béríg,” eko anan. ¹⁹ Am Yesus beret os oko, Tiwurdi kena sam elleunuqorko temew nounou new marko anan. “Ene ge da férl. Da asilag seko mardil. Ag ere sesissi da dahmires,” eko anan. ²⁰ Ke léksi malweksi ge, Yesus kap wain ole os oko ge anaran. “Wain kap owa ene da karal. Qewa Tiwur titwanak fou danahas dilag sérig. Da karal qe asilag seko gogořdig. ²¹ Gam ag peksi! Danah da kegeré ewlagwa meiridg ole qe da ole tewol usihwa ařié ke leřu. ²² Danah Bega ge Tiwur ih man qewa mousdig. Gam danah oun nug kegeré ewlagwa mérig ole qe ge

nug kug os perig,” eko anan. ²³ Sén Bégur ag né qe dueksi ge, ag agégé ounnah qere sérig essi koŕmeweg wane meweg duan.

Ag Olagwa Oun Naři Darig

²⁴ Yesus Bégur ag agégé oun asilag naři qeri néwa ih kareg. ²⁵ Karweg ge, Yesus anaran. “King wan eneri ge gagragsak asilagwa danahas gumaressi bilagwa qesi. Am wan ewa danah gagragsak ole qe ag danahas kehnarakan danah éksi anarlagri feřlag mési. ²⁶ Gam ag ge qere aw seweg. Oun os asilag naři de ge, nug danah sam sillah ag kalollagwa diar. Am danah oun ag gumardig ole ge nug asilag kekuak nir sillah diar. ²⁷ Qeri da koŕmarina. Oun ge danah naři? Danah tewolwa sam dewew ke bawreksí morweg le ole qe te? Kawa, danah ke bawre ole qe te? Ag dosi ge danah tewolwa de qe ge danah naři. Gam da ge enan. Ag olagwa danah ke bawarko mare ole qe sillah deina. ²⁸ Ag da ole kug dasil kunumba datu. ²⁹ Géri Mem da king delle danahas gumardilri kekuakri gagragsak miřan. Qe sillah ag ole danahas gumarlagri kekuakri gagragsak marina. ³⁰ Qeri Kingdom dasil owa ag ole tewol dasilwa ařié dettu ke am le ole léksi am kingri sia awen awenwa dessi Israel ateř 12 qe gumarlag,” eko anan.

Yesus Pita Nug Dimurdig Qeri Anan

³¹ Yesus Saimonri anan. “Saimon, Saimon, na doka. Reis ulaswa gogreppgek kéwsi am kar ole yalew ate qe sillah Satan o mére mak asilag qeperigri koŕman. ³² Gam Saimon, da na ót mére mak pi tollewriunuqurin. Géri sén na ot buliew dagnewa bulika doka ge, kuak usih leipar olag mére mak gagrag qor,” eko anan. ³³ Anew, Pita anoran. “Nařinah, da na dimlamirwi ole ařié kalabuswa atnit am mousnitri ole bawré deina.” ³⁴ Yesus kořewa oko anan, “Pita, da anirina. Na keřew furwa maru pi gelak, na kiam patak da pi duřína eka andip,” eko anoran.

Yesus Bégur Gagrag Dalag Anan

³⁵ Qe dimba Yesus Bégur dilag anan. “Sén tatam da kuak marwi ateg ge, ag qaréq yanakri sogot, baram, am félag gařa aw oweg eko anin. Sén qewa ag kitéri os qagreg te?” “Kawa,” éksi aneg. ³⁶ Yesus anaran, “Gam gei ge oun os sogotwa qaréq ole ge war am baram ole os. Am oun os fan barin kawa ole ge siot qaréwari qe qaréqri mew oweg am fan barin os darens mar. ³⁷ Tiwurdi Né yakwa ane, ‘Danahas nug řo tapewnak danah sillah peg.’ Am Né yakwa dasil ane qe olele murdig am dasil Né yakwa ane qe sén mou bérigrí qe

[†] 22:14 22:14 Danah os Yesus nugégé toqarko anew kekuak nusig séksi ateg ole qe. Aposel ge Yesusri meř danah.

unaka do," eko anan.³⁸ Anew nug Bégur aneg, "Nařinah, fan barin arít enan," éksi anweg am Yesus anan. "Malwew, qe olele," eko anan.

Yesus Oliw Qoukuwa Unuqoran

³⁹ Yesus sansan seré sillah Oliw qoukuwa atewew Bégur ole dimlamurweg arié ateg.⁴⁰ Ateksi ge, Bégur anaran. "Ag qepiakwa pi tolaweg qeri Tiwurdi unuquores," eko anan.⁴¹ Nug Bégur minarko nagur lawař qar tourwieg atko qe, qe sillah wanko ge gatewa yako delle unuqoran.⁴² Unuqorko anan, "Mem, na ot niew pe, na kug nařinah wiřdig ene moutina miř. Gam da ol mourak aw dimlamurwen, na ot mourak qe dimlamur," eko anan.⁴³ Anew ge, saw kappari Tiwurdi doup os gumurko doko nug gagrag qoran.⁴⁴ Yesus kug nařinah doko gagrag unuqoran. Unuquorewew ge séří qeko karag sillah katře katře wanwa nan.⁴⁵ Nug unuquorak malako asko ge, buliko Bégur agop wanen. Wanko ge, ag olag kug qew usnieppieg piaran.⁴⁶ Piarko ge anan, "Ag kerdi usnisi? Aseksi qepiak uřiyew tolawegra unuquores," eko anan.

Yesus Órweg

⁴⁷ Yesus né mariewew, danah ameg naři teg. Yesus Bégur qe olagwa usih os wénih Yudas qe omlarew teg. Nug Yuda koulagwa Yesus kiss murdigrí unaka wanen.⁴⁸ Wanew Yesus anoran, "Yudas, na Danah Bega da kegeř ewlagwá méiridipri te kiss miřdip sena?"⁴⁹ Sén Yesus Bégur ag kug bérig sew peksi ge, kořmoreg. "Nařinah, ig fan barinwa fan sénig te?"⁵⁰ Bégur qe usih os fan barinwa pris dilag kuri danahri kekuak nir doug kenari qe seyan.⁵¹ Yesus qere peko ge anan, "Aw! Malwam genan," elle doug oko meko lamsiew buliko důrduan.⁵² Yesus pris dilag anqak danah, Tiwur Lougri felag tutu am Yuda dilag kuri danah ole nug óralagri uřiyeg qe dilag anan. "Ag tapewnak danah te óralagri fan barin am ker qetak ole kahweksi uřiyew?"⁵³ Da ag ole déř dorog Tiwur Lougwa daram, gam ag da ospi urwileg. Am gei ge asilag sén gatturi gagragsak ag gumare," eko anaran.

Pita Yesus Pi Duina Eko Anan

⁵⁴ Anko malwew ge, Yesus órweksi omleksi pris dilag kuri danah qe lougwa ateg. Ateppig ge, Pita nug dimqeko nagur lawař qere dimlamaran.⁵⁵ Danah os kař owa lo ihřamba kew yaleksi uřgessi deppeg, Pita ole wanew qere kew o moreksi deg.⁵⁶ Lo qewari kekuak as os Pita kew uřgelle dewew peko kitturko de de ge anan.

"Danah ene ole Yesus dimlamdkak weiréw," eko anan.⁵⁷ Gam Pita anan, "Kawa, da danah qe pi duina," eko anan.⁵⁸ Am wagam kawa danah os peko anan, "Na os ole enan," eko anan. Anew Pita anan, "Kawa, da ole kawa."⁵⁹ Kem ameg usih keke qere atew ge, danah os gagrag anan. "Mefenah! Danah ene Galilirer, qeri nug Yesus ole weiréw," eko anan.⁶⁰ Anew Pita noh meko anan, "Na kitéri té marina ge da pi duina," eko anewew ole maru gelan.⁶¹ Sén qewa ole Nařinah buliko mangu ole Pita amegwa amnan. Pew ge Pita Nařinah ere anoran qe dahmoran. "Na keřew furwa maru pi gelak, na kiam patak na da pi duřna eka andip," eko anan qe dahmoran.⁶² Pita dimdim wanko delle ge, owa qetko atew qalko kuanan.

Yesus Siwegkolessi Uksiuksi Qoressi Am Koreg

⁶³ Tiwur Lougri felag tutu Yesus gumessi deg qe nug diguméksi siwegkolessi am koreg.⁶⁴ Ag Yesus lamena wa ameg qageksi koreksi am kořmoreg. "Na profet daka pe, anwe duet. Oun na kuiré?"⁶⁵ Ag né nouni kowol kowol Yesusri aneg.

Yudari Kuri Danah Dilag Qaglakwa Yesus Kořmoreg

⁶⁶ Kuagřew ge Yuda dilag kuri danah, pris dilag anqak danah am Mosesri Řo duak danah ole qagulweg ge, Yesus omleksi qaglak qewa waneg.⁶⁷ Kuri danah wagé wagé qe Yesus kořmoreg. "Na anwe duet. Na Kristus[‡] qenan te?" éksi aneg. Yesus kořlagwa oko anan, "Da anwi ge, ag dasil olag méře ospi mew.⁶⁸ Am da os ag kořmardil ge, ag né qe noh ospi meweg.⁶⁹ Gam gei digumeko atak Danah Bega Da Tiwur gagragsak ole eweg kenariwa daril," eko anan.⁷⁰ Anew danah wagé wagé qe kunum bulieksi kořmoreg. "Qenan géri na Tiwur Bega te?" éksi anweg, nug anan. "Ag anew ge da qenan."⁷¹ Qewa danah wagé wagé aneg, "Ig né gagrag qorakri né la ospi marihut. Ig igéře nou nusig qe nug kořewa duam qe olele," éksi aneg.

23

Yesus Uksi Pailot Dowa Ateg

¹ Yudari kuri danah wagé wagé qe kunum qaglakwari aseksi Yesus omleksi Pailot* dowa ateg.² Qewa ge nug diguméksi yagoř moreksi aneg. "Ig danah ene danahas isangar nouni omlardig sew pet. Am Sisari takis pi touřwegri doulagwa nolle am ole nug ane, 'Da Kristus am da king,' eko anew órwektu uktu uřiyam,"

[‡] 22:67 22:67 Kristus ge Mesaia. Tiwur danahas nusgur buliko diardigri danah toqoran. Rom danah am Yudia wan atu qe gumdé.

* 23:1 23:1 Pailot nug

éksi aneg. ³ Géri Pailot Yesus koírmoran, "Meé te na Yuda danah dilag king?" Yesus né noh meko anan, "Na anam qenan." ⁴ Pailot pris dilag anqak danah am danah ameg naři ole dilag anan. "Da danah ene piém ge nug kité nouni ospi san." ⁵ Gam ag duessi bulibili gagrag aneg. "Nug Yudia atu kunumba weiyelle né mariyelle dana-has olag ye. Nug Galili tatam diguman am gei ge ewa úriyan se," éksi aneg.

Yesus Uksi Herod Dowa Ateg

⁶ Sén Pailot gere doko ge nug koírmaran. "Danah ene Galilirer te?" ⁷ Ag koérewa uksi aneg, "Yo, nug Galilirer." Pailot qe doko ge, ag Yesus uksi king Herod dowa ates eko anaran. Keídi Herod nug Galili gumdé am sén qewa Herod nug ole Yerusalem dian. ⁸ Sén nug Yesus peko ge, o gamag naři asan. Keídi nug Yesus neihwah mafiweg doko sén welah perigri o nian. Am nug Yesus mirakel os sew piardigrinah dahmeré. ⁹ Qeri Herod Yesus kořkoí moran, gam Yesus koérewa ospi wan. ¹⁰ Pris dilag anqak danah am Mosesri Úo duak danah ole qewa dessi ge, Yesus gagragnay yagoř moreg. ¹¹ Qe dimba Herod fan danah nusgur ole Yesus uksi uki siwegkolessi kingri bala kena úrwurweg now uksi Pailot dowa bulieksti ateg. ¹² Tatam ge Herod am Pailot ole a olas usih pi dare, gam deř qewa ih ole a liam pates.

Pailot Yesus Ker Mawanakwa Katullag Anan

¹³ Pailot anew pris dilag anqak danah, danahas gumarak danah am danahas ole qagleg. ¹⁴ Qagulweg nug anaran, "Ag danah ene uksi dagnéwa úriyeksi anéw, 'Nug danahas isangar nouni omlardigri olagwa ye,' éksi anéw. Gam da ag nolagwa koírmorko piém ge, ag yagoř moreksi aneg sillah nug kité nouni ospi san." ¹⁵ Qeri Herod ole qere peko mew buliko ignéwa úriyé. Danah ene anwi qeweg mousdigri sillah kité nouni ospi san piém. ¹⁶ Qeri da anwi siwírwa qisleksi am pařoweg attig." ¹⁷ (Pailot qere anan, keřdi sansan Nanřurak Deřwa kalabus danah usih os danahas ag nusig olag nie ole qe pařoweg doko dimdim ate.) ¹⁸ Gam danahas kunum úrweksi aneg. "Danah qe qewe mousar! Barabas matulwe do migar!" ¹⁹ Barabas nug sew Yerusalem taun gumak danah Yuda dilag danahas ole karak nari seg am nug danah os ole qew mousan. Qeri nug kalabuswa yaneg. ²⁰ Pailot nug Yesus mundew attigri o dian, qeri buliko dana-has koírmaran. ²¹ Gam danahas bulibili úrweksi aneg, "Ker mawanakwa katul! Ker mawanakwa katul!" ²² Pailot kiam patak danahas anaran, "Kitéři? Nug keř

kugnah san, qeri anwi qeweg mousdigri sillah kité nouni ospi san piém. Géri qisleksi am pařoweg attig," eko anan. ²³ Gam gagrag-nah úrweksi Yesus ker mawanakwa kat-lakri aneksi Pailotri né qeweg nan. ²⁴ Géri Pailot minko ag aneg qe dimlamurko Yesus qeweg mousdigri anan. ²⁵ Yuda aneg sillah, Pailot anew tapewnak danah Barabas nug sew Yerusalem taun gumak danah Yuda dilag danahas ole karak naři seg am nug danah os ole qew mousan, qeri kalabus dian qe matlew duan. Am Yuda olag nian sillah, Yesus ge qelagri Rom fan danah ewlagwa man.

Yesus Ker Mawanakwa Katleg

²⁶ Qewari ge ag Yesus uksi taun dimdim ateppég danah os wénih Saimon Sairinirer qe úrko taun owa nurig sewew órweg. Órweksi keigoreksi ker mawanak sumeksi guqawa meweg mouko Yesus dimlam-dan. ²⁷ Danahas ameg naři Yesus dim-lamdeg. Qe olagwa as os Yesusri kunnassi dimlamareg. ²⁸ Yesus piarko anaran. "Yerusalem as, ag dasil aw kuanweg. Ag agége asilag am nir nounou asilgar ole dilag kuanes." ²⁹ Keřdi geisah sén os úriyew danahas anlag, 'As olagwa nir kawa, as nir pi memnak am as ouma asilag nir ospi lak ole qe ge kena.' ³⁰ Sén qewa danahas qouku wagé wagé am nounu dilag ole anlag, 'Ag néksi tonigweg mouset,' éksi anlag. ³¹ Keřdi ag da kité nouni ospi séwi am qere sírlag ge, ag ge nouninah sarlag," eko anan. ³² Sén qewa Rom fan danah tapewnak danah arít os Yesus ole ařié ker mawanakwa katlarlagri diareksi ateg. ³³ Ateksti awen os wénih mousak danah kuri kéwsi éksi ansi qewa ge Yesus ker mawanakwa katleg. Am tapewnak danah arít qe os ge kenetiwa katleg. ³⁴ Yesus unugorko anan, "O Mem, hipunin asilag kusuq. Keřdi danah ene duessi pi sési," eko unuqoran. Danah ameg naři amneksi deppég fan danah ag oun Yesus féřu bala qe urigri ker masawa namba yeksi touressi sagořweg. ³⁵ Am Yuda dilag kuri danah Yesusri né siwkolessi aneg. "Nug danahas la ge kehnarko kusqaran. Géri gei ge nug meřenah Kristus Tiwur toqoran dako pe, nug nugéře kusqak urig," éksi aneg. ³⁶ Fan danah ole Yesusri né siwkolessi unaka waneksi wain qew morlagri seg. ³⁷ Qere séssi aneg, "Na Yuda dilag king dako pe, na nagéře kusqak o," éksi aneg. ³⁸ Karan kuriwa ker mawanakwa ker masa oswa né os ere yak qe dian. "Ene Yuda Dilag King." ³⁹ Danah nou os ařié ker mawanakwa katlareg ole qe Yesus okoko qorko anan. "Na Kristus meé Tiwur toqiran dew pe, na

nagéég kusqak oka am i ole sewe kusqak or.”⁴⁰ Gam tapewnak danah os ge lia gaŕa morko anoran, “Na nug mousdig sillah ih usih qewa mousdip, qeri na Tiwur pi te fáfurna? ⁴¹ I ge isanit sak nou qe ih noh mawekŕu mousnit, gam nug ge kité nouni ospi san,” eko anan. ⁴² Anko ge Yesusri anan, “Yesus na king beka ge, da dahmír.” ⁴³ Jesus koŕewa oko anan, “Da meŕenah anirina. Na gei da ole paradaiswa[†] danit,” eko anan.

Yesus Mousan

⁴⁴ Kémun kem ameg 12wa keke qere usihri atu qe kunumba gattu tonko niewew atko tueh kem ameg 3wa keke qere malwan. ⁴⁵ Kem ameg oŕwew gattu tonko niewew, Tiwur Lougwa gun awen owa lamen naŕi eisak nian ge gamagwa karilko neko arít patan. ⁴⁶ Géri Yesus gagrag úruko anan, “O Mem, da koullil na ewenwa meina,” elle ole mousan. ⁴⁷ Sén Rom fan danah dilag kuri qe kunum peko ge Tiwur binag meko anan, “Meŕenah, danah ene mangunah,” eko anan. ⁴⁸ Am danahas kunum qe pelagri úriyeg ge peksi olagwa qetko atew bulieksi loulgarwa ateg. ⁴⁹ Gam danahas Yesus doréw qe kunum ole am as Galiliri dimlamdeksi úriyeg qe ole lawaŕ asessi dessi ker keŕ bekó atan qe kunum ole peg.

Yesus Uksi Ateksi Matmatwa Meg

⁵⁰ Danah os wénih Yosep nug Yudia atu owa taun Arimatearer am nug ole Yuda dilag kuri danah qaglak qewa delle kug kepárde. Nug danah kena am danah mangu am nug Tiwur king delle danahas nusgur gumardigri sén qe ameg meré. ⁵¹ Nug ole Yuda dilag kuri danah qagleksi kug peréw qewa daré. Gam nug kuri danah la aneg am seg qeri o olele ospi dian. ⁵² Nug Pailot dowá atko Yesus gaŕa oko suhumdigri koŕmorew, Pailot mundew wan. ⁵³ Géri nug Yesus gaŕa ker mawanakwari oko neko lamen kena sagahwa saputko am oko atko matmat os qar oŕe kutlak qewa man. Matmat qe fou am danah gaŕa la ospi mak ole. ⁵⁴ Deŕ qe Sabatí keke bawruk sén, am Sabat digumerigri sén unaka duan. ⁵⁵ As Yesus dimlamurweg Galiliri úriyeg qe Yosep dimlamurweg matmatwa ateg. Ag Yesus gaŕa areg matmatwa meg qe pelagri ateg. ⁵⁶ Peksi ag bulieksi loulagwa ateksi ge, góřen muŕdig kena ole qe Yesus gaŕa waŕwurlagri bawreg. Malaweg ge Sabat diguman. Géri Mosesri Úo dimlamdak ag sik og.

24

Yesus Mousko Am Buliko Asan

¹ Kuhawa furwanah as os góřen muŕdig kena ole bawreg qe uksi matmatwa ateg. ² Ateksi qewa ge, matmat kofe megleg qar naŕi qe bitlew dougwa wanak dewew peg. ³ Peksi ole ag owa nog, gam Naŕinah Yesus gaŕa qewa ospi peg. ⁴ Qeri ag katat aqarew aseksi deppeg ge, usihri danah arít bala ampiŕ sonré sillah mak ole qerlagwa aseksa des. ⁵ As qe faŕeksi nou méksi duk nuksí gatlagwa yeksi wan kittureksi deppeg ge, danah arít qe anes. “Ag danah gei fou de ge kerdi mousak danah dilag awenwa marisi? ⁶ Nug ewa os kawa. Nug mousan gam buliko asan. Nug Galili dessi ker eko anaran qe dahmores. ⁷ Nug anan, ‘Danah Bega hipunin danah ewlagwa meweg ker mawanakwa katulweg mousdig, gam deŕ kiamba buliko asdig,’ eko anan.” ⁸ Qewa ge, ag Yesus anan ge bulieksi dahmoreg. ⁹⁻¹⁰ As qe Maria Makdalarer, Yoana am Maria Yems anig am as la os ole aŕié matmatwa ateg. Ag bulieksi matmatwari louw ateksi ge, Bégor 11 qe am danahas la Yesus dimlamurdew ole qe kunum ker keŕ ban qe anweg dueg. ¹¹ Gam ag as né aneg qe ulas né essi olag meŕe ospi man. ¹² Gam sén Pita asko guko atko duŕ noko amnew matmat oŕe owa now ge, lamen sapteksi meg ole qe ih qewa niewew pian. Peko ge, keŕ keŕ ban qeri dahmew te mew newew buliko louw atan.

Danah Arít Emeus Atakri Ihwa Yesus Pes

¹³ Deŕ qewa ih Yesus dimlamdak danah arít os Emeus kappa atlasri ates. Yerusalemri Emeus atak ge 11 kilomita sillah. ¹⁴ A até até ker keŕ Yerusalem ban qe kunum mariessa ates. ¹⁵ A qeri mariessa suríessa ateppes ge, Yesus nugéég dow ole aŕié ateg. ¹⁶ A pes, gam nug oun qe a olas ospi mouran. ¹⁷ Nug kórmatan, “A kitérinah né mariessa atsa?” A olasnah dow kilas nou mew aseksa des. ¹⁸ Danah os ge wénih Kliopas qe asko koŕmoran. “Na Yerusalemri úrina, gam na nagé té deŕ gane atan qewa keŕ keŕ ban qe ospi duen?” eko anan. ¹⁹ Anew ge, nug kórmatan. “Keŕnah ban?” eko anew, a koŕewa oksa anes. “Nasaretre Yesusri né mariú. Nug gagragsak naŕi ole né marián am keŕ keŕ san. Qewa ge, Tiwur amegwa am danahas amlagwa ole nug profet gagragsak ole. ²⁰ Gam pris dilag anqak danah am gumarak danah isanig ole oŕweksi ewlagwa meweg ker mawanakwa qeweg mousan. ²¹ Ig Israel nug ig kug owari buliko wigrigri onigwa

[†] 23:43 23:43 Saw kappa awen kenahan. O meŕe mak danah mouseksi ge qewa Yesus ole dasi.

niewew dahmoretu weiram. Gam qenan ih kawa, qeweg mousan am gei ole deí kiam ate, gam kité ospi be. ²² Am as isangar os gei furwanah matmat nusigwa ateksi am bulieksi uriyeksi seweg durnig new katat iqé. ²³ Ag Jesus ga rá qewa ospi niewew piéw, gam Tiwurdi doup piatweg Jesus buliko asé eksa anap. ²⁴ Danah isanig os matmatwa ateksa ge, as anéw qe sillah ole Jesus ga rá qewa ospi piap,” eksa anap. ²⁵ Géri Jesus anan, “A dahmak kutuk ole. Profet dilag né yak algurer nie, gam ag nagur olag méré ospi me. ²⁶ Ag pite dosi ge Kristus kug na í ene oko mousko tatam am buliko asko ge kamsahlak gun olewa darig?” eko anan. ²⁷ Am nug digumeko Mosesri am profet la kunum dilag Né yakwa nugégé nusig yeg qe kunum a dolasri nug digu kusuko ismatan. ²⁸ Ag kaw ateg ole qe mourak waneksi ge, Jesus nug kaw qe érurko attigri san. ²⁹ Gam danah aít qe gagrag meksa anes, “Na i ole ninig, kerdi ene gattu mane am kem noko malwé,” eksa anes. Géri nug a ole nilagri louw ateg. ³⁰ Ag ke lelagri arié dessi ge, Jesus beret os oko Tiwurdi kena sam elle unugorko temko matan. ³¹ Qere sew ge, usihri a amlas fur kougwew peksa olas mouran ge nug Jesus. Gam a sén qewa nug ospi peppes ole geroán. ³² A atété né marieksha anes. “Ig iħwa uřiyettu nug Tiwurdi Né yak digu kusuko marié ge kuřunit koré,” eksa anes. ³³ Géri a usihri aseksa ole Yerusalem bulieksa ates. Ateksa qewa ge Jesus Bégar 11 qe am leilgar la ole qaqgulweg piáres. ³⁴ Qewa ge aneg, “Meře! Nařinah buliko asan am ole Pita gumurko wanew nug pian,” éksi aneg. ³⁵ Am danah aít Emeusri qe a attowa ker keř iħwa san qe marieksha am beret temko matew ge peksa olas mouran qeri anes.

Jesus Peg

³⁶ Sén ag né qeri marieppieg, Jesus nugégé gumarko doko olagwa qere asko delle anan. “Tiwur o maror ag ole dalag.” ³⁷ Ag peksi ole dore piam essi olag farko nou man. ³⁸ Gam Jesus anan, “Ag kerdi fařessi am olag ařít ole de?” ³⁹ Da ewel fél ole durfál ene pes. Da enan! Uŕwileksi pes, da dore os kawa. Kerdi dore ge téhu am kéwsi ole kawa.” ⁴⁰ Nug qere anko ge eweg am fég ole ismaran. ⁴¹ Ag olag gamag asewew dahmak kuřum og, qewa ag olag méré ospi man. Qeri Jesus kórmaran, “Ag kité lakri ewa os de te?” eko anan. ⁴² Anew ge ag kaké áraf os uksi moreg. ⁴³ Morweg ge, nug oko ag peppeg ole lan. ⁴⁴ Nug anaran, “Da ag ole dettu anarin. Mosesri Řo yakwa, profet dilag Né yakwa am Dewitri Kasi Yakwa dasil ane qe kunum merenah mou bérig,” eko anan. ⁴⁵ Anko ge, nug Tiwurdi Né yak olag mouridri sew dahmak asilag matlan. ⁴⁶ Nug anaran, “Tiwurdi Né yakwa ane, Kristus qe nug kug na í oko mousko am deí kiamba ge buliko asdig. ⁴⁷ Danahas olag buliew Tiwur dowà doweg am hipunin asilag kusuqrigrí né qe nug wénihwa danahas kunum agop ag Né Kena qe kusulag. Am qe Yerusalem digumelag,’ eko ane. ⁴⁸ Ag qe ih ker keř ban peg qe kunum ole mariwieg dues. ⁴⁹ Da Mem né fagqan qe dimlamurko Koulli Gun méwi uřirig. Am ag taun ewa ih daweg atew Tiwur gagragsak mardig,” eko anan.

Jesus Saw Kappa Atan

⁵⁰ Qe dimba Yesus bégur omlarew taun pařweksi Betani mourak ateksi eweg sumko wittak maran. ⁵¹ Nug wittak marewew Tiwur sumko oko tew minarko saw kappa atan. ⁵² Géri ag Jesus binag méksi am olag gamag asak nařiwa bulieksi Yerusalem ateg. ⁵³ Am ag Tiwur Lougwa dessi Tiwur binag sumdew.